

Joseph Pulitzer
Emlékdíj 2003

LAPUNK MEGJELENÉSÉT A

nka
Nemzeti Kulturális Alap
TÁMOGATJA

OCTOGON

ARCHITECTURE & DESIGN

2014/4. szám Ára: 1450 Ft
6 EUR - 26 RON - 560 RSD
Előfizetőknek: 1250 Ft

INTERJÚ:
MANUEL AIRES MATEUS
TERÉZVÁROSI TETŐTÉR
FELCSÚT: PANCHE ARÉNA
M4 METRÓ
MÓRICZ: GOMBA
MILANÓI SZALON 2014

Colas Hungária Zrt.
1033 Budapest, Kórház u. 6-12. V. em.
Tel.: +36 (1) 883 1000 Fax: +36 (1) 883 1010
E-mail: hungaria@colas.hu Honlap: www.colas.hu

office & retail

Eddig elkészült 215 000 m² iroda és üzlethelyiség

az utolsó csavarig

NESPRESSO • JOHNSON & JOHNSON • KOTRA • BMW • NORMARK • VERTIS
BERLIN CHEMIE • KÜHNE+NAGEL • SOUTH STREAM • CASATI HOTEL
UPS • LUFTHANSA • AGCO • HEINEKEN • TRANSCOM • BRITISH TELECOM
KLM • INVITEL • DM • HP • IBM • MERCK • EXPEDITORS • OMV • GSK
SUPERSHOP • FIRST CLIENTS • ESTÉE LAUDER • ECHO • VAN GRAAF
PEEK & CLOPPENBURG • RECKITT BENCKISER • COLLIERS INTERNATIONAL
EXTREME DIGITAL • DECOR FLOOR • H&M • NOTEBOOK.HU • MEDIA MARKET
IANA • AXA • GURU • FIBERNET • NUMBER ONE • KRIZIA • SAP
PANASONIC • SOLAR CAPITAL • SUZUKI • NORTHLAND • ELECTRO WORLD
SHELL • MAX CITY • PWC • GSK • SASCH • TELEPERFORMANCE • CETELEM

FITOUT®
KOMPLEX BEFEJEZŐ SZAKIPAR

FIT-OUT International Kft. | 1138 Budapest
+36 1 705 8773 | info@fitout.hu

Révész utca 25.
www.fitout.hu

SC YAZAKI COMPONENT TECHNOLOGY SRL

Székhelye: Arad, Románia, III. út Zona Industrială Vest 4-4A. Bővíteni kívánja meglévő gyártócsarnokát 3 új, fsz.- fsz.+ (részleges) I em. magasságú objektummal/épülettel/csarnokkal.

A bővítéshez szükséges építmények beépített területe kb. 7800nm, kiterített felülete kb. 8400nm; előregyártott beton építési rendszer, futódarukkal, falazott falszerkezetű válaszfalakkal; hőszigetelő burkolat, membrános teraszburkolat kapcsolódó berendezésekkel: víz, fűtés, elektromoshálózat, szellőzés és klíma, tűzjelző.

Felkérjük azokat – az adott területen jelentős és releváns tapasztalattal, hasonló referenciamunkákkal és egészséges pénzügyi helyzettel rendelkező – vállalkozó cégeket, akik érdekeltek az említett munkálatok kivitelezésében, hogy székhelyünkön szándéknyilatkozatot nyújtsanak be, amely tartalmazza az általuk kivitelezett hasonló jellegű munkák portfólióját; a pályázati dokumentáció utólagos átvételének a feltételeként alá kell írniuk egy titoktartási megállapodást, és kifizetniük 1000 eurót, amely összeget beszámítjuk a pályázatot megnyerő cég összköltségébe.

SC YAZAKI COMPONENT TECHNOLOGY SRL

Headquartered in Arad, Romania, Western Industrial Area, 4-4A III Street, wants to expand the existing manufacturing hall with 3 new objects/buildings/halls with a height regime GF - GF+IF partially.

Constructions related to this expansion have a built area of about 7800sqm, and a gross building area of about 8400sqm; precast concrete construction system, with overhead cranes, enclosures of masonry walls, thermo finishers, terrace membrane covering and related facilities: plumbing, heating, electrical, ventilation + air conditioning, and fire detection.

Entrepreneurial companies with relevant and significant experience in the field, with similar reference works and a healthy financial situation, which are interested in performing these works, are invited to our office to submit a cover letter including a portfolio of such works conducted so far; for further pick up of tender documentation, a Confidentiality Agreement shall be signed and a symbolic amount of EUR 1000 equivalent shall be paid, the respective amount being included in the total cost to the auction winning company.

Bogdan Semciuc

Buyer for Indirect Materials, Purchasing Dept.

Yazaki Component Technology SRL

Arad, Romania

Phone: +40 372 577 102

Fax: +40 257 278700

E-mail: bogdan.semciuc@yazaki-europe.com

Tetszik, amit csinálunk?

Fizess elő!

10 lapszám diákoknak, Facebooklajkolóinknak: 10 875 Ft

10 lapszámos digitális előfizetés: 8500 Ft

Régebbi lapszámaink: 1450 Ft helyett 1000 Ft

Rendelésed leadhatod

weben: www.octogon.hu/elofizetes

e-mailen: megrendelem@octogon.hu

telefonon: +36 30 510 8888

gigitális előfizetés: www.dimag.hu

www.digitalstand.hu

Csomagküldés, külföldi postázás esetén a postaköltséget felszámítjuk.

Zöldek vagyunk, Budapestre bringás futárokkal küldjük a lapokat.

SZOLGÁLATI KÖZLEMÉNY

Előfizetőink között egy nou clock falórát sorsolunk ki a www.nouclock.com felajánlásával.

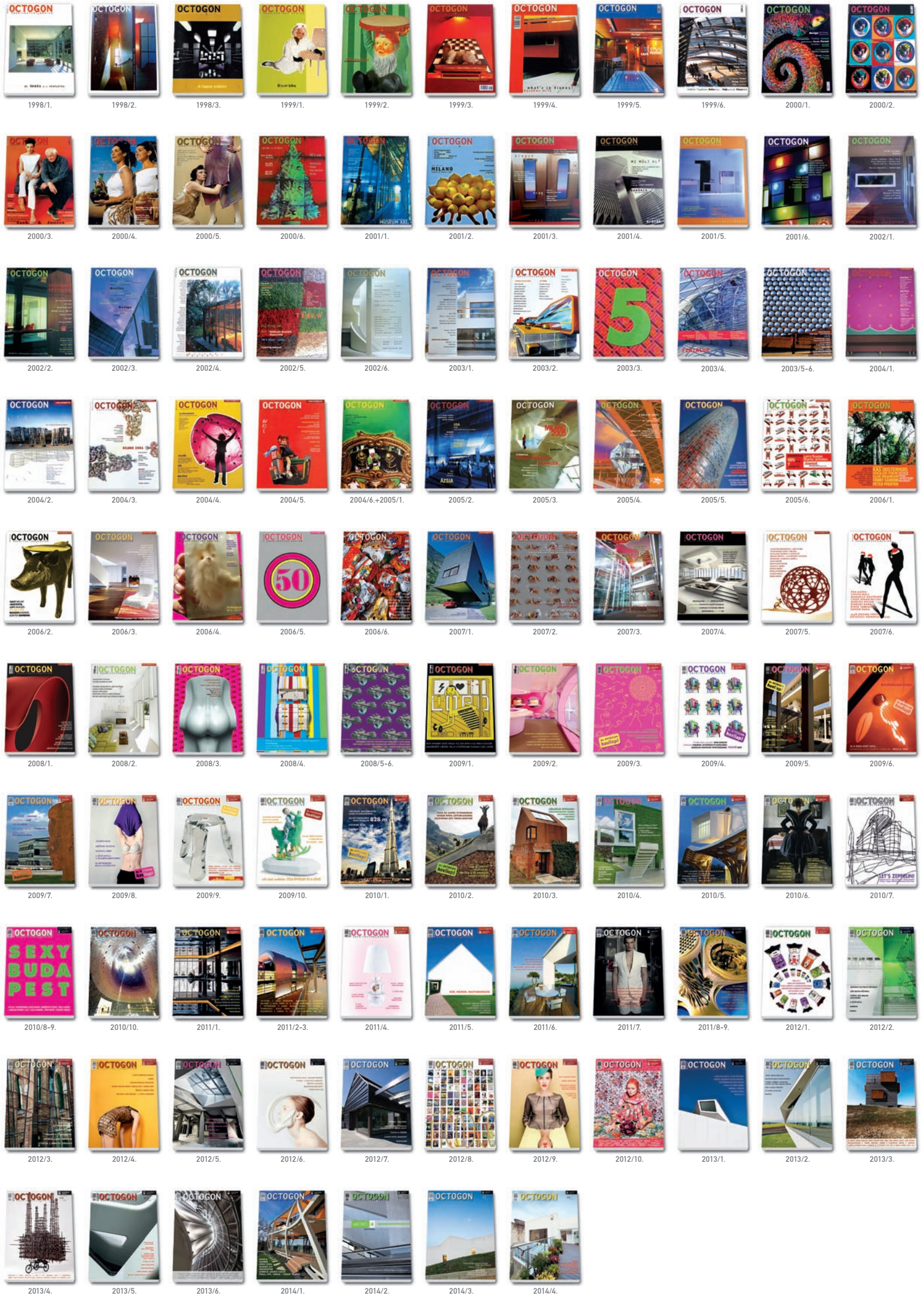
A 2014/3. lapszám előfizetői nyereményjátékának nyertese:

Keresztesi Péter – Budapest

Gratulálunk!

OCTOGON

ARCHITECTURE & DESIGN

1998/1.

1998/2.

1998/3.

1999/1.

1999/2.

1999/3.

1999/4.

1999/5.

1999/6.

2000/1.

2000/2.

2000/3.

2000/4.

2000/5.

2000/6.

2001/1.

2001/2.

2001/3.

2001/4.

2001/5.

2001/6.

2002/1.

2002/2.

2002/3.

2002/4.

2002/5.

2002/6.

2003/1.

2003/2.

2003/3.

2003/4.

2003/5-6.

2004/1.

2004/2.

2004/3.

2004/4.

2004/5.

2004/6.+2005/1.

2005/2.

2005/3.

2005/4.

2005/5.

2005/6.

2006/1.

2006/2.

2006/3.

2006/4.

2006/5.

2006/6.

2007/1.

2007/2.

2007/3.

2007/4.

2007/5.

2007/6.

2008/1.

2008/2.

2008/3.

2008/4.

2008/5-6.

2009/1.

2009/2.

2009/3.

2009/4.

2009/5.

2009/6.

2009/7.

2009/8.

2009/9.

2009/10.

2010/1.

2010/2.

2010/3.

2010/4.

2010/5.

2010/6.

2010/7.

2010/8-9.

2010/10.

2011/1.

2011/2-3.

2011/4.

2011/5.

2011/6.

2011/7.

2011/8-9.

2012/1.

2012/2.

2012/3.

2012/4.

2012/5.

2012/6.

2012/7.

2012/8.

2012/9.

2012/10.

2013/1.

2013/2.

2013/3.

2013/4.

2013/5.

2013/6.

2014/1.

2014/2.

2014/3.

2014/4.

2014/4. OCTOGON ARCHITECTURE & DESIGN MAGAZINT KERESD

A HÍRLAPÁRUSOKNÁL, TESCO–AUCHAN HIPERMARKETEKBEN,
AGIP BENZINKUTAKON ÉS AZ ALTERNATÍV ÁRUSÍTÓHELYEKEN!
VALAMINT ELÉRHETŐ DIGITÁLIS VÁLTOZATBAN IS!

ALTERNATÍV ÁRUSÍTÓHELYEK BUDAPESTEN:

V. KERÜLET

FUGA – BUDAPESTI ÉPÍTÉSZETI KÖZPONT

1052 BUDAPEST,
PETŐFI SÁNDOR UTCA 5.

VI. KERÜLET

ÍRÓK BOLTJA

1061 BUDAPEST,
ANDRÁSSY ÚT 45.

IX. KERÜLET

MŰVÉSZETEK PALOTÁJA

1095 BUDAPEST,
KOMOR MARCELL UTCA 1.

XIV. KERÜLET

TERC SZAKKÖNYVESBOLT

1149 BUDAPEST,
PILLANGÓ PARK 9.

ÉPÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ MELLÉKLETEK

ÉPÍTŐIPAR-ÉPÍTÉSZET MELLÉKLETEK

MILÁNÓ MELLÉKLETEK

LAKÁSTREND MELLÉKLETEK

AUTÓS ÉS KERÉKPÁROS MELLÉKLETEK

DIVAT/DESIGN MELLÉKLETEK

KÜLFÖLDI MELLÉKLETEK

KIADJA – PUBLISHER

© **Vertigo PUBLISHING Kft.**
 1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
 Tel.: (+36-1) 336-0728,
 (+36-1) 336-0729, (+36-30) 510-8888
 Fax: (+36-1) 316-3546
 E-mail: info@octogon.hu

SZERKESZTŐSÉG EDITORIAL OFFICE

Főszerkesztő – Editor-in-Chief
Bojár Iván András
 (ivan.bojar@octogon.hu)

Vezető szerkesztő – Editor
Martinkó József
 (josef.martinko@octogon.hu)
 Szerkesztő – Editor
Molnár Szilvia
 (szilvia.molnar@octogon.hu)

OCTOGONOnline szerkesztő
 – Editor OCTOGONOnline
Katona Sándor
 (sandor.katona@octogon.hu)

Rovatszerkesztő – Editor
**Farsang Barbara, Ifj. Gárdonyi László,
 Kaplár F. Krisztina**
 (info@octogon.hu)

Állandó munkatársak – Correspondents
**Csikós Gábor, Farkas Orsolya,
 Kovács Péter, Petrik Rita,
 Szépvölgyi Viktória,
 Tanai Csilla, Vadas József**

Külföldi levelezők
 – Foreign correspondents
Bansar Mohamed (Casablanca)
Biró Andrea (Barcelona)
Kay Szakall von Losonc (Basel)
Mező Viola (Hollandia)
Nyáry Erika (Spanyolország)
Ozoli Ágnes (Ausztria)

Média és kommunikációs szervező
 – Media and Communication Organizer
Bencsik Klára

Grafikai terv – Graphic design
Sólymos Ágnes Eszter
 (grafikus@octogon.hu,
 grafikus.octogon@gmail.com)

Előfizetés, terjesztés
 elofizetes@octogon.hu

Kiemelt Ügyfélkapcsolat Menedzser
 – Key Account Manager
Bucsay Orsolya
 (orsolya.bucsay@octogon.hu)

Kiemelt Ügyfélkapcsolat Menedzser
 – Key Account Manager
Várszegi Csilla
 (csilla.varszegi@octogon.hu)

Hirdetésfelvétel – Advertising Sales
 hirdetes@octogon.hu
 info@octogon.hu

Fotó-előkészítés, CTP, nyomás és kötés
 – Printed by
Mester Nyomda
 Felelős vezető: Anderle Lambert

ISSN 1418–5229

Terjesztés – Distributed by
 Magyarország: **Lapker Rt.**
 Románia, Szerbia, Szlovákia:
Color Interpress Kft.

Országos könyvterjesztő hálózatok
 és alternatív terjesztőhelyek (ld. 5. oldal)
 A hirdetések tartalmáért
 szerkesztőségünk nem vállal felelősséget.

Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult

OBSERVER

www.observer.hu

A borítón: Holló Hunor fotója a
 Rakonczai Gábor tervezte lakás
 tetőteraszáról

ÚTKERESÉS

Az, hogy a XXI. század művészete az építészet, szinte közhely. Aki benne él tudja, aki kívülről, de nyitott szemmel közelít a kultúra jelenségeihez, csodálkozva és elismerően fogadja el. Egyetlen olyan művészeti ág nincs, amely ilyen paradigmátikusán írja újra magát. Kultúrtörténeti léptékben figyelve hálás lehet mindenki, aki belülről és folyamatában élheti meg e tízezer években mérten alapvető metamorphosis belső történetét. Olykor elgondolkozom, hogy mindez gyakran a fordulat jelentőségét kiemelő ünnepélyesség nélkül zajlik. Utcán összefutó tervezők nem vágnak egymás szavába kipirult arccal, hogy kifejezzék megindultságukat mert részesei lehetnek a kornak, amikor az építészeti kultúra hatalmas, az emberiség egész eddigi életével összeforrt korszaka lezárul, s ebben az újban, akármilyen apró részesként, de mindenképpen alkotó szerep jut nekik. Pedig bő száz esztendeje a képzőművészet forradalmárai ezzel a hevülettel vették be magukat fűtetlen padlásműtermeikbe, hogy ott újraalkossák az emberi látás szemantikáját. Mai öreg építészaink, akik pályájukat még az eltelt évezredek architektúrájának büvkörében kezdték, most a legelképesztőbb formai és téralakítási lehetőségekkel élnek, melyekről legvadabb ifjonti álmaikban sem reménykedhettek. Igaz, a ma pályára lépő későkamaszok,

fiatalok már az új paradigmába lépnek bele, számukra az alig két évtizednyi újdonság a fel-tételrendszer. Tudjuk és látjuk is persze, hogy a technológiai robbanás okozta felszabadulás mennyi tanácstalanságot okoz. A túl sok lehetőség elbizonytalanít. E helyzetben nem az útkeresés ünnepelt formaújítói, hanem a mindennapok építészei számára a minőségrendszerek, köznapi építőanyag-gyártók standardjai biztosítanak fegyverező abroncsot. Ám az új kort értők és lelkesülten megélő nagyon kreatív kevesek ezt a keretet is szétfeszítik. Új standardok, új technológiák, új műszaki megoldások kiötlőiként szabnak irányt a holnap építészetének. De hogy a robbanás merre és meddig veti az architektúra megújulását, ma még nem látható. Most úgy sejtem, hogy nagyon messzire. Az a gravitációs logikára épült, pillérek, födémek és falak alkotta térrendszerekben gondolkodó építészet, amelynek ma már egészen más elemekkel is előállítható mimikri-változattal találkozunk, egy szép napon kimúlik. És vele vesznek az egykori faszerkezetes építészetből köépitészetté átalakuló antik görög építészet hagyományára épülő modulokban, szabott arányokban, metopék és triglifek, futókutyák és abakusok díszítőrendszereivel olvashatóvá tett komplex építészeti nyelvezetek is. Nem biztos, hogy jobb lesz. Más lesz. Elkerülhetetlenül.

Bojár Iván András

2014/4

Külföld

10 Többes szám, jelen idő – Manuel Aires Mateussal **Cser Brigitta** és **Németh Balázs** beszélgettek

Itthon

18 Szépvölgyi Viktória: Arany és kék szavakkal – Családi ház Pilisborosjenőn – Földes László, Sónicz Péter

22 Martinkó József: Fából faragott – Pavilon Csórompusztán – Huszár András, Pozsár Péter, Ráday Dávid, Demény Ilka

24 Vadas József: Sima falak, piros csíkokkal – Árkay Bertalan családi háza – Hild Csorba Bernadett

28 Katona Vilmos: Játéktér – Racionálistól az irracionálisig a felsőúti Pancho Arénában – Dobrosi Tamás

37 Kovács Péter: Ötkarika a zöldben – Olimpia park a Belvárosban – Sándor Tamás; Ivány Inke, Oliver Sales

40 Hosszú expozíció – fotóesszé **Barbay Csaba** New York-i képeiből

51 Mizsei Anett: Füre lépni szabad... – ...a II. János Pál pápa téren – Dajka Péter; Nemes Zoltán

54 Torma Tamás: Rákócziás – 4-es metró a Rákóczi téren – **Dévényi Tamás DLA;** dr. Balogh Péter István

60 Molnár Szilvia: Újrairt városrészek – Séta a Fövám és a Kálvín tereken – Dévényi és Társa Építésziroda Kft., **KÖZTI Zrt.**

62 Molnár Szilvia: Baross tér és vidéke – Végállomás, avagy a Keleti – Város-Teampannon Kft.

66 Götz Eszter: Szép, jó, igaz: kalokagatheia a Körféren – Kész a Gomba – Szabó Levente **DLA,** Gyüre Zsolt;

Csontos Csenge, Gyüre Borbála

73 Molnár Szilvia: Villányi erények – A Sauska Borászat bővítéséről – Sugár Péter **DLA**

78 Min dolgozik? – Farsang Barbara rovata

Kókány Győző

Szöke Gábor Miklós

Szokolyai Gábor

Üveges Zoltán

Design

89 Martinkó József: Csöváz – Salone del Mobile di Milano 2014

102 Ne aludj délig! – Robert Lesnikkel **Szépvölgyi Viktória** beszélgetett

107 Molnár Szilvia: A hosszú élet itika – Kortárs otthon a Belvárosban – **Rakonczai Gábor**

110 Réz Lola: A svédek már az Alpokban vannak – Konyhából síház – Sütő Kata, Sütő László

113 Szigorúan narancsárga! – **Zsidai Royjal** beszélgettünk a Spíler Shanghairol

116 Koffeinmámor – Nespresso Boutique az Allee-ban – **FITOUT International**

118 Trafik

119 Index

SÁFRÁNY ASSZONY KITÜNTETÉSE

A művészeti területen dolgozó hírlapírók közül idén a The Philadelphia Inquirer építészekritikusa, Inga Saffron nyerte a tízezer dollárral járó Pulitzer-díjat. Ő mindösszesen a hetedik építészekritikus, aki elnyerte a világ egyik legtekintélyesebb, újságíróknak járó díját. A Harvardon végzett szerzőnő ötödik alkalommal került a díj döntő fordulójába. Saffron 1999 óta minden pénteken megjelenő kolumnájának rovatcíme, a Changing Skyline sokat sejtet a szerző szemléletéről. Írásai főképpen a közösség és várospolitikai, illetve a város szociális aspektusaira fókuszálnak. Számunkra érdekes momentum, hogy mielőtt építészetéről kezdett írni, azelőtt 1985-től öt éven át a The Inquirer Kelet-Európába és Moszkvába akkreditált tudósítója volt, aki később beszámolt a délszláv, illetve csecsen háborúról, Szarajevó és Groznij városának pusztulásáról.

mj

ARENA CORINTHIANS

Hely: São Paulo
Építés: 2011-2014
Építész: Aníbal Coutinho
Bekerülési költség: R\$ 965 millió=95,7 milliárd Ft
Férőhely: 61,606 (FIFA World Cup 2014)
Férőhely: 48,234 (2014 augusztustól)

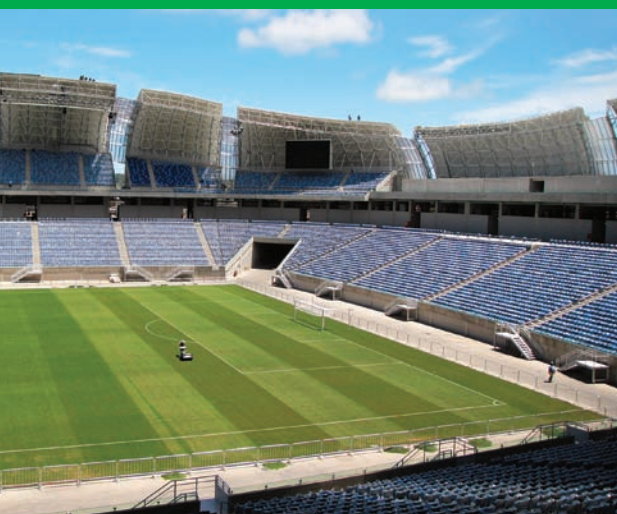
ARENA DA AMAZÔNIA

Hely: Manaus
Építés: 2010-2013
Építész: gmp Architekten
 (Volkwin Marg, Hubert Nienhoff,
 Martin Glass)
Bekerülési költség:
 R\$ 605 millió=60 milliárd Ft
Férőhely: 42,374

ITAIPAVA ARENA FONTE NOVA

Hely: Salvador, Bahia
Építés: 2010-2013
Építész: Marc Duwe és Claas Schultiz
Bekerülési költség:
 R\$ 591 millió=59 milliárd Ft
Férőhely: 50,000

ARENA DAS DUNAS

Hely: Lagoa Nova, Natal, Brazil
Építés: 2011-2014
Építész: (Populous) Christopher Lee
Bekerülési költség:
 R\$ 400 millió=39,7 milliárd Ft
Férőhely: 45,000

ITAIPAVA ARENA PERNAMBUCO

Hely: São Lourenço da Mata, Recife
Építés: 2010-2014
Építész: Fernandes Arquitetos Associados,
 Daniel Hopf Fernandes
Bekerülési költség: R\$ 500 millió=49,6 milliárd Ft
Férőhely: 46,154

ARENA PANTANAL

Hely: Cuiabá
Építés: 2010-2013
Építész: Sergio Coelho, GCP Arquitetos
Bekerülési költség: R\$ 600 millió=59,5 milliárd Ft
Férőhely: 41,390 (FIFA World Cup 2014)
Férőhely: 28,000 (2014 augusztustól)

TÖBBES SZÁM, JELEN IDŐ

Manuel Aires Mateus építésszel

Cser Brigitta és Németh Balázs beszélgettek

A TÖKÉLETES KAPCSOLAT RECEPTJE SOKAK SZERINT A KÜLÖN LAKÁS. A LISSZABONI AIRES MATEUS TESTVÉRPÁR ESETÉBEN ÚGY TŰNIK, BEVÁLT: 1988 ÓTA VAN KÖZÖS CÉGÜK, DE EGY IDEJE KÜLÖN IRODÁBAN DOLGOZNAK, EGYMÁSTÓL MÁSFÉL KILOMÉTERRE. A VÁLSÁGRÓL, A PORTUGÁLOKRÓL, VALAMINT NEM KISEBB DOLGOKRÓL, MINT AZ IDŐRŐL ÉS AZ ÉLETRŐL BESZÉLGETTÜNK MANUEL AIRES MATEUSSAL, KÜLÖN IRODA IDE VAGY ODA, TOVÁBBRA IS TÖBBES SZÁMBAN.

(FOTÓK: FG & SG)

Válság van, a fél világ erről beszél, és a két szó, építészet és válság, szinte összenőttek. A krízis legtöbbször csak rosszat jelent, de azért megkockáztatom a kérdést: van valami pozitív is a válságban? Hozott az önök számára valami jót ez az időszak?

Igen, hozott, és nem is keveset. De hozzáténném, hogy amikor a válságról beszélünk, érdemes szétválasztani az építészeket, vagyis az embereket, és az építészetet. A válság mindenkinek rossz, ezen belül az építészeknek és az építőiparban dolgozóknak. Nincs pénz, nincs munka, nincsenek meg a munkához szükséges feltételek. Az emberek szemében a válság tehát probléma, de ez nem feltétlenül igaz az építészetre. Az építészet számára a krízis egy olyan időszak, amikor el lehet gondolkozni rutinton, értékeken, fontossági sorrenden. A válság rákényszerít minket arra, hogy újraértelmezzük az építészet társadalmi szerepeit. Amikor portugál építészettörténetről beszélünk, nehéz nem hivatkozni az arquitectura chãra, a dísztelen építészetre. Ez az esztétikai megjelenésen kívül egy, a minimális alapanyagokból, mostoha körülmények között való építés képességét is jelenti. A portugál építészetnek mindig valami nagyot kellett alkotnia a semmiből, és úgy látom, hogy a mostani válság ismét ilyen helyzet elé állít minket. Megint jobban oda kell figyelni arra, hogy miből építünk, hogyan építünk. Úgy érzem, hogy ebből a szempontból a válság egy nagyon izgalmas, stimuláló időszak. Az építészet a társadalmi értékek nagyon direkt leképezése, már-már mérőműszer: megmutatja, hogy egy adott pillanatban az emberek mit tartanak fontosnak. A luxus például egészen mást jelent most, mint ezelőtt, már nem ugyanazt igénylik az emberek, már más céljaik vannak. Ezzel együtt megváltozik az építészet is. Azt látom, hogy a válság olyan értékváltozásokat generál, amik nagyon érdekesek az építészet számára, ugyanakkor nem annyira érdekesek vagy jók az építésznek.

Nem akarok indiszkrét lenni, de most, hogy válság van, több lett a szabadidejük?

Azt nem mondanám, hogy nem vagyunk kihasználva. Vagyis persze, kevesebb a munka, ez tény, de így több idő jut az egyes munkákra.

Akkor talán van idejük más dolgokra. Sok építész mostanában fest, ír, másban is kiteljesedik.

Ezen a mostani helyzet nem sokat változtatott. A szükségleteken, a hozzáálláson, a világvéleményünkön, a törekvéseinken, azokon nagyon is.

És valóban kevesebb munkánk van, emiatt aztán több az időnk és kevesebb a pénzünk.

Tényleg nem az anyagiakról akartam kérdezni, a portugálok ráadásul nem szeretnek a pénzről beszélni.

Nem?

Az a tapasztalatom, hogy nem. A magyarokhoz képest legalábbis. Ebben lehet valami, tényleg nem szoktunk a pénzről beszélni, elég diszkrét nép vagyunk ebből a szempontból. De az is igaz, hogy Portugália sosem volt dúsgazdag, nálunk nem volt olyan hirtelen felvirágzás, mint a többi nyugateurópai országban, ezért a válság is máshogy érint bennünket. Építészetileg ebben a helyzetben az foglalkoztat nagyon, hogy hogyan tudunk alkalmazkodni a válság teremtette változásokhoz, hogyan tudunk megfelelni az új körülményeknek, új igényeknek.

Kicsit távolodjunk el időben a jelentől és a válságtól. Egy önökkel készült interjúban olvastam, hogy gyerekkorukban az egyikük balettozott, másikuk dobolni tanult...

Nem, nem. Egyikünk sem balettozott, nincs tehetségünk az ilyesmihez. Az öcsém egy időben egy rockbandában volt dobos, nagyon régen. Na jó, igaz, az öcsémről elmondható, hogy mindenfélét kipróbált, rajzolt képregényt, festett, dobolt, de az én életutam teljesen szabályos volt, mondhatjuk úgy is, hogy unalmas. Viszont nagyon korán, még az egyetem előtt elkezdtünk építészirodában dolgozni, először én, aztán jött az öcsém is. Eleinte csak fénymásoltunk, meg elküldtek minket ezért-azért, később rajzolhattunk is. Akkoriban teljesen más világ volt: nagyon sok építésziroda működött és bőven volt munka. Eléggé le voltunk foglalva és nagyon sokféle benyomás ért minket. Ezt arra mondom, hogy nincsenek úgynevezett hobbijaim, vagy párhuzamos elfoglaltságaim, nem sportoltam, semmit nem csináltam, ami említésre méltó. A munkám érdekel, szeretek tervezni. Persze olvasok is, nemcsak szakirodalmat, és járok moziba is, mint bárki más. Az életem teljesen átlagos, és fiatalabb koromban is az volt, pont azt csináltam, amit az összes többi liszaboni fiatal.

Az idő témánál maradva, mindig érdekelt, hogyan állnak ahhoz a kérdéshez, hogy az idő bizony múlik: milyen az, amikor a vakítóan fehér épületeik piszkosak lesznek, amikor elkezdenek öregedni?

Casa em Melides/Melidesi lakóház

Casa em Melides/Melidesi lakóház, lakásbelső, kint medencével

Casa em Alcobaca/Alcobacai lakóház a Baça folyó és a híd felől
Casa em Alcobaca, lakásbelső

Hadd mondjak el valamit. Az első olyan megépült tervünk, amit nagyon felkapott a sajtó, az a coimbrai diákoththon volt. Akkoriban az idő, mint probléma nem nagyon foglalkoztatott egyikünket sem. De ez azért normális, nem? Amikor az ember fiatal, azt hiszi örökké fiatal marad, és hogy az idő egyáltalán nem múlik. Nem is nagyon értettük ezt az idő kérdést, vagyis persze hogy értettük! Tisztában voltunk a biológiával, fizikával, de nem éltük még át, nem volt még a sajátunk ez az élmény.

Az Expón álló faspalettás épület is érdekes ebből a szempontból. Nem az volt az első, aminél várható volt az építmény öregedése?

Nem, az később volt. A coimbrai kicsivel korábbi. Szóval az első terveink során, például ennél a diákoththonnál, a külső nagyon fontos volt számunkra, a fizikai valóság, a ház megjelenése, az a bizonyos első benyomás. Aztán ahogy múltak az évek, és persze mi is változtunk, úgy kezdtük megérteni, hogy ami számít, az nem az épület kapcsolata a mindennapokkal, az étellel egy adott pillanatban, hanem sokkal inkább az, hogy hogyan illeszkedik az épület a saját élettörténetébe. Elkezdtük felfogni, hogy az idő nagyon is értékes valami. Ez akkor lett igazán fontos, amikor olyan épületeket kezdtünk tervezni, ahol a részletek fölötti nagyon szoros kontroll elengedhetetlen volt, mert ekkoriban jöttek a nagyon nagy megbízások. A 90-es években Portugáliában nagyon sok pályázatot írtak ki, elég sokat meg is nyertünk, volt bőven munka. Aztán amikor visszatértünk a kis léptékhez és lakóházakat terveztünk – ez a méret egyébként az, ami a leginkább közel áll hozzánk –, át kellett gondolnunk, mit jelent az épületeink számára az idő problémája. Rájöttünk, hogy ez nem is probléma, hanem plusz, hozzáadott érték. Egyszer csak nagyon fontos lett a számunkra, hogyan viszonyulunk az időhöz. Akkoriban teljesen Tanizaki hatása alatt voltunk. Az árnyak dicséretében (Tanizaki Dzsuniciró: Inei raiszan eredeti című, 1933-ban kiadott esszéjg íteménye eredeti formájában nem jelent meg magyar nyelven - szerk.), amit minden építésznek el kellene olvasnia, van egy rész például, ahol leírja, hogy a nyugati társadalom kifényezi az ezüstöt, míg Japánban akkor lesz értékes egy fémtárgy, amikor bevonja a patina.

És a többi anyag?

Sok olyan munkánk van, ahol az idő egészen direkt módon van jelen: mondjuk amikor romokkal dolgozunk. Vagy látszóbetonnal és belealkuláljuk, hogy az idő majd hozzátesz színeket. És a fa! A napon kifakult fa, amit akkor építünk be, amikor pont olyan színű, mint amilyen éppen az adott épülethez kell. Ja, és persze érdekes, hogy azután hogyan változik tovább ez a szín.

De mi a helyzet azokkal a fehér falakkal?

Van tehát ez a fajta kapcsolat az idővel, amikor direkt számolunk az idő munkájával, rozsdásodás, ilyesmi, és van a másik, amikor egy olyan

Casa em Alcobaca/Alcobacai lakóház a kert felől ►

Alcácer do Sal, idősek otthona

épület öregszik, ami úgy lett megtervezve, hogy egyfajta esztétikai tökéletességet testesítsen meg, és ahol ez a tökéletesség egészen nyilvánvaló, hiszen minden részlet, sík, pont precízen illeszkedik. Ne felejtjük el, hogy ezek az épületek is ugyanannak a portugál építési hagyománynak, az arquitectura chãnak az eredményei, ahol az öregedés, újramegzés, körforgás eleve bele vannak kalkulálva a homlokzat megjelenésébe. Jó példa erre Lisszabonban a Praça do Comércio. Ennek a térnek az épületeit időről időre átfestik, de valahogy senki sem veszi észre! Volt már zöld, kék, sárga, majdnem piros, na és most milyen színű?

Fogalmam sincs.

Na ugye. Senki sem tudja. Csak az én életemben kismilliószor volt már átfestve és valahogy a tér semennyit sem változik ettől. Kivonulnak a munkások, átfestik, aztán egy hónap múlva már senki sem emlékszik az egésyre. Erre a körforgásra, újramegzésre másik példa a ház, ahol lakom. Ez egy XVIII. századi épület.

De azért ön újította fel, ha már nem ön építette?

Igen, én terveztem, de csak a lakás átalakítását, a ház felújítását nem. És az igazság az, hogy sokkal több volt ott eredetileg, mint amennyit én hozzátettem. Szóval van udvar, falakkal. Amikor odaköltöztünk, én javítottam ki és festettem át ezeket a falakat, ennek több mint tíz éve. Mostanra teljesen megfeketedtek, csigák másznak rajtuk, mohák, mindenféle növények nőnek. Ez engem most nagyon érdekel, mert ha ránézek ezekre a falakra, az jut eszembe, hogy egy kicsit olyanok, mint az irodánk eddigi élete. Átfesthetem bármikor, de ezzel vajon eltüntettem az idő nyomait vagy újramegztem? Azt tudtuk, hogy idő kell ahhoz, hogy az építészeti párbeszédbe kezdjen az élettel, de a régi önmagunkhoz képest annyi a változás, hogy most már azt is tudjuk, nem mindegy, milyen hosszú időről van szó. Vannak projektek, ahol az egyensúlyi állapothoz az kell, hogy időnként lenullázzuk az időt, és vannak olyanok,

ahol folyamatosan megy a számláló.

Amikor viszontlátja a 10-20 évvel ezelőtt épült házaikat, milyen érzés? Még mindig tetszenek? Vagy van, amit máshogy csinálna?

A legtöbbször elégedett vagyok. De az építészet egy hálátlan műfaj, mert előfordulhat, hogy lebontanak, vagy átépítenek egy épületet. Viszont szinte minden általunk tervezett családi házban ma is ugyanazok laknak, akik 10 éve megrendelték tőlünk a terveket, és ez azt jelenti, hogy számukra azóta is öröm a ház. Persze építészeti és ember között a legintenzívebb viszony nyilvánvalóan a lakóház esetében van, erre jó példa, hogy egyéb rendeltetésű épületeknél, bármekkora is legyen, feleannyi megbeszélésünk sincs, mint mikor valakinek házat tervezünk.

És mi van a többi épülettel, ahol azért emberek dolgoznak vagy élnek, de mégse lakóházak? Az Alcácer do Sal-i idősek otthonában hogyan élnek a lakók? Eljut önökhöz a véleményük?

El. De ott azért sokkal bonyolultabb a helyzet. A legeslegelső középület, amit terveztünk, az a grândolai idősek otthona volt. Most képzelje el, hogy 25 éve egyszerűen nem létezett még szabályzat arról, hogy mit kell teljesítenie egy ilyen épületnek! Nekünk kellett kitalálni, hogy mi hogy legyen, mekkorának kéne lennie egy fürdőszobának vagy a közlekedőknek. Akkoriban semmi sem volt, most meg túl sok is az előírás. Manapság minden túl van szabályozva.

Gondolom ez az uniós csatlakozás előtt volt.

Persze, mikor máskor lett volna. Huszonévesek voltunk és akkor, ezen a munkán keresztül kezdtük megérteni az építészeti és az élet viszonyát, mert azok az emberek tényleg egészen limitált életérben mozogtak. Járt valaha öregek otthonában?

Igen, a '80-as években, Magyarországon, szóval azt hiszem nem számít...

Egy ilyen helyen, ne felejtjük el, a legfiatalabb ember 80 éves! Mert a többiek 90 meg százévesek. Számukra az az épület maga az egész világ! Elkezdjük figyelni, hogyan mozognak ezek a bácsik-nénik a térben. Most pont ugyanott, Grândolában épül egy házunk, nappali foglalkoztató időseknek, ami érdekes feladat, mert egyrészt olyan helyet kell teremteni, ahol ünnepelni tudnak, karácsonyozni, összejönni születésnapot tartani meg ilyesmi, másrészt itt tölthetik a mindennapjaikat, lehet négyesben kártyázni délután. Vagyis a hely nagy is legyen meg kicsi is, és ez építészeti szempontból nagyon izgalmas. És igen, az is nagyon izgalmas, hogy az emberek hogyan élnek az általunk épített terekben, mert az építész az élet tere, nemcsak forma, vagy látvány. Az öregek otthonánál ez a kapcsolat különösen szembetűnő.

Beszéltünk a legelső megvalósult tervekről, meg olyanról, ami most épül. Van közöttük folytonosság? Vagy vannak fázisok, korszakok? Inkább tanulási folyamatnak nevezném ami közben történt. Például az Expón épült lakótömbnél nagyon érdekelt minket az a technika és az az anyag, amit a spalettáknál alkalmaztunk, de a ház nem konkrét megrendelőnek készült, meg kellett, hogy feleljen bármilyen lakó igényének, ezért egészen más módon volt a tervezési folyamat. Ráadásul kezdetben sorozatgyártásban gondolkodtunk a fejlesztővel. Az idővonal másik végén van mondjuk a Casa de chão de areia, a homokos padlójú ház, és a kettő között eltelt nem egészen 20 év. A Casa de chão de areia esetében, ami egy magánzállás a Tróia-félszigeten, egyszerre több olvasata is van az idővel való párbeszédnek. Először is, egy nagyon ősi építési technikával készült házcsoporthoz felújításról van szó, az ebből adódó értékekkel és problémákkal. Másodszor, ezekkel a házzal most történt valami: eredetileg a nap ellen védték a munkásokat és az országút felé, a közösség felé voltak nyitottak, most meg pont fordítva, az úttól fordulnak el és a nap felé, délre, nyugatra nyitnak. Van egy harmadik vonatkozás is, ezek a parasztházak ugyanis a legújabb technikával felszereltek. A négy épületből kettő felújított, eredeti helyi építési módszerrel készült falazattal, szalmatető, a másik kettő betonfalú, újonnan rakott szalmatető. A házakban hálószobák, fürdők találhatóak és egy nappali. Ennek a helyiségnek a padlója homok. Ez a homokot meg például fűthető vagy hűthető, ahogy a vendég óhajti. Az elektromos csatlakozók is a homokban futnak, lehet internetezni a homok közepén, feltöltheti a vendég az iPhone-ját, zenét hallgathat.

Igen, fotókon látni a kiállításokat, de a fűtés nem volt egyértelmű.

Persze, mert a fűtés a homokba süllyesztett, a homok pedig egy fatálcán van, a ház alatt. De ennek a háznak máshogy is köze van az időhöz. Londonban láttuk Cildo Meireles kiállítását, aki egy fantasztikus brazil

Casa em Leiria/Leiriai lakóház, lakásbelső

Casa em Leiria/Leiriai lakóház, a hálóblokk süllyesztett pációja a kert felől

képzőművész, és az egyik installációja egy Lalakú helyiség volt, ahol a földre végig hintőpor volt felszórva, a töréspont után pedig, a tér végében egy gyertya égett. És ott, azon a kiállításon, ahol óvatosan lépkedtünk a fehér porban, jöttem rá, hogy na ez az! Pontosan ilyen padlót akarok! Amikor az ember a homokban megy, kénytelen-kelletlen lelassítja a lépteit, és azt akartuk, hogy ez a homok, ez a másik idő folytatódjon a házon belül is.

Igen, ez nagyon érdekes. De az is érdekelne, hogy milyen volt egy parasztház felújításába fogni azok után az épületek után, ahol az önökre annyira jellemző tökéletességre törekvés a végletekig fokozott. A Casa de chão de areia nagy felfedezés volt a számunkra. Nekünk nagyon fontos a precízió, minden munkánkban jelen van. Precízió alatt azt a nagyon bonyolult geometriát értem, ahol minden vonalnak, minden pontnak megvan a helye, ahol minden egybevágh. Mániánk ez a milliméter-pontosságú illeszkedés! Ennél a háznál, amit a szokásos precízitással terveztünk és rajzoltunk meg, más természetű tökéletesség került be a rendszerbe, a kézművesé, amit már nem mi kontrolláltunk. Ennek a két különböző precízitásnak az átfedése nagyon érdekel most minket.

Van még olyan munkájuk, amiben az idő hangsúlyos szerepet kapott?

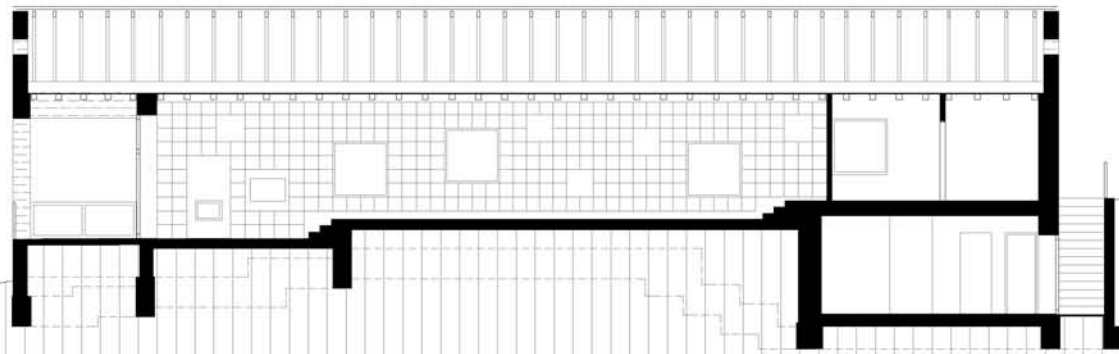
Nem messze a Casa de chão de areiától, nyár végén készült el egy másik hasonló vendégház együttes, a Cabanas no rio, a folyóparti kunyhók. Teljes egészében fából épültek, de nem akármilyen fából, hanem bontásból származó anyagból. Ez két 10m²-es kalyiba, az iroda történetében a legkisebb projekt, ami valaha is kikerült a kezünk alól. Az új fát kívül alkalmaztuk, a teraszokon, járófelületeken, mert ott gyorsabb a fa öregedése, a régi fákat belülré tettük, mert azok már csak lassan változnak. Számloltunk az idő múlásával: a projekt része az előtörténet és a további öregedés, vagyis a nap, a szél, az eső munkája. Azt szoktuk mondani, hogy két év kell ahhoz, hogy egy ház elkészüljön – például, hogy a megbolygatott építési területet újra birtokba vegye a növényzet –, de minden ház más-más párbeszédben áll az idővel. Húsz éve még teljesen mást jelentett számunkra az idő, ma fontos része a munkamódszerünknek, hogy bevonjuk az építési folyamatba. Elfogadtuk, hogy szóba kell állni vele.

Cabanas no rio, Comporta, háttérben a Sado folyó torkolata (fotó: Nelson Garrido/www.ngphoto.com.pt)

A délnyugati fronton elhelyezett fedett panorámateraszt – a feltöltésnek köszönhetően – csupán egy lépcsőfok választja el a kerttől. A kandalló kéménye és a ház hosszúkás alaprajza szinte „kiszonattá” formálja a ház arcát ebből a nézetből

Hosszmetszet és pince alaprajz

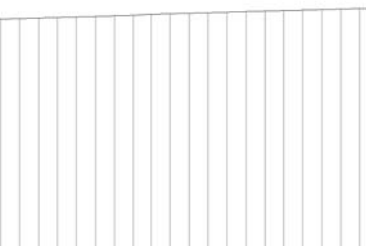
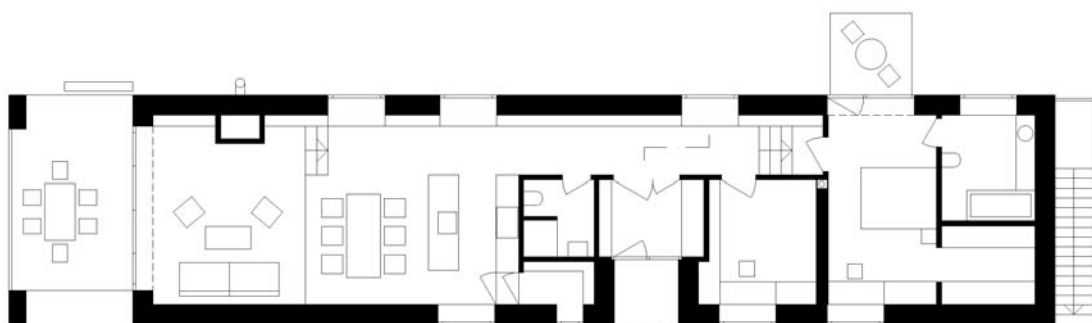

Szöveg:
**Szépvölgyi
Viktória**
Építész:
**Földes László,
Sónicz Péter**
Fotó:
**Sírokai
Levente**

ARANY ÉS KÉK SZAVAKKAL

Családi ház Pilisborosjenőn
a Földes és Társai stúdiótól

KÖNYVTÁRSZOBA AZ EGÉSZ LAKÁS. HOZZÁVETŐLEG 100 MÉTER DOKUMENTUM-
NAK, ÉS A MINDEZT BECSBEN TARTÓ HÁZASPÁRNAK TERVEZETT CSALÁDI HÁZAT
FÖLDES LÁSZLÓ ÉS SÓNICZ PÉTER A PILISI HEGYOLDALBA.

„Miképen boltíves, / pókhálós vén terem /
zugában álmodó / középkori barát, / ki lemos-
dotta rég / a földi vágy sarát / s már félig fent
lebeg / a tiszta étheren, - / ül roppant asztalá-
nál, / mely könyvekkel teli / s a nagybetűk
közébe / kis képecskéket ékel, / Madonnát fest
örökké / arannyal s égi kékkel, [...]” – írja Dzsi-
da Jenő *Arany és kék szavakkal* című versé-
ben a letűnt világról, mikor még az olvasás
kevesek ismerete, az írás még kevesebbek
szervilis művészete volt. Évszázadokkal ké-
sőbb a kastélyépítéssel egyik legaprólékosab-
ban kidolgozott feladatául a könyvtárszoba ki-
alakítása és a gyűjtemény felbecsülhetetlen ér-
tékű kötetének beszerzése szolgált. És ezeknek
a könyvtáraknak elengedhetetlen elemeként

a Madonnás iniciálékát rejtő szent szöveg is
szerepelt. A 21. századra a világ népeinek
70%-a demokratikus rendszerben él, a glóbusz
lakosságának valamivel több, mint 80%-a
képes írni és olvasni, a világ országainak
64%-a nevezhető fejlettnak (az oktatás,
a kereset és az átlagos élettíró alapján, ld.
Human Development Index). Persze nem min-
denki tekintett egykor a könyvekbe zárt
tudásra, mint megkérdőjelezhetetlenül szük-
ségesre. „...Ment-e / A könyvek által a világ
elébb?” – jegyzi meg Vörösmarty vitriolo-
san, vagy gondoljunk csak az ókortól a 21.
századig zajlott könyvégetésekre, akár
a *Fahrenheit 451*-re, amelynek tétje a köny-
vekbe rejtett, elgondolkodtató tartalom, az

A bejáratól balra követik egymást az összekapcsolódó publikus terek, a konyha-étkező és a néhány lépcsőfokkal mélyebben fekvő nappali, amely a fedett panorámateraszban ér véget. A látszó mennyezeti gerendák és a könyvekkel, kuckóval élővé tett fal mind az otthonosság érzését erősítik

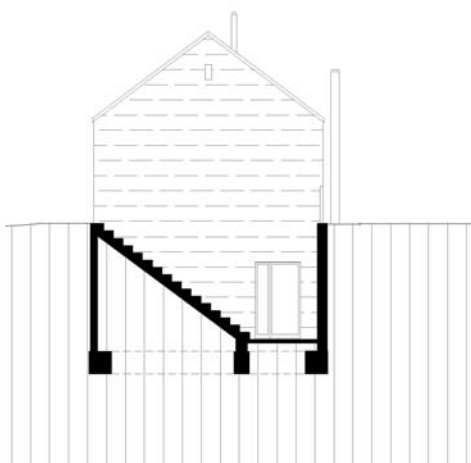
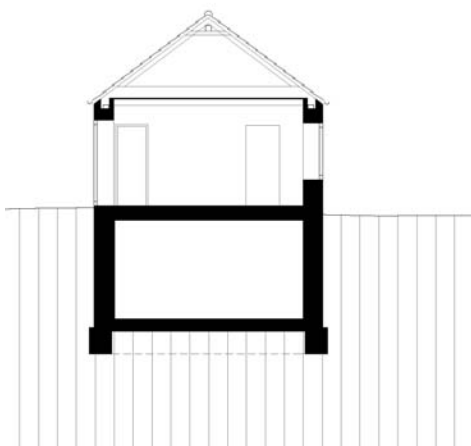
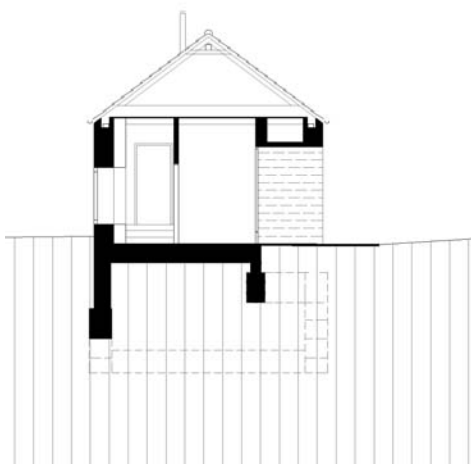
A 17 méter hosszú könyvespolc számos tervezői játékra ad lehetőséget, néhol ablaknyílást keretez – az ablakpárkány az 50 cm-es falmélységnek köszönhetően kipárnázott könyv olvasó kuckó

emberi létezés nélkülözhetetlen fennmaradása. És épp ez az, ami a pilisborosjenői családi ház kapcsán melengeti a szívet, a nyilvánvaló építészeti minőségen túl.

Az 534 méteres Nagy-Kevély oldalában fekszik a lejtős telek, amelynek természeti adottságaiba szerettek bele a tulajdonosok. A meredeken emelkedő utcák láncán a telek felső végéhez érkezünk, ahol nyersbeton oszlopokkal határolt, szerény autóbeálló köszönt, és zöld lombok, amerre a szem ellát. A süllyedő telek alsó végén húzódik a ház, a maga rejtőzködő, „halk szavú” módján. Teljesen zárt, nyeregretetős homlokzat fogad, amit egyrészt a burjánzó növényzet és az ezzel rokonságban álló téglafelület tesz barátságossá, valamint az emberarcúság és az egyszintes lépték. Ezen az északkeleti fronton látható egy keskeny lépcsősor, ami az alagsori raktárhoz és szaunához vezet – örömteli felfedezés, hogy a téglalburkolat nem csak a falakon, de járófelületként is megjelenik a teljes alagsori szinten. A keleti oldalon a bejárathoz visz a járda, belépve azonnal feltárul a ház legjellegzetesebb belsőépítészeti eleme, a 17 méter hosszú, padlótól a mennyezetig nyújtózó könyvespolc, élettél és hozzáadott funkcióval megtöltve a közlekedő teret. Funkcióval, mivel nem csak hagyományos polcok összességéről van szó, de a modulrendszer számos játékra ad lehetőséget: néhol ajtóval elzár titkos rekeszeket, néhol több modul egybekapcsolásával épp akkora nyílást biztosít, ahová passzentosan ablak került és az 50 cm-es falvastagságnak köszönhetően hívogató, párnás pihenőhellyé avanzálja az ablakpárkányt, majd a kandalló is e könyvespolc rendszer elemeként jelenik meg. A telek lejtését követve, a bejáratól a nappali felé haladva egyre tágasabb a tér: a konyha-étkezőbe érve kiszélesedik, majd a nappali padlósintje három lépcsőfokkal lejjebb, vertikálisan tárul fel. Ennek a folyamatnak a betetőzése a nagy belmagasságú, fedett panorámaterasz.

A munkacímén „Hosszú ház”-ként becézett családi lak egyszerre hordozza az északias higgadság, a demokratikus építéset, 100 méter könyv és a természet tiszteletének gondolatát. „Csak annyit meríthetünk a tengerből, amennyi befér a formaedénybe. Kár erőlködni. A többi, ami kicsurran belőle, úgysem a miénk. [...] Minden remekmű, mellyel eddig találkoztam, szerény is volt, látszatra majdnem igénytelen, kifejezésében pedig könnyed. Ezt a művészet erkölcsének nevezték. Én a kócos fontoskodással szemben a művészet illemtanának nevezem.” – írja Kosztolányi Szép című cikkében (Pesti Hírlap, 1932. október 23), ami mélyen tükrözi mindazt, ami a pilisi házat a legszínvonalasabb kortárs építészeti kánonba sorolja.

A zárt északkeleti homlokzat téglaburkolata a brit és az északi építészet melegségét hordozza.
A keskeny lépcsősor az alagsori szaunához vezet

Átmeneti térként épült a fedett panorámaterasz, a nappali folytatásaként, védeltséget garantál a délnyugati naptól,
miközben nyári konyhaként is funkcionál az oldalt sorakozó, beépített tűzhellyel és munkapulttal

Generáltervező:

Földes és Társai Építésziroda Kft.

Építész:

**Földes László
Sónicz Péter**

Tervezés:

2013

Átadás:

2014

Bruttó összterület:

137,8 m²

FÁBÓL FARAGOTT

ÖT ÉVE NYÁRRÓL NYÁRRA TÖRTÉNIK VALAMI A KORTÁRS MAGYAR ÉPÍTÉSZETBEN, AMI A SORSNAK HÁLA NEM TÖREKSZIK A KÁNON FŐSODRÁBA. A KEZDETEKTŐL EGYFAJTA ORGANIKUS FEJLŐDÉSEN KERESZTÜLMENT VÁLLALKOZÁS A HELLO WOOD, AMI ÖSSZMŰVÉSZETI, EBBŐL KÖVETKEZŐEN KISSÉ FÉSÜLETLEN, ÁM LASSAN NEMZETKÖZIVÉ VÁLÓ, SZOCIÁLISAN ELKÖTELEZETT, KÉZMŰVES ÉS BARÁTSÁGOS.

Legfrissebb projektjük némiképpen eltér az installatív alapmodelltől. Egy pavilonról van szó, ami a Hello Wood tábor helyszínén, a csőrompusztai majorság egyik térszervezés szempontjából kiemelkedő pontján áll. Ennek a pozíciónak a kulcsa, hogy az új struktúra a régi kőfal hiányzó elemeit pótolja, ezzel a majorság belső és külső tereit választja el egymástól, értelmezi és karakterizálja a kint és bent fogalmát. Az átjárás így az eredetileg is meglévő kapukon, illetve ezek helyén történhet. Az ideiglenes épület a magtár épülete mellett helyezkedik el, előtte terasz van.

A karakter kialakítása során fontos szempont volt hogy az újonnan épülő elem egyensúlyba kerüljön a magtár tömegével. Az épület ideiglenes jellegű, idényszerű használatra készült. Tervek szerint a teraszon zajló élet háttéréként, a helyben süttöt finomságok tálalására szolgál majd.

Módszertanilag jellemző módon a pavilon kétnapos workshop során, a Hello Wood és a fő támogató, a Jaf Holz Ungarn munkatársainak együttműködésében készült. (mj)

Tervezők: Huszár András, Pozsár Péter, Ráday Dávid, Demény Ilka (Hello Wood)

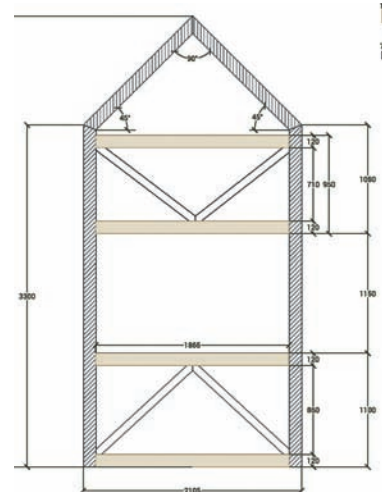
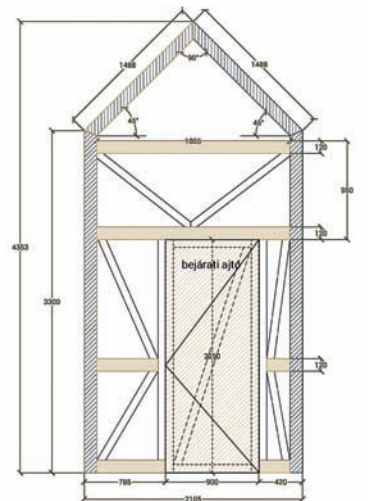
Mérete: kb. 6 x 2 x 4.3 m

Alapterülete: 12 m²

Anyaga: fenyő és kompakt lemez

Bekerülési költség: 2 millió Ft

A megvalósulás időpontja: 2014. május 10.

SIMA FALAK, PIROS CSÍKOKKAL

Árkay Bertalan családi háza

AZ ÉPÍTÉSZ NEVÉT MINDENEKELŐTT AZ ÉDESAPJÁVAL, ÁRKAY ALADÁRRAL KÖZÖS MŰVE – AZ AKKOR MERÉSEN MODERNNEK SZÁMÍTÓ – VÁROSMAJORI JÉZUS SZÍVE TEMPLOM ŐRZI AZ UTÓKOR EMLÉKEZETÉBEN. NOHA A SZAKRÁLIS ÉPÍTÉSZETTEL KÉSŐBB SEM HAGYOTT FEL, KEVÉSSÉ RÖGZÜLT A SZAKMA TUDATÁBAN, HOGY A KÉT HÁBORÚ KÖZÖTT HASONLÓ SZELLEMBEN KÖZEL HÚSZ LAKÓ-ÉPÜLETET, FŐLEG VILLÁT TERVEZETT.

Szöveg:

Vadas József

Építész:

**Hild Csorba
Bernadett**

Fotó:

**Bujnovszky
Tamás**

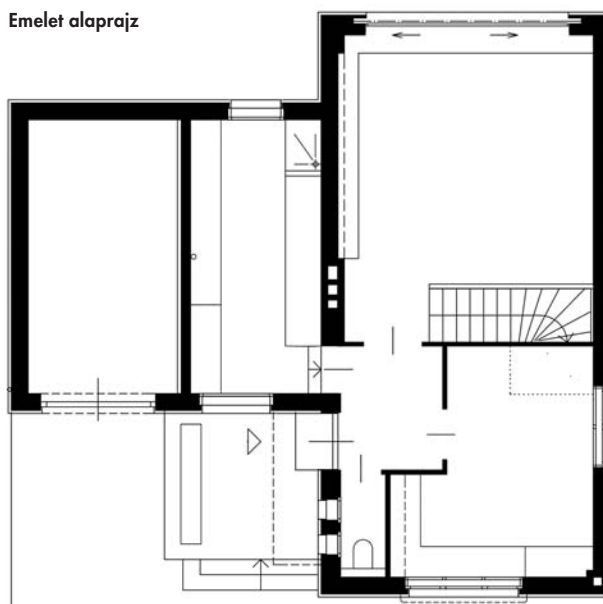
A ház az utca felől a felújított eredeti kapuval

A modern családi ház fogalmát hajlamosak vagyunk a CIAM magyar csoportjához és azon belül Molnár Farkas tevékenységéhez kötni, holott Árkay Bertalan már csak népszerűsége miatt is megérdemli a figyelmet. Néhány munkája ráadásul a korszak kiemelkedő teljesítményei közé tartozik.

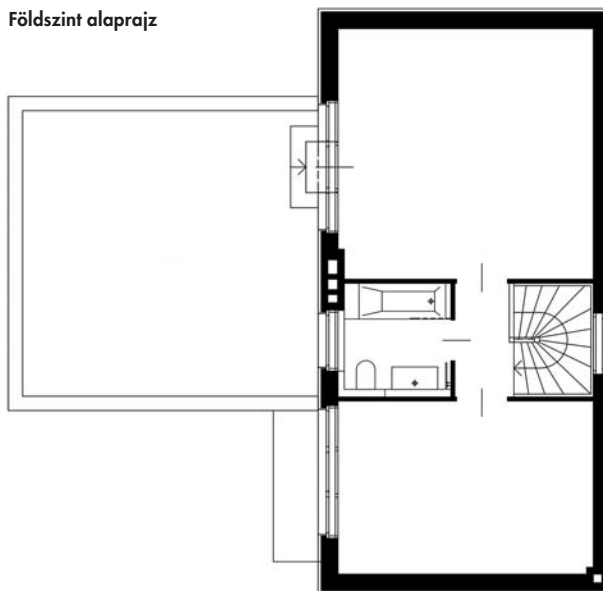
A húszas évek derekán született első családi házaik még Peter Behrens és Heinrich Tessenow óvatos modernizmusában fogantak, az art deco festői szellemisége hagyott nyomot homlokzatképzéseiken. A római ösztöndíjas két év során azonban Árkay Bertalan formavilága 1928 és 1930 között az olasz novecento hatására végletesen letisztult. Sima felületek, lapos tetők, minden díszítéstől mentes egzakt mértani formák válnak jellemzővé munkásságában. Ebben a bauhausosnak is mondott, annál persze visszafogottabb szellemben alkotja a harmincas években legjelentősebb villáit, köztük 1932-ben azt a Labanc utcában álló kis családi házat is, amelyet tulajdonosai nemrég felújítottak. A T-alakban összetapadó együttest két hasáb alkotja; a kisebbikben garázs és tároló kapott helyet, a rá merőlegesen elhelyezkedő nagyobbik szárny a tulajdonképpeni lakóépület. Szerves kapcsolatuk nem pusztán formai: ez utóbbiból a háló a kiszolgáló blokk tetején kialakított mellvédés teraszra nyílik.

A *Tér és Forma* – Orbán Ferenc Kertes házak cikkének illusztrációjaként – már elkészültekor képes beszámolót közölt róla, noha érdemben nem foglalkozott vele. Annál tanulságosabb számunkra a lap nem sokkal korábbi számában Árkay Bertalan tanulmányának is beillő fejtegetése, amely *A korszerű építészet: forma vagy tartalom* címmel jelent meg. Miközben a formalizmus

Emelet alaprajz

Földszint alaprajz

Generáltervező:

Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központ

Tervező:

Árkay Bertalan (1932) / Hild Csorba Bernadett

Hasznos alapterület:

131,87m² (+emeleti terasz 33,7m²)

Tervezés (helyreállítás):

2013

Kivitelezés éve (helyreállítás):

2013-2014

◀ A nappali a Hild Csorba Bernadett tervezte polcokkal

◀ A kertre néző harmonikás ablak összehajtott állapotban

veszélyeire – a modern stílus általa is alkalmazott elemeinek akkoriban divatos külsődleges alkalmazására – hívja fel a figyelmet, egyfajta ars poeticát fogalmaz. Nyílt szakítást hirdet a régimódi családi házzal szemben, amely „a királyi kastély mikroszkopikus mása”: a neobarokk magyar társadalomra különösen jellemző „kozmosz nagyzási hóbort” nyilatkozik meg benne. Mi viszont „az élet számára akarunk építeni” – hirdeti az építész a maga programját, amelyhez ez az együttes maximálisan igazodni látszik. Minden művészies allúrtól mentes, szikár alkotás. Százharminc négyzetméteres alapterületével a teleknek alig egy nyolcadát foglalja el, így domináns maradt a természet. Nem kisebb érdeme továbbá, hogy a kétszintes lakóegység az utcára merőlegesen helyezkedik el, mert a kifele érvényesülő reprezentatív megjelenésnél tervezője fontosabbnak tartotta a lakók számára kedvező tájolást. A földszinten az előszoba és a vizes blokk mellett található a nappali; ez utóbbiban tízrészes harmonikás ablak ontja a fényt és teremt optikai kapcsolatot a kerttel. Innen – a szoba látványosságaként – falépcső vezet a felső szintre, ahol – a mindennapoktól elkülönülten – kaptak helyet a hálóak. Az épület külsején a nyílászárókon megjelenő piros színcsík az egyetlen dísz; még a hasonló pirosra festett rácsok is funkcionálisak: a földszinti helyiségeket védik a betolakodóktól.

Hild Csorba Bernadett építész szép és igényes munkát végzett, amikor a tervtárból megmaradt rajzok és a korabeli fényképek alapján megtervezte a helyreállítást.

◀ A konyha mai berendezése, az ablak az eredeti piros rácsokkal. Jobbra az előszoba nyílik

Lebonttatta a garázs háta mögött utólagosan létesített előtetőt és leszedette a falakat teljesen beborító vadszőlőt. Felújította a szép mintázata dacára kidobásra ítélt, a kor ízlésvilágát hangulatosan közvetítő dekoratív kovácsoltvas kaput. A burkolatok

többségéhez (az előszobában fekete-fehér mintás kövezet, a szobákban halszálkás parketta volt) nem kellett hozzányúlni, a konyha padlója kapott stílszerűen linóleumot. Az építész tervezte a beépített bútorokat, így a nappali egyszerű korhű és

korszerű fali polcrendszerét. Egyedül a fürdőszoba tekinthető mainak, illetve a konyha berendezése, amelyekben viszont döntően a tulajdonosok elképzelései érvényesültek. *(A helyreállítás a Fővárosi Települési Értékvédelmi Támogatásával valósult meg.)*

JÁTÉKTÉR

Racionálistól az irracionálisig a felcsúti Pancho Arénában

Szöveg:

Katona Vilmos

Építész:

**Dobrosi
Tamás**

Fotó:

**Bujnovszky
Tamás**

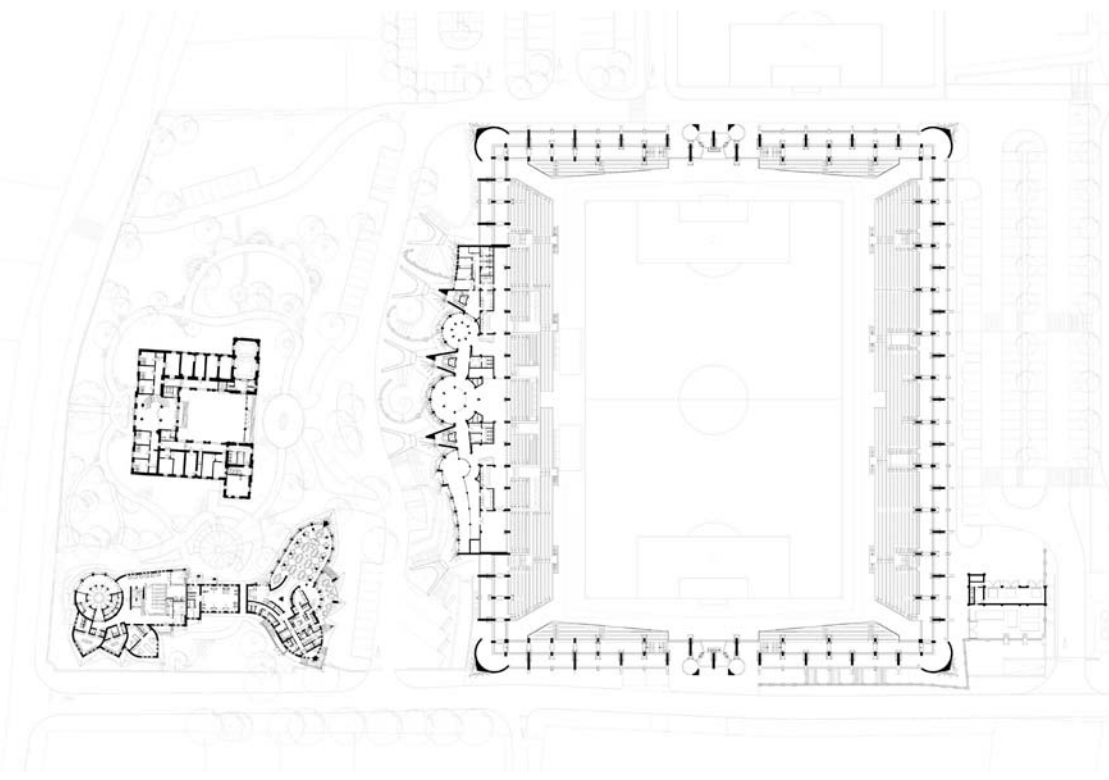
FELCSÚT A BICSKEI JÁRÁS EZERNYOLCSZÁZNEGYVENEGY LELKET SZÁMLÁLÓ TELEPÜLÉSE, A VÁLI RÉGIÓ RÉSZÉ. A PETŐFI NYOMDOKAIN JÁRÓ KÖLTŐ, VAJDA JÁNOS LEGISMERTEBB KÖLTEMÉNYE E VIDÉKRŐL „A VAÁLI ERDŐBEN”. A VERSBEN MEGÉNEKELT IFJÚKORI ERDÉSZLAK ÉS ÁRNYAS IHAROS EMLÉKE: A FÖLDMŰVES HAGYOMÁNYÚ, ÚT MENTI KÖZSÉG MODERN POLISZOKRA SZABOTT BERUHÁZÁSSAL TELJESEDETT BE.

Lelátó vasbeton pillérek között

Aréna kiterjesztett szárnyakkal

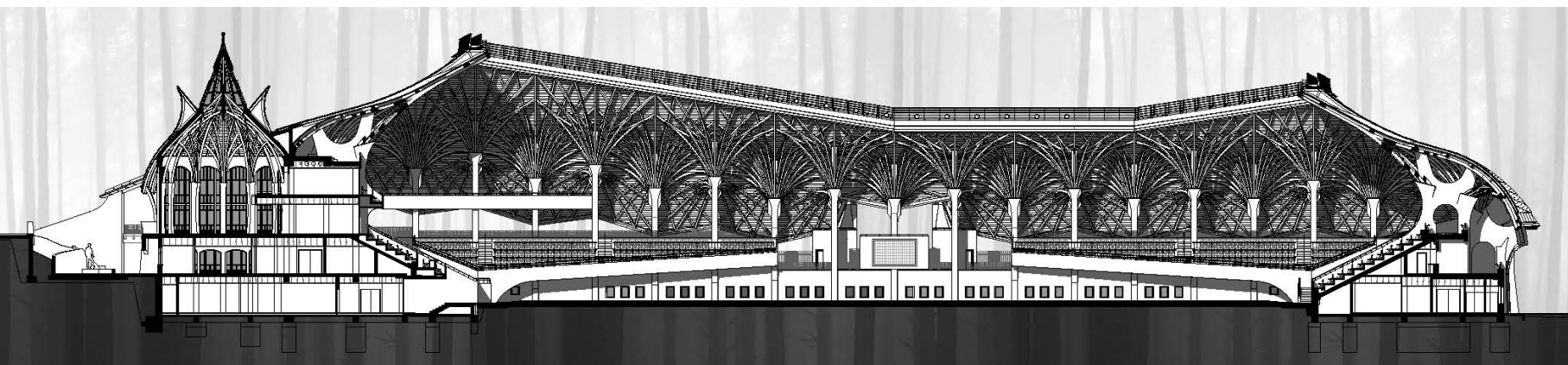
Kétezer-hét április elsején, Puskás Ferenc (alias Pancho) nyolcvanadik születésnapján avatták fel a nemzeti sporthérosz nevét viselő, hazánk labdarúgó elitjének célirányos képzésére alapított Akadémiát. Az egyesületi rendszert felülíró nemzeti sportintézmény bentlakást és edzéssel összehangolt közoktatást biztosít. Az Akadémia Makovecz-tervek alapján átalakított vidéki kúriája, szakmai és orvosi centruma, folyóirat-szerkesztősége (*Four four two magazin – a szerk.*), és önálló televízió-csatornát ellátó infrastruktúrája túlmutat a vidéki település léptékén. Az együttes tőszomszédságában idén átadott, összesen háromezer-nyolcszáz fő befogadására méretezett „ministadion”, a korszerű könyvtár, múzeum és kutató-központ, valamint a Puskás Intézet terve urbánus beágyazottságot feltételez.

A magyar organikus mester, Makovecz Imre vázlatai után tervezett új aréna a munkaerő-ellátottság szempontjain túl vizuális-kontextuális kérdéseket is felvet. Ha a bentlakásos nevelés logikája az épület tágabb környezetére is érvényes, akkor Felcsútnak nemcsak a sportolás, hanem a sportturizmus összetett igényeit is ki kell szolgálnia, de a stadion még szabadtéri díszlet – olyan

Kilátás a skybox szintjéről

műtárgy, amely átalakítja környezetét, hogy megteremtse saját életszerű bővítményeit. Az utóbbi feladat súlyát növeli az önreferenciából építkező architektúra zártsága, az organikus építészet stílár kerete, amely – ha a piliscsabai Pázmáneum példáját tekintjük mértékadónak – akadályokat gördít az építészeti folytonosság elé. E folytonosság pedig, amely a kulturális rétegek szélesebb körének, a hely adottságainak elfogadását állíthatná az idegenség helyébe, megkerülhetetlen az organikus programban is meghirdetett természetesség és szervesség megvalósulásához.

A stadion építészeti gesztusai immár nemcsak formálisan, a rávarrt metafizikai töltet többnyire szükségtelennek érzett médiumán keresztül érvényesülnek, hiszen az épület

kettős kódolású. A steineri eszmerendszerben járatlan felhasználók számára is olvasható például a tető által leadott intenzív jel. Az aréna alaprajzát körbefutó héj mélyen lelóg, a meszelt falakat szoknyaként fedi a község egyszintes házai felől. A közép-barna faszerkezetre fedő szürke pala, vörösréz esővíz-elvezetők és üstök a rusztikus tartóidomok fölött valóban közvetlenül, legalábbis népi dialektusban szólnak a vidék emberéhez. Bejárata felől az épület így szerényebb méreteket ölt, és csupán az árkádok közti átlátások, az itt-ott felsejlő csarnokhoz áttörést a valós lépték felmérésében. A Vál völgyébe szaladó út mentén a ház nőttön nő: a szabadtéri sportpályák felől már összetéveszthető egy „olimpiai stadionnal”.

A beruházás befejezetlensége és tendenciózussága itt is kidomborodik.

A Puskás Akadémia felőli homlokzat mögött sokszögletű zsi bongókkal megszakított közlekedő-fűzér húzódik. Ide is besugárzik a külső, szelíd felületek hatása. A vertikális térarányú, kifogástalan ács munkával koronázott helyiségek a lelátók előtti üvegezett térsorokba kötnek. Alvar Aalto ma is érvényes útmutatása tükröződik a szalonná bővülő közlekedőkben: a lelátókat éttermek, társalgók, másutt bérelhető rendezvényterem és skybox fogja körül. Az ornamentika azonban – amely a finn organikusoknál inkább a térplasztikában volt tevéleges – nem képes elsimítani a mellékterek hűvös racionalizmusát és a szobrászi enteriőrök közti konfliktust.

Átlátások, felsejlő mélység ►

Galériás közlekedő, út a „szalonokhoz” és lelátókhöz

Akadémia és polgári bejárat

„Olimpiastadion”, látvány a nádas felől

A rácsos kiosztású díszített álmennyezet, a süllyesztett öltözők, gyakorlótermek és médiaszobák baltával faragott arányai a kényseredettség benyomását keltik. Nem úgy a lelátó érett, nyers és robusztus, „boltozott” csarnoka, amely megeleveníti az erdővel övezett mitikus tisztás archetípusát. A játék kettős fronton zajlik: a pályán és a tudat anamnézisében. A küzdőtér nonfiguratív, látzóbeton és fa kompozíciója már levetette magáról a népi „sallangot”. Felhangzott a Goetheanum örömdódája.

Felelős építész tervező:

Dobrosi Tamás (Doparum Építész Kft.)

Építész munkatársak:

Arnóczki Imre Balázs, Szegedi Antal, Törekiné Bakó Krisztina, Király László, Vavrik Ferenc, Jóföldi Barna, Orbán Oszkár, Mikus Lídia, Kis-Simon Olivér, Dósa Papp Tamás

Belsőépítész tervező:

Snooper Zsuzsanna

Tervezés:

2012-2013

Kivitelezés:

2012-2014

Teljes alapterület:

16 200 m²

Befogadóképesség:

3800 fő

Bekerülési költség:

3,8 mrd Ft (beépített alapterületre vetítve 310,000 Ft/m²)

GERECSE HOUSE KFT.

Valóra váltani
a legkülönfélébb elképzeléseket

Gerecse House Kft.
2051 Biatorbágy Kölcsey u. 1.
Web: www.kobarlang.com
E-mail: gerecse@kobarlang.com
Tel./Fax: +36 23 310 013

Cégünk szakgárdája lakóépületek építésében, felújításában vagy bővítésében már több, mint 20 éve működik együtt. Az utóbbi években a növekvő igények kielégítése érdekében a természetes és a műkövek alkalmazásával bővítettük szolgáltatásainkat. Saját műhelyünkben korszerű gépi felszerelés mellett a kézműves munka gondosságával váltjuk valóra megrendelőink legkülönfélébb elképzeléseit. Partnereinkkel az ajánlattevéstől a kulcsrakész kivitelezésig és azon túl is szaktanácsadással, egyedi tervező kapacitással mindig készen álltunk az együttműködésre.

Cégünk vállal generálkivitelezést, szerkezetépítést, homlokzat felújítást, fürdőszobai-, konyha- és bárpultok gyártását gránitból illetve márványból, belsőépítészeti munkákat, kandallók, lépcsők, párkányok stb. exkluzív kivitelezését.)

Szöveg:

Kovács Péter

Építész:

Sándor

Tamás,

Ivány Inke,

Oliver Sales

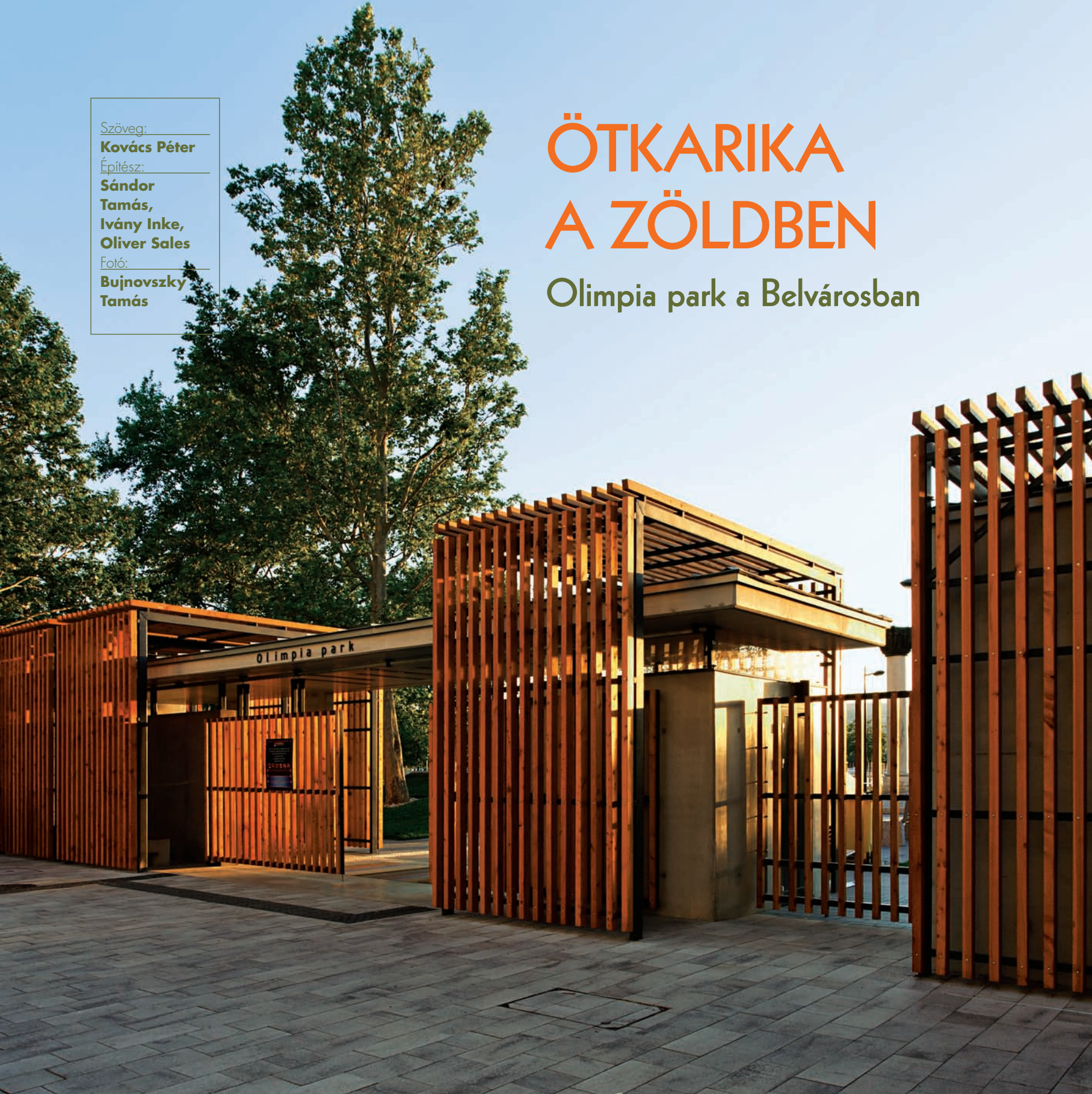
Fotó:

Bujnovszky

Tamás

ÖTKARIKA A ZÖLDBEN

Olimpia park a Belvárosban

A VÁROSI EMBER ELLENTÉTES ERŐK SZORÍTÁSÁBAN ÉL. EGYRÉSzt MEGTAPASZTALJA AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET SZÁMOS ELŐNYÉT, MÁSRÉSzt VISZONT ÚJRA ÉS ÚJRA VISSZAVÁGYIK A TERMÉSZETBE.

Nem véletlen, hogy már a 19. századi metropoliszok létrejöttékor hangsúlyt fektettek arra, hogy a városi monumentális tereket olyan zöldfelületekkel ellenpontosozzák, amelyek alkalmat adnak mindkét létmód megélésére.

De hasonló tendenciákat találunk a jelenkori építészetben is, hiszen az irodaházépítészet lényeges szempontja a természet „visszacsempészése” valamilyen formában, és a városi zöldfelületek száma is évről évre növekszik.

Március végén adták át a Belváros szívében elhelyezkedő megújult Olympia parkot, amely a korábbi kissé rendezetlen állapothoz képest igen jelentős átalakuláson ment keresztül. A meghatározó gesztus olyan zöldfelület

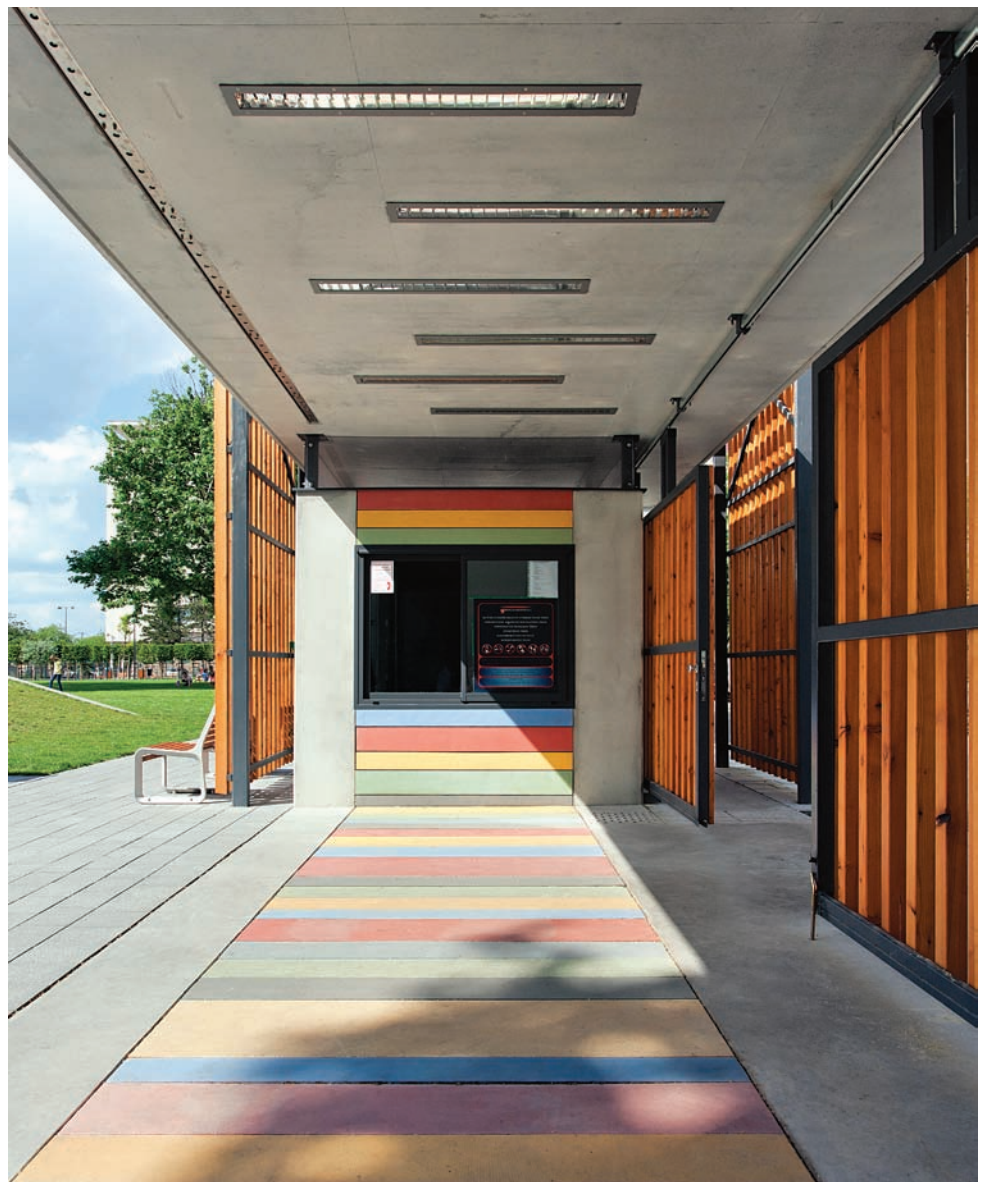

Megtalálhatjuk mindazon elemeket, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a városi ember számára
A főbejárat látszóbeton-szerkezete

létrehozása volt, amely valamilyen módon – nevében és bizonyos mértékig funkciójában is – a magyar sportidentitás, sőt nemzeti identitás látható jeleivel is bír. A sport, valamint a kiemelkedő sportsikerek a történelmi változó időben mindig egységesítő funkcióval is rendelkeztek, a közösségalkotás (sőt reménykeltés) mozzanatát is magukban hordozták. A park pedig ez kívánja valamilyen formában megteremteni, illetve mementőt állítani, figyelmeztetni a primer kikapcsolódáson túl.

Ha az Olimpia park funkcionális egységeit végignézzük, megtalálhatjuk mindazon elemeket, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a városi ember számára. Pihenőpádok, játszótér a gyerekeknek, sportpálya, amely különféle mozgásformák gyakorlását teszi lehetővé. És ez rendjén is van így. Az igazi kérdés talán abban rejtezik, hogy milyen elvárásokkal közelítünk, illetve milyen elvárásokat előlegez és kreál maga a park szimbólumhasználatára és elnevezésére. Funkcionálisan ugyanis teljesen jól működő objektumról beszélünk, amely minden bizonnyal úgy a szerelmespároknak, mind a kisgyermekes szülőknek, illetve a sportolásra vágyó fiatalabb és idősebb generációnak öröme szolgál már most is.

A park azonban jelképekkel operál. Saját primer kommunikációján túl mondani akar

A komplexitás felé. És azon a szinten már sokkal sérülékenyebb, kikezdehetőbb az Olimpia park. Vannak olyan helyzetek, amikor nem biztos, hogy túl sokat kell mondani. Vagy tudni kell sokat mondani.

Felelős tájépítész tervező:

Sándor Tamás (S-TÉR Kft.)

Tájépítész tervezők:

**Fischer Márta; Lénárt Eszter,
Pottyondy Flóra, Kaposi Nóra
(S-TÉR Kft.)**

Építész:

**Ivány Inke, Oliver Sales (DOP
Architecture)**

Olimpiai ötkariká tervezése:

Mihály Gábor

Grafikus:

Fábry Kata

Látszóbeton technológia:

Varga Péter István, Vajda Szabolcs (VPI Építész Kft.)

Funkcionálisan teljesen jól működő objektum

valamit. Valami hangsúlyosat. És ebben a fázisban merülnek fel leginkább az építészeti-estétikai kérdések. Elég csak a Duna felőli oldalon elhelyezett monumentális nemzeti színű ötkarikás fémszerkezetre tekinteni, már-már tolakodó módon állja útját néző a fürkésző tekintetnek. Kevésbé érzékelti benne a szenzitív, a 21. századi képzőművészet iránti fogékonyságot és nyitottságot. A legnagyobb baj talán az, hogy ez az ötkariká nem akar párbeszédet kezdeményezni (nyilván a párbeszéd magában hordozza a konfliktus lehetőségét is, láttuk ezt korábban az '56-os központi emlék-mű kapcsán is). Sokkal inkább közöl. És nem kíváncsi véleményekre. Mond valamit, amit a nézőnek el kell fogadnia. A főbejárat látszóbeton-szerkezete finom, szimbolikus gesztusokon keresztül jeleníti meg a magyarság olimpiával kapcsolatos sikereit, a világtérkép és a rajta lévő olimpiai jelzések sokkal párbeszédképesebb formanyelvet képviselnek. Elgondolkodtatnak, dialógust kezdeményeznek. Mert erre is képes a park. A két irány tehát éppen abból a feszültségből származik, hogy látható módon olyan jelentéseket kívántak a funkción túl megteremtteni, létrehozni, amelyek túlmutatnak a park jellegén. Csakhogy éppen ezáltal válik sebezhetővé a koncepció. Mert innentől a részletek felé fordul a figyelem. Az egységesség felé.

Vannak fényképfelvételek, amik hosszan elkísérik még azt az embert is, aki munkája folytán napon-ta több száz képet lát. Néhány hete filmen, fotón ezerszer látott várost ábrázoló felvételek kerültek a monitoromra. Egy metropolisz, amit városi tájképként, üres tereivel, utcáival különös atmoszférát árasztva örökített meg **Barbay Csaba** fotográfus (Flashback). Fekete-fehér felvételein az épített tér tárgyiasul. New York – „a város, ami soha nem alszik” –, üresnek tűnik. Pontosabban szólva a képeken látható város terei, épületei nyomokká válnak. A hétköznapi emberi élet nyomait hordozzák. (m)

HOSSZÚ EXPOZÍCIÓ

Domino
SUGAR

FAESI

10 Av

10 Av

ONE WAY

ONE WAY

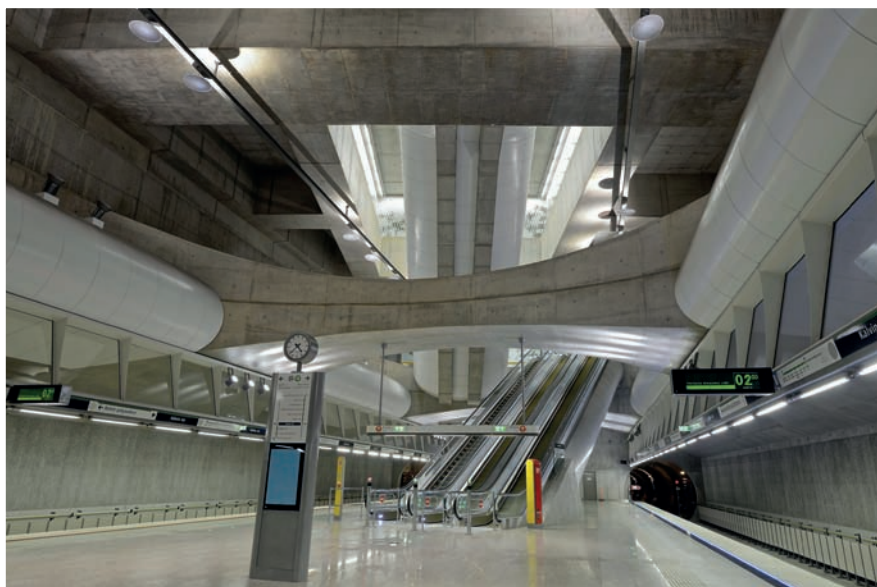

SWIETELSKY A JÖVŐÉPÍTŐ...

- *MAGASÉPÍTÉS*
- *MÉLYÉPÍTÉS*
- *MŰEMLEKVÉDELEM*
- *INGATLANFEJLESZTÉS*
- *GENERÁLKIVITELEZÉS*
- *ÚTÉPÍTÉS*
- *ASZFALTGYÁRTÁS*
- *KÖRNYEZETVÉDELEM*
- *VÍZÉPÍTÉS*
- *KÖZMŰÉPÍTÉS*

Szöveg:

Mizsei Anett

Építész:

Dajka Péter

Fotó:

Bujnovszky

Tamás

FÜRE LÉPNI SZABAD...

...a II. János Pál pápa téren

NEMES ZOLTÁN, ZELENKA MÁRTA ÉS DOBOS IVETT KERT- ÉS TÁJÉPÍTÉSZ CSAPATA JÓZAN TERVÉVEL A KISSZÁMÚ, IGÉNYES, JÓL MŰKÖDŐ BUDAPESTI KÖZPARKOK KÖZÉ EMELTE A TERET, ÖSSZHANGBAN DAJKA PÉTER RACIONÁLIS METRÓÁLLOMÁSÁVAL.

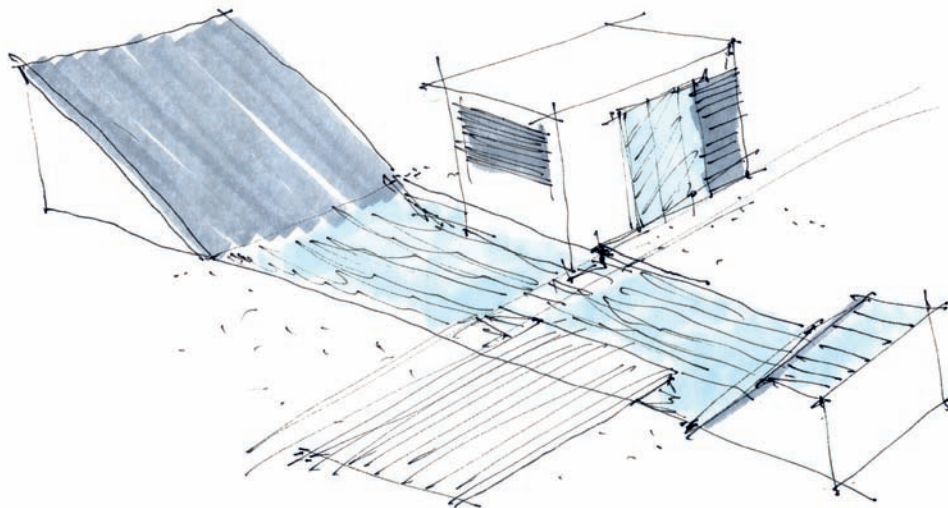

Kisléptékű pavilonok rejtik a függőleges közlekedőket

A tervezők egyetlen ponton sem estek fölösleges túlzásba, ugyanis a tér mára kialakult szerkezetét jórészt megtartották. Hangsúlyosabbá vált a főtengelyre illesztett sétány, amely a csikorgó kavics és a kockakő helyett térkő burkolatot kapott, akárcsak a teret átszelő többi útvonal. A bazaltkockákat szegélyként újrahasznosították.

A metróállomással új megérkezési lehetőséghez jutott a terület, ami természetesen a súlypont áthelyeződésével járt. A feljáró pavilonjai szerényen meghúzódnak az Erkel Színház „hátsó kertjében”, kisebb vízmedencével, lépőkövekből összeállított gyaloghíddal. Dajka Péter metróállomás-épületének szigorú szerkezeti rendje két rendkívül egyszerű formában talált utat a felszínre. A precíz élek világa ez, amely fokozatos átmenettel szervül a tér gazdag növényzetébe, és szépen illeszkedik a változatos mikrokozmoszok sorába.

Szó sincs monumentalitásról, a félnyereg alatt egyszerűen csak előbújik a mozgólépcső, a liftet pedig téglalap alaprajzú doboz rejt. Mindkettő szükséges méretű átmeneti zónával kapcsolódik a tér délnyugati oldalát szegélyező úthoz. Látva a jól sikerült parkfelújítást, ha első ránézésre valamit hiányol az ember, az a megálló intenzívebb kapcsolata a térrel. Másfelől a gyors és hatékony közlekedés, az egyszerű autógyalogos kapcsolódás igazolhatja ezt a megoldást. A tér felé lejtő felületet pedig nem érheti az a vád, hogy uralkodni akar a környezetén, vagy épp barátságatlanul hátat fordít annak: a vízmedencével együtt önálló, saját jogán is elfogadható köztéri elemként jelenik meg.

A park egyik legfőbb értéke, amelyet az új koncepcióba is sikerrel átmentettek, az a jól tagolt, a kerek egészen összhangban álló multifunkcionalitás. Erőszakolt kompromisszumok nélkül pihenhet itt a kisgyermekes, a kutyás, az idős és a munkából hazatérő. Mindenki megtalálhatja a helyét, a használói csoportok mégsem mozognak szigorúan elkülönített pályákon. A speciális funkciók elkerítésével azonban minimalizálták a lehetséges konfliktusforrásokat, biztosítva egy kiterjedt játszótérrel a gyerekek számára.

Megőrizték az öles, öreg fákat, miközben 135 új csemetét is ültettek, kiegészítve vagy hétezer tő cserjével és számtalan lágyszárú, virágzó vagy épp zöld dísznövényvel. Az Erkel szomszédságában díszkert, a sétány átellenes oldalán az idősebb, lombos fák szinte az épülettel összemérhető súlyt képviselnek. A színház mögötti zóna már átmenet a metrófeljárók világába: lépőköves burkolatok, alacsonyabb cserjék és frissen telepített facsemeték veszik körül a metrómegálló felett kialakított csendesebb pihenőhelyeket.

A park keleti felében gondosan megóvott „vadon” a gyerekek, kutyafuttatók, piknikezők és sportolók birodalma.

A II. János Pál pápa tér úgy vált a környék legfontosabb zöldfelületévé, hogy – mondhatni – igazán „nagy dolog” nem történt vele. Az egyszerű eszközök ésszerű alkalmazása felszín alatt és felett koherens egészet hozott létre. De valójában mi lehetne nagyobb eredmény, mint egy 17 000 négyzetméteres közpark korrekt megőrzése és gazdagítása?

Tervező:

Dajka Péter (Puhl és Dajka Építész Iroda Kft.)

Tájépítész felelős tervező:

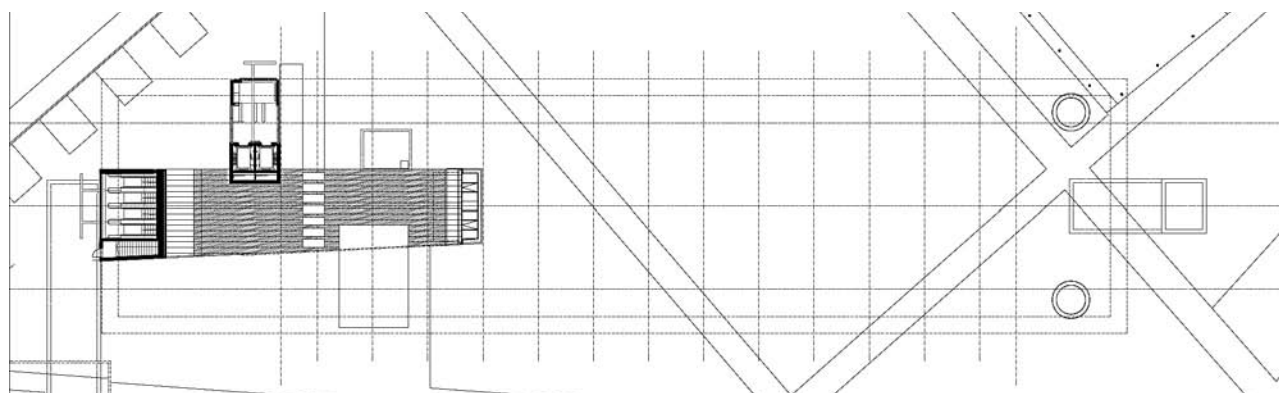
Nemes Zoltán (Vár-Kert Műszaki Tervezési Kft.)

Tájépítész tervező:

Dobos Ivett, Zelenka Márta (Vár-Kert Műszaki Tervezési Kft.)

Alkonyattól a mélyből feltörő fény hívogatja az utazókat

RÁKÓCZIZÁS

4-es metró a Rákóczi téren

AHOL TÖBB HASONLÓ TÉTEL VAN, OTT ÖSZTÖNÖS ÖSSZEHASONLÍTÁS IS VAN. MÁRPEDIG A 4-ES METRÓ EGYETLEN VONALRA FÜZÖTT HASONLÓ EGYSÉGEK SORA, AMELYEKET AKKOR IS ÖSZSZEVEETÜNK, HA ENNEK MONDJUK – PÉLDÁUL EGY KÖZVETLENÜL A KÉREG ALÁ HELYEZETT KÖZLEKEDÉSI CSOMÓPONT VAGY A DUNA SZINT ALATTI BETONKÚT ESETÉN – SEMMI ÉRTELME.

Szöveg: _____

Torma Tamás

Építész: _____

Dévényi Tamás DLA

Fotó: _____

Bujnovszky Tamás

Na de melyik a legpraktikusabb, legszebb, leghasznosabb vagy éppen legemlékezetesebb? Az értékelő utazóközönség fejében a valóság kusza gazdagságában sokféle szempont jelenik meg, de e mögött persze építészeti alapkérdések is lappanganak: a feladatmegoldó, de szerényen visszahúzó technikai építészetet díjazzuk-e, a hasznosság és színesség közötti harmonikus egyensúlyozást vagy a nagy egót, ami mer lélegzetelállító gesztusokkal is dolgozni? Én személy szerint éppen ezt a sokszínűséget és sok szempontúságot díjazom a 4-es metróban – miközben a Rákóczi téri állomás zavarba hoz, ötletszendvicsét se kiköpni, se lenyelni nem tudom.

Egyrésről eredeti, emlékezetes, másrésről ünnepélyesen rideg, mint egy ravatalozó. Egyrésről a megálló térfelületi része egy egészen kellemes park része lett, másrészt

◀ A medence és a vízfelszín csillámjátékai szinte futurisztikusan hatnak a két tükörrel. Plusz tükröződésük nemcsak esztétikai tuning, de a vízben álló csöveken át napfényt visznek a mélybe

viszont a Körút felől kitakarja a századfordulós vásárcsarnokot, ami eddig a tér uralkodó eleme volt.

Zavarba ejtő kettősségek ezek, de mivel nincs kötelező kánon, elfogadjuk ezt is. A Rákóczi tér amúgy is afféle pufferállomás a sorban, köztes pont a Kálvin téri metrókereszteződés és a Baross téri végállomás között, közlekedési kínálatában mindössze annyi szerepel, hogy aki akar, itt átszállhat a 4-6-os villamosra. (Eddigi civilmérések alapján egyébként a Rákóczi téren alig szállnak le, föl vagy át az utazók, szemben például az eggyel arrébb lévő 3-as metró Ferenc körúti, Corvin negyed megállójával) De kezdjük felülről.

Ha éppen mi is a Körútról közelítünk, először azt látjuk, ahogy a tervezők a lehető legegyszerűbb féltetővel megnyitják előttünk a mélyet. A bejárat jobb sarkánál állva az is látszik, hogy nem teljesen a vásárcsarnok tengelyébe és az elé épült – mellette egy járdaperem éppen a főbejáratához húz hangsúlyos csíkot. Egyik oldalán kis játszótér, másik oldalán padok – a tekintélyes platánfák és a gyeppel éppen ebben az idényben mutatja legerősebben, a beavatkozás mennyire átalakította a tér addig hát...hm, meglehetősen ásatag státuszát. Középen a metró két felszíni látszóbeton épülete miközben erős tengelyt húz, hátat is fordít egymásnak. Közöttük a medence és a vízfelszín csillámjátékai nem

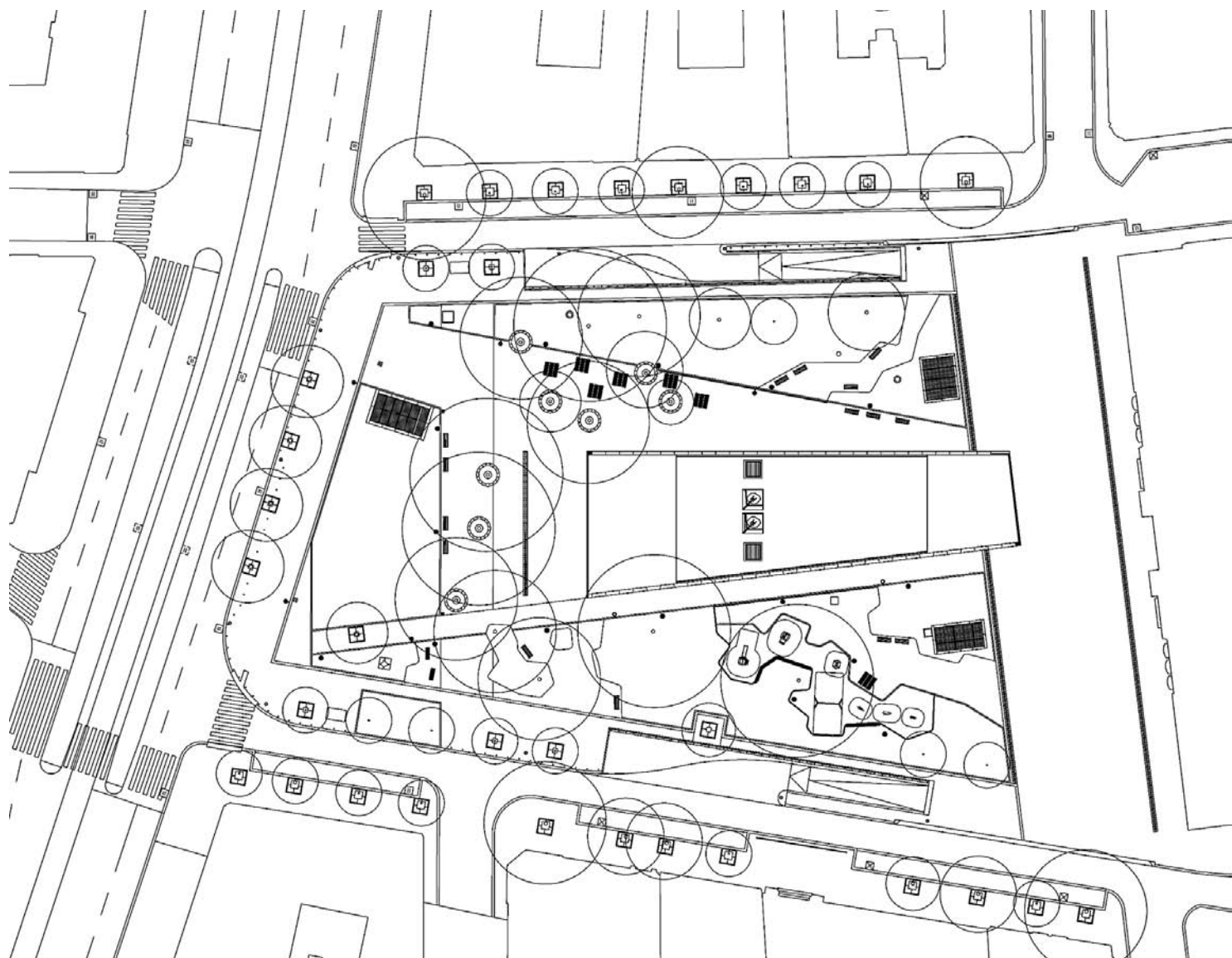

Középen a metró két felszíni látszóbeton épülete erős tengelyt húz

Ha éppen a Körútról közelítünk, először azt látjuk, ahogy a tervezők a lehető legegyszerűbb féltétövel megnyitják előttünk a mélyet

a szokásos, szecessziós öntöttvas oszlopokkal és padokkal operáló, múltba révedő nosztalgiaát hozzák, hanem szinte futurisztikusan hatnak a két tükörrel. Plusz tükröződésük nemcsak esztétikai tuning, de a vízben álló csöveken át napfényt visznek a mélybe. Számomra ez az állomás legemlékezetesebb dobása – a fénycsapda nemcsak elég érdekes és különös, de az alászálló utas függőleges tengelyként ezeket a különösen derengő csöveket követi egészen a peronszintig, hogy lássa, tényleg nemcsak kamu megoldás-e.

A peron előtti mozgólépcsős tér aztán rögtön el is bizonytalanít. A felszín alatti részeknek pedig éppen ez a kriptaszerű,

üres tágasság adja meg a komor alaphangját, félkésznek, iparinak hat még akkor is, ha a mennyezeten pöttyök, körben, a betonba foglalva pedig a különböző Rákóczi-birtokok nevei futnak Sárospataktól Munkácsig. És ez másik provokálón innovatív megoldás: zsigereimben érzem ugyan, hogy távol esik a térrel operáló építészettől, a betűk és a nevek által hordozott távoli tartalom mégis hatásos ornamentika.

A Rákóczi téri megálló peronszintje 22 méter mélyen található, a belső falak burkolata pedig állítólag a piros - fehér - zöld trikolor színeit idézi fel. Ezt viszont legszívesebben el sem hinném.

Tervező:

Dévényi Tamás DLA (Budapesti Építőművészeti Műhely Kft.)

Vezető munkatársak:

Máté Orsolya és Vadász Viktor (Budapesti Építőművészeti Műhely Kft.)

Tájépítészet:

dr. Balogh Péter István (vezető tervező/s73 Tervező Iroda Kft.)

Tájépítész tervezők:

Hómann János, Pintér Klára Katalin, Pécsi Máté, Radics Mónika, Hollósi Krisztina (s73 Tervező Iroda Kft.)

Hátat is fordít egymásnak a két felszíni épület

ÚJRAÍRT VÁROSRESZEK

Szöveg:

Molnár Szilvia

Építész:

**Dévényi és
Társas Építésziroda Kft.
(Fővám tér)
KÖZTI Zrt.
(Kálvin tér)**

Fotó:

Nagy Balázs

Séta a Fővám és a Kálvin tereken

AZ M4-ES METRÓ ÁTADÁSÁT KÖVETŐ ÖRÖM ÉS MEGELÉGEDÉS ELSŐSORBAN AZ ÁLLOMÁSOK FÖLD ALATTI LÉTESÍTMÉNYEINEK SZÓLT, KEVESEBB FIGYELMET KAPTAK A FELSZÍNEK, PEDIG AZ ELMÚLT ÉVEKBEN TAPASZTALHATÓ KÖZTÉRI TÖRTÉNÉSEKET ELSŐSORBAN EZEK ALAKULÁSA SZEMLÉLTETTE LEGINKÁBB A FŐVÁROSBAN.

Amikor 2009-ben átadták a Fővám téri 2-es villamos gyalogos aluljáróját, a városiak megtapasztalhatták: már nem a kapacitáselű, mindinkább a minőség-központú tervezés és kivitelezés kerekedik fölül Budapesten is. A 2-es megállójának elhelyezése az aluljáróban, közvetlenül a keleti irányú metrókijárat közelében, és kiszámítható távolságban a 2008-ban megújított 47-49-es villamosok felszíni megállójához, világosan mutatta a megváltozott szemléletet, jelezte az új irányt. Mindehhez kapcsolódott a 2010-ben elkezdett felszínrendezés, amely egy komplett városrehabilitációs program részeként valósult meg, a felszín átépítése előtt megtörtént e terület nagyszabású közműrekonstrukciója. Ez a kis- és nagytérű

vízvezetékek, a fagyűjtőcsatorna, a gázvezetékek, és valamennyi elektromos-, valamint a hírközlőkábel-hálózat, továbbá az alépítmény átépítéséből állt. A program kétségtelenül leglátványosabb szakasza a Fővám tér északi részén, a Váci utca torkolatánál, mindössze négy hónap alatt kialakított, játszótérrel kiegészített közterület kialakítása volt. Nagy forgalmú területről beszélünk, szinte a nap minden szakában nézelődő, ödöngő turistákkal teli. Mégis sikerült olyan térelhatárolásokat létrehozni, amik által még csúcsidőben sem tűnik zsúfolt közlekedési csomópontnak a tér. A köríves zöldkaszettákkal kialakított zöldfelületek, a világító vízcsobogó, a zöld gránit díszszökőkút, a gumiaszfalattal burkolt játszótér, valamint a gránit

játékasztalok, ülőpadok pozicionálása révén üde oázissá lett a korábbi „átjáró”. Már nem a gyalogosok interzónája többé, hanem színvonalas, szerethető és élhető pihenőtér. 2009-ben szintúgy az M4-es metró építéséhez kapcsolódóan, a Kálvin tér átalakítása is megkezdődött. A mondott évben az utazóközönség birtokba vette a 47-49-es villamosok utasváró szigetét, hamarosan pedig átalakult a teljes felszíni közlekedési rendszer is, ennek következtében alapvetően megváltozott itt a térhasználat. Ma már a nyomasztó aluljárózás helyett a Múzeum és Vámház körutakat, továbbá az Üllői utat kerékpársávval kiegészített felszíni átkelők szabdalják. Kiszélesedett, kényelmessé vált a Múzeum körút és a Kecskeméti utca által határolt déli kör-

úti járdaszakasz. És hogy mit is jelent a köz-
hely, miszerint valamely tér „a gyalogos for-
galomnak visszaadott terület”, az a metróbé-
ruházáshoz kapcsolódó térátalakítások kö-
zül leginkább itt, a Kálvin téren élhető át.
A Baross utcának a Múzeum körút-Ötpacsirta
utcai szakaszán soha nem látott városi élet
zajlik. Járjunk bármikor ezen az autómen-
tes területen, a Fellini-filmekből ismert *dolce
vita* nyüzsgő képeinek pesti kompozíciójá-
ba csöppenünk. Ez megismétlődik immár
a Ráday utcai torkolatnál is, szintén korszerű,
magas minőségben kivitelezve zöldfelületek-
kel, beton és gránit díszburkolatokkal, műkö-
dészákkal, LED-sávós díszvilágítással, illet-
ve – a Kiskörúton végig alkalmazott – korhű
öntöttvas-kandeláberekkel megépítve. Olyan
új közterület született – a Fővám téri munkák-
hoz hasonlóan: teljes közmű-rekonstrukciót
követően – ami méltó folytatása a Belváros-
ban már megépült „új főutca” tengelynek és
filozófiának. Hozzá kell tennünk, és ez szint-
én a Kálvin tér javára írható, hogy a jól sike-
rült „közteresítés” és forgalomszervezés leg-
inkább ennél a metróállomásnál halványítja
el azt az építészeti különbséget, ami a met-
ró peronépítészete és felszíni épületek között
(sajnos) fennáll.

Generáltervező:

FŐMTERV Mérnöki Tervező Zrt. (Fővám tér)

Építész:

Dévényi és Társa Építésziroda Kft. (Fővám tér),
KÖZTI Zrt. (Kálvin tér)

Tájépítészet:

Ybl Tervező Kft. (Fővám tér), s73 Kft. (Kálvin tér)

Kivitelezés (főbb résztvevők):

Generál:

Aterra-Colas Eger Konzorcium

Allvállalkozók (a teljesség igénye nélkül):

Közmű:

Alterra Építőipari Kft. (saját keretén belül.)

Út (aszfalt):

Colas Eger Zrt. (saját kapacitás)

Villamospálya:

Vasútépítő Zrt.

Felsővezeték:

TEN-T Zrt.

Szerkezet:

Tótok és Fiai Kft.

Szigetelés:

Europass'90 Kft.

Kőmunkák:

Vereczkei és Fia Kft., Mozaik-Classic Kft.,
Jade Építőipari és Szolgáltató Kft.,
Kő-Ker Kft.; Semmelrock Kft., Kosztyu Kft. (Kálvin tér)

Acélmunkák:

Molnár Steel Kft.; Correx Kft.,
Akvi Patent Kft. (Kálvin tér)

Üveg munkák:

Rákosi Üveg Kft.

Közüvilágítás, elektromosság:

Észak Budai Zrt. (Fővám tér)

Épületgépészet:

ZThermo Ép-Gép Kft. (Fővám tér)

A teljes közműhálózati rekonstrukciót (a Fővám tér-Vámház körút-Kálvin tér-Múzeum körút teljes nyomvonalán) követően, a megújított felszíneken akadálymentesített, 21. századi közterek
születtek. A metróterületek megközelítése minden esetben liftekkel is megoldható, a Fővám tér esetében mozgólépcső is segíti az aluljáróból felfelé tartók közlekedését

BAROSS TÉR ÉS VIDÉKE

Végállomás, avagy a Keleti

CSIKÁGÓ. ÍGY NEVEZTÉK SOKÁIG A KELETI PÁLYAUDVAR KÖRNYÉKÉT (ENNEK A LETŰNT VILÁGNAK ÁLLÍT EMLÉKET BÉKÉS PÁL CSIKÁGÓ CÍMŰ /2008/ REMEK „GANGREGÉNYE”). E NÉVADÁS (NOHA KÖZMEGEGYEZÉS NINCS, DE A LEGVALÓSZÍNŰBB, HOGY ERZSÉBETVÁROS EGYIK MOZIJÁNAK NEVÉBŐL SZÁRMAZIK) MINDENKÉPPEN HANGULATFESTŐ.

Vad hely volt a területnek ez a része, különösen a pályaudvar és vidéke - ezt tükrözte a köztér helyzete is. Káosz és kosz uralkodott évtizedeken át. Ám tíz évvel ezelőtt megkezdődött a Baross téri projekt. Átépi-

tették a 2-es metró kijáratát, előkészítették a 4-es metró kivitelezését. Majd 2006-ban a Thököly út lezárásával léptek életbe először forgalomtechnikai korlátozások a rekonstrukció miatt, feledhetetlen pillanatokat

okozva a környék lakóinak és a pályaudvarra érkező utazóknak. A háborús állapotok idején, a határoló palánkok mögött nagyon komoly munka folyt: nagyjából 6000 m² vasbeton-szerkezet bontása és 13.000 m³ föld

Szöveg: _____
Molnár Szilvia
Építész: _____
**Város-Team-
pannon Kft.**
Fotó: _____
Vanik Zoltán

megmozgatása, a közművezetékek komplett rekonstrukciója a teljes területre kiterjedően. Bontás után új burkolatot építettek a Baross téren, a Keleti pályaudvar előtt és mellett, új közúti jelzőberendezésekkel. De megújult a BKV-végállomása és kialakítottak egy végállomás-épületet a Thököly úti parkolóban, valamint átépítették a teljes aluljárórendszert, átszervezték a közlekedést, hogy csak a legfontosabbakat említsük. Leginkább azonban a gyalogosközlekedést érintő részek tükrözik a minőségi, 21. századi világvároshoz méltó átalakulást. A metróhoz kapcsolódóan liftek segítik a mozgásukban korlátozottak közlekedését. A gyalogos átkelőhelyeknél a járdaszegélyeket süllyesztve építették meg, vagyis a kerekesszékesek, babakocsisok és kerékpárosok is sokkal kényelmesebben közlekedhetnek a téren, a Kerepesi úton keresztül haladó gyalogosok számára, az út középső sávjában pihenőhelyet alakítottak ki. Az aluljárót korszerű burkolattal és világítással építették meg és végre, jól látható infografika jelzi az irányokat (itt jegyezzük meg, hogy a vakokat és gyengénlátókat vezető taktilis sávok elhelyezése szintén sikerült, mindenütt a területen). Így remélhetőleg nincs többé szorongató bolyongás a mélyben, ahonnan a korábbiakhoz képes több „megfigyelési pontból”, tágabb perspektívában pillanthatunk rá a Keleti pályaudvar főhomlokzatára.

Generáltervező:

Közlekedés Kft.

Építéset:

Város-teampannon Kft.

Tájépítéset/parktervezés:

Város-teampannon Kft.

Kivitelezés (főbb résztvevők):

SC BAROSS 2012 KONZORCIUM (generál)

Út, felszín, zöldterület:

Colas Út Zrt.-Magyar Aszfalt Kft.

Allvállalkozók (A teljesség igénye nélkül):

Földmunka, bontások:

Land Bau Kft.

Szerkezet:

STR Lakásépítő Kft., Tótok És Fiai Kft.

(látszóbetontámfalak)

Szigetelés:

Europass'90 Kft.

Víz:

Hajdú és Társa Kft., Kevei Mélyépítő Kft.

Csatorna:

KT és Társa Kft., Ép Gép Kft.

Gáz:

FÖGÁZ Földgázelosztó Kft. (Vulkán Kft. Ramico Kft.)

Épületgépezéset:

Thermo Ép-Gép Kft.

Villamosság:

Vill Korr Kft.

Acél-Üveg portálszerkezetek:

Nordical Kft.

Kőmunkák:

Magyar Útmester Kft., Laki Zrt.

Trolis felsővezeték:

TEN-T ZRT.

Közvilágítás:

PVV-Electric Fabricom Kft.

Baross Szobor áthelyezése:

Dór Kőfaragó Kft.

A pályaudvarral szembe helyezték vissza Baross Gábor, a hazai vasútépítésben kulcsszerepet játszó egykori közlekedési miniszter restaurált szobrát (a légi felvételen balra látható)

A lemezburkolatok gyártója, a **MaTech Magyar Technológiai Kft.** köszönti az utazókat!

www.matechnologia.hu

be light!

H-1025 Budapest
Szépvölgyi út 146.
www.belight.hu

Ustream iroda //
Világítástechnikai megoldások a be light!-tól

 DELTA LIGHT
pure lighting pleasure.

SIMES
luce per l'architettura

FOSCARINI

DE MAJO

CARPYEN
creativity concept

FLOS

SZÉP, JÓ, IGAZ: KALOKAGATHEIA A KÖRTÉREN

Szöveg:

Götz Eszter

Építész:

Szabó

Levente DLA,

Gyüre Zsolt

Fotó:

Bujnovszky

Tamás

Kész a Gomba

ÉVTIZEDEKEN ÁT BE NEM GYÓGYULÓ HEGKÉNT ROMBOLTA A VÁROS EGÉSZSÉGÉRZETÉT A MÓRICZ ZSIGMOND KÖRTÉREN JOBB IDŐKBŐL OTTMARADT PAVILONÉPÜLET, A GOMBA. VALAMIKOR A VÉGÁLLOMÁSÁRÓL VISSZAKANYARODÓ VILLAMOSPÁLYA HUOK FORMÁJÁNAK KÖZEPÉRE ÉPÍTETTÉK, AMOLYAN TÉRKITÖLTŐNEK, KIS SZÉPSÉG A VÁROSRÉSZ FORGALMÁNAK KÖZEPÉN.

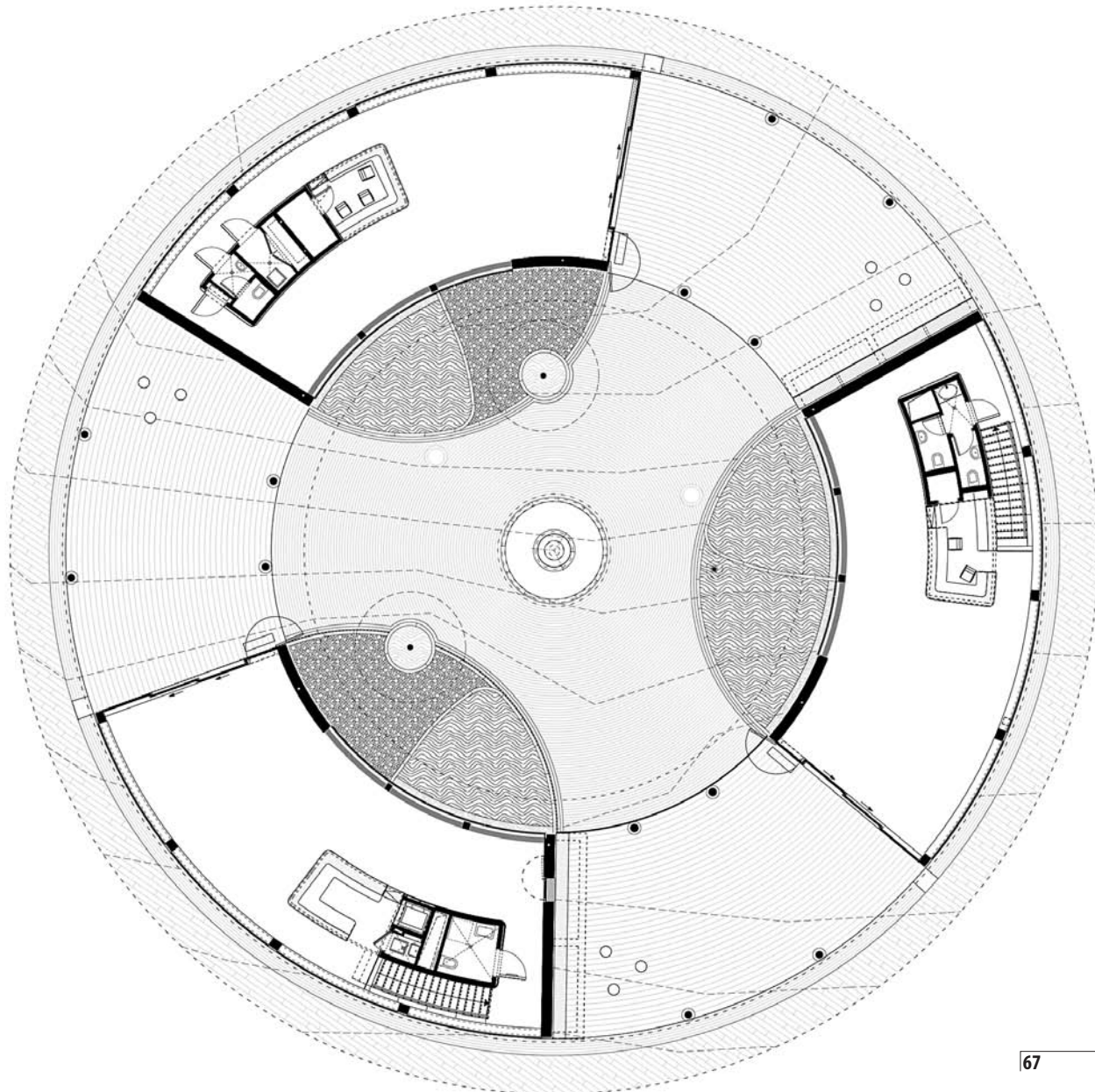

A Gomba kifinomult arányai és illeszkedése a tér mai sodrásában tökéletes

A körgyűrűs tető alá illeszkedő három pavilont, Schall József építész alkotását 1942-ben adták át, jegypénztár és bisztró működött benne, később egy domborművel díszített csobogó is került a közepére. Rövid időre Budapest egyik legszebb térkompozíciója lett, de csupán néhány év békeidőt

kapott. A háború megkímélte a kecses, méltóságos kis épület testét, viszont a gerincét megroppantotta; funkció nélkül, koszlott romként hosszú ideig csak szégyenfoltja volt a környéknek. A hatvanas években áramátalakítót helyeztek el benne, lezárva a félig nyitott pavilonok közötti átjárást, így a tér

közepe folyamatosan zúgó ipari területté lett, körben szakadt plakátok borították. A rendszerváltás után műemlékké nyilvánították, így a romkupacot már nem lehetett csak úgy kisöpörni, mint a sarokban hagyott szemetet, de csúfos állapota egészen mostanáig kitartott.

Ritmus és harmónia, a körforma önmagába visszatérő áramlása

A 4-es metró építése helyzetbe hozta a Gombát. 2009-ben Újbuda önkormányzata tervpályázatot írt ki, amelyre az építészeti örökségvédelmi szempontok mellett hasznosítási ötleteket is várt, magyarul egy funkcióját vesztett, de esztétikai és a hely identitásában fontos szerepet játszó építmény értelmes újrafogalmazását. A feladat legalább annyira gazdasági, mint építészeti természetű, mégis vagy hetven pályázó

fogalmazott meg egyfajta lehetséges választ. Bontás, ráépítés, udvarlefedés és szolid helyreállítás egyformán szerepelt a menüben, még a két első helyezett is gyökeresen mást gondolt a Gomba jövőjéről.

Újabb három évig semmi nem történt. Majd 2012-ben, amikor a metróépítés lassan a vége felé közeledett, az önkormányzat újból elővette a témát, és az egyik első helyezettet a második díjassal együtt kérte fel a tovább-

Miniatűr park a rohanás közepén, csendes találkozóhely a hangzavarban (a kút domborműve Szomor László)

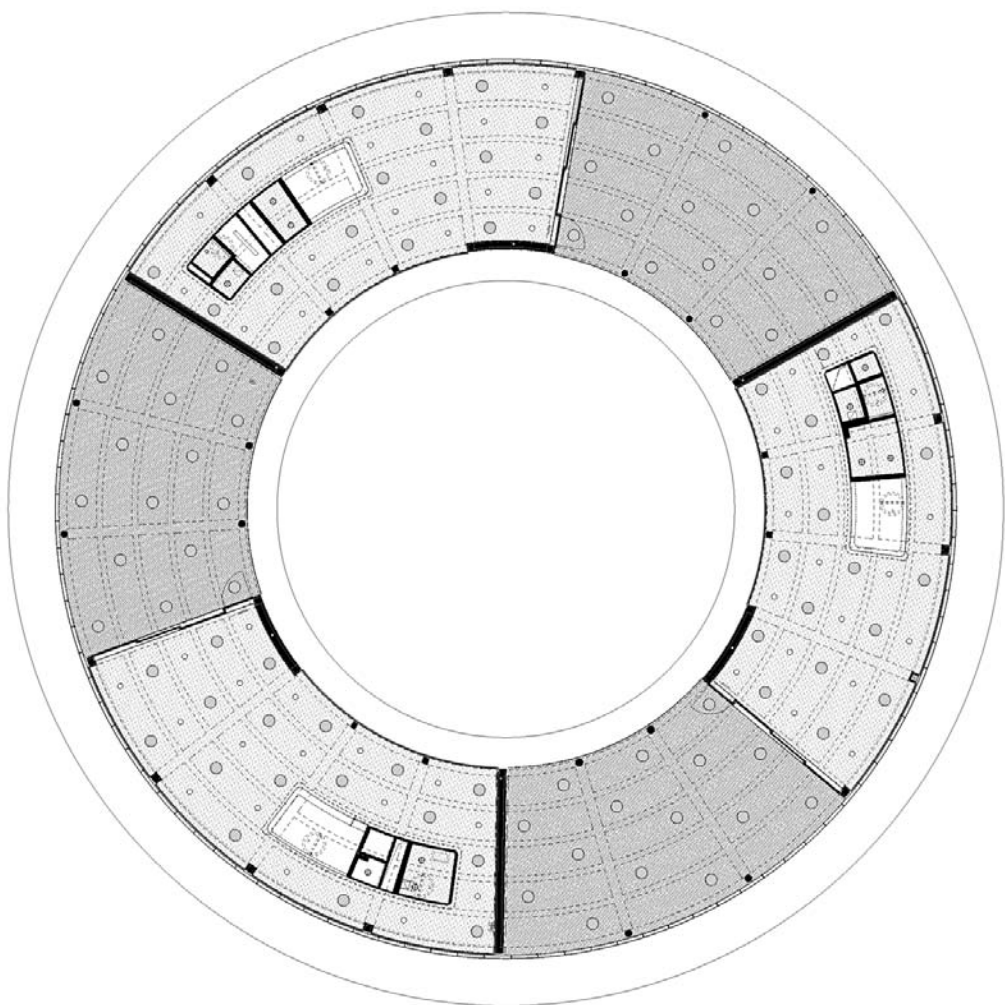

tervezésre. A Gomba innentől Szabó Levente (Hetedik Műterem) és Gyüre Zsolt közös munkája lett, s ez megszabta a gondolkodás alapját: Szabó Levente az eredeti térstruktúrára megtartását, de a zárt tömegek megnyitását javasolta. A Gomba legfőbb esztétikai értékét adó légiesség, a körgyűrű alakú, vékony vasbeton konzollemez tető és a keskeny oszlopok eleganciáját kiterjesztette a pavilonokra is, amelyek falait az eredeti osztott üvegtáblák és mellvédek helyett finombeton felületekkel és íves üvegtáblákkal váltotta ki. Ez tovább erősíti a transzparenciát, mintha az épület nem tömörszerűen, inkább csak a tér látványát megsokszorozó, dinamizáló ritmusként volna jelen. Csak a három pavilon egy-egy zárófala maradt tömör felület, a körív a tér felé is, a belső nyitott udvar felé is üveg, ráadásul a bejárati oldalak eltolható üvegajtóval hosszában is teljesen megnyitják az egyes tömböket. A három pavilon egyikét alapincézték, ide került a vendéglátó egységet kiszolgáló konyhatechnológia és a gépészet egy része. A szelvényekben jegypénztár és infopont, illetve kávézók fognak működni; a beígért kulturális funkció egyelőre bizonytalan.

Mindenesetre, akármi is lesz itt, a Gomba kifinomult arányai és illeszkedése a tér mai sodrásában tökéletes. A kör közepén ismét életre kelt a forgalomtól leválasztott, de a pavilonok között minden irányból átjárható kis tér, padokkal és az épület íveit fordított irányban megismétlő zöldfelülettel, a Csodaszarvas-legendát megörökítő csobogó helyreállításával: miniatűr park a rohanás közepén, csendes találkozóhely a hangzavarban. A szépség felvillanása ott, ahonnan emberemlékezet óta csak elfordított tekintettel siettünk tovább. Ritmus és harmónia, a körforma önmagába visszatérő áramlása a kortárs technológia segítségével lett teljes, amit tovább erősítenek a részletek: a tető alatt körbefutó, osztatlan üvegsávon áttörő neonfény; az utolérhetetlen finomsággal a homlokzatba nyomott, csak csillogó fémbetűkre bontott emléktáblaszöveg Schall József nevével és az építés-átépítés évszámával. Illetve a pavilonokba épített bútorelemként, egyszerű, irdalt MDF-lapokkal burkolt pultok, melyeknek menynyezete elrejtje a gépészeti szerelvényeket is. A kültéri bazaltkockák a múltat idézik, belül a finom bazaltörleménnyel ötvözött, csiszolt terrazzo-burkolat a mának szól. És a mi korunknak kell meghallani a Gomba által sugallt gondolatot is: vajon kell-e több profit, mint az, amit egy funkcionális értelemben aligha hasznos, de a mikrokörnyezet teljességét – és nem utolsósorban a szépérzékünket – hosszú idő után végre helyreállított építmény hoz a város életébe.

Az eredeti osztott üvegtáblák és mellvédek helyett finombeton felületek és íves üvegtáblák

Eredeti tervező:

Schall József

Generáltervező:

Hetedik Műterem Kft.

Felelős tervezők:

Szabó Levente DLA, Gyüre Zsolt

Építész munkatársak:

Simon Orsolya, Kohout Dávid, Biri Balázs, Tánczos Tibor, Páll András

Tájépítész:

Csontos Csenge, Gyüre Borbála (Geum Műterem Kft.)

Tervpályázat:

2009

Tervezés:

2012

Átadás:

1942/2014

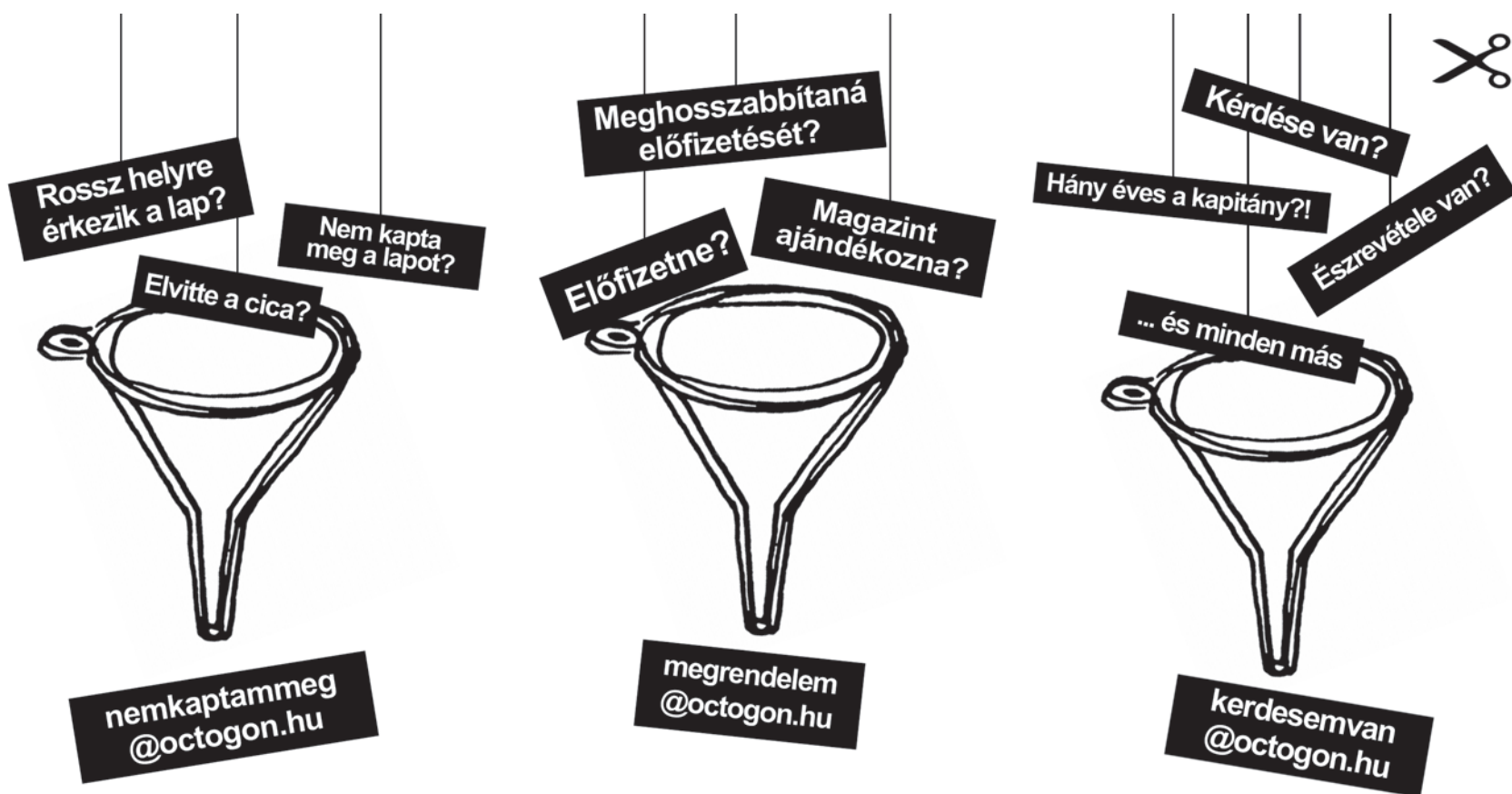

Rákosy Glass Kft.
www.rakosyuveg.hu
1103 Budapest, Noszlopy u. 5.
Tel: 261 0445
info@rakosyuveg.hu

Cégünk az extra nagy méretű, hajlított, laminált hőszigetelő üvegek gyártásának specialistája, a Móricz Zsigmond körtemi Gomba üvegeinek kivitelezője

ÁTSZABTUK AZ ELŐFIZETŐI RENDSZERT. TEGYEN MINKET PRÓBÁRA!
OCTOGON HELPLINE: +36 30 510 88 88

OCTOGON
ARCHITECTURE & DESIGN

THINK TECHNOLOGY

see making of deltalight.com/technology

be light!

H-1025 Budapest,
Szépvölgyi út 146.

www.belight.hu

 DELTA LIGHT®

www.deltalight.com

VILLÁNYI ERÉNYEK

A Sauska Borászat bővítéséről

VILLÁNYI TERMŐTERÜLETÉN ÁLLÓ KOMPLEX BORÁSZATI ÉPÜLETÉT BŐVÍTETTE TAVALY A SAUSKA. AZ ÉPÍTÉSZETI TERVEZÉSRE, CSAK ÚGY, MINT EGYKOR A KÖZPONTI ÉPÜLET ESETÉBEN, MOST IS SUGÁR PÉTERT KÉRTÉK FEL.

Szöveg:

Molnár Szilvia

Építész:

**Sugár Péter
DLA**

Fotó:

Zsitva Tibor

Néhány hónappal ezelőtt interjút készítettem Sugár Péter építésszel, szó került – természetesen, hiszen ezért találkoztunk egy Batthyány tér közeli kávézóban – házakról, tervekről és megvalósultakról, így a Sauska Borászat bővítéséről. Aztán eltelt másfél-két óra és belém állt a fájsz, hogy mi maradjon, mi maradhat, lévén nyomtatásban jelenik meg a szöveg, ahol mindig szoros a karakterszám. A tények, kis impresszió ment a papírra, de a történetek legtöbbje az emlékeimben marad meg. Mert Sugár Péter jól ismeri a Víziváros távoli és közeli múltját, köveinek rejtett történelmi közül nagyon sokat

és meggyőződésem, hogy ezekből, fejben biztosan egy privát helytörténet épült, folyamatosan. Helyismeret, alaposág és szeretet, a meglévő helyi sajátosságok iránti alázat formálják minden tervét. Elég csak a szóban forgó Sauska és Társa Kft. borászati létesítményeire pillantanunk, amelyek minden szeglete erről a lelki alatról vall.

A villányi táj morfológiájának, szőlészeti kultúrájának, helyi építészetének alapos ismerete hatja át a 2007 őszére megépült borászat épületét. Sugár Péter számára a borászat, mint meghatározott technológia ismerete, a tapasztalat már megvolt, hiszen ő ter-

vezte a 2000 őszén már működő tolcsvai OREMUS Szőlő-és Borfeldolgozó Üzem épületét, de említhetném a Szegi és Bodrogkisfalud határában található Kővágó pincészetet, a Törleyhez tartozó birtok pincészetének a fogadóépületét.

A szakma egyként üdvözölte a Sauska jól átgondolt alaprajzi struktúráját, homlokzatainak gazdag viszonyrendszerben megtervezett ornamentális rendjét - ez utóbbiban mindig nagyon következetesen jár el Sugár Péter. Eredetileg 40 hektárra tervezték a borászatot, de már az épületkomplex átadásakor 90 hektáron gazdálkodtak (Magyar Kornélia:

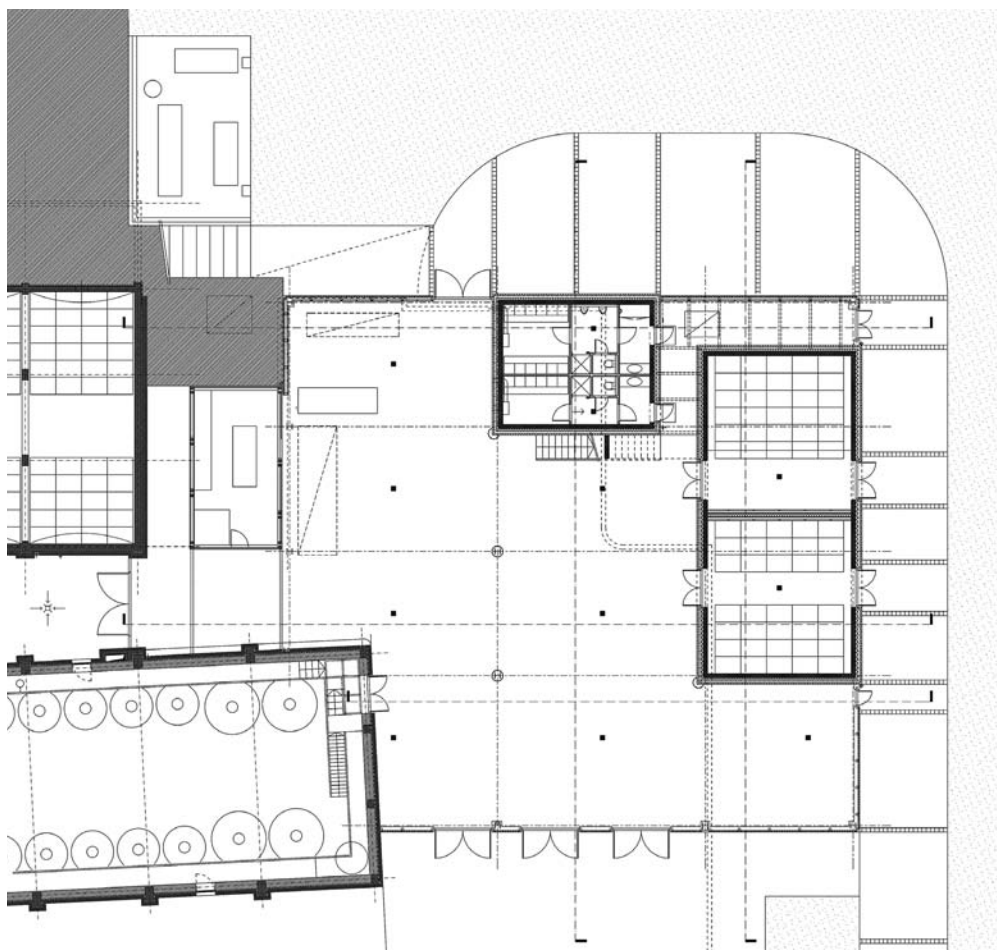
A táj morfológiájának, szőlészeti kultúrájának, helyi építészetének mélyreható ismerete hatja át a borászat építészetét

A tartályos érlelőhöz csatlakozó, galériával két szintre osztott új csarnoképület sokfunkciós terének részlete

Távolról sem lehetetlen – Sauska és Társa Borászat Villányban/OCTOGON 2012/2). Vagyis ebben a történetben mindvégig ott lappangott a bővítés lehetősége, persze, teszem hozzá rögtön, hogy a Borászat folyamatosan formálódott. Tavaly ősszel, a szüret idején jött a hír, hogy befejeződött a legutóbbi bővítés. Két hűtött raktárral kialakított fedett-nyitott csarnok létesült, a borászat keleti oldalához csatlakozó. A bővítmény lehetőséget biztosít a leszedett gyümölcs rövid idejű deponálására, válogatására, fel-

Generáltervező:

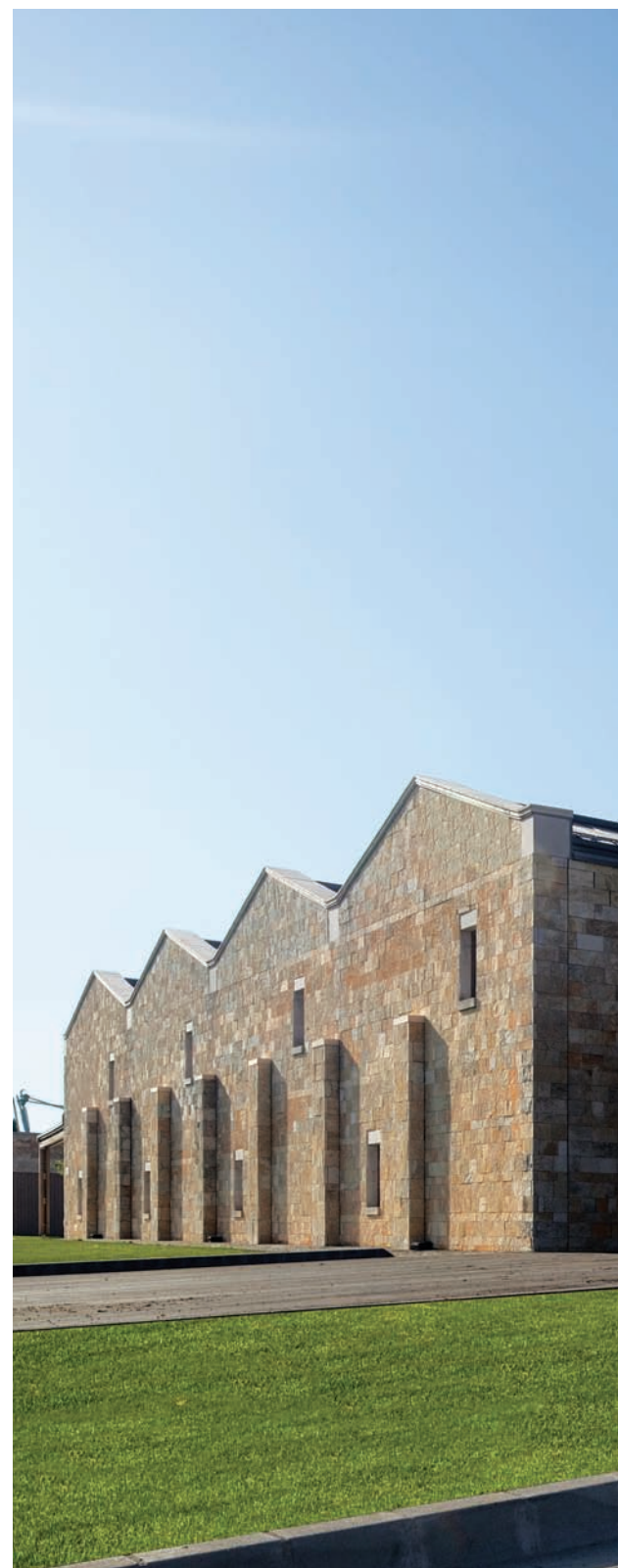
Radius B+S Kft.

Építész tervező:

Sugár Péter DLA

Építész munkatársak:

Müllner Péter, Vági Bence

dolgozásra és a hordók előkezelésére. De házasításra, fahordós erjesztésre és készárutárolásra, akár rendezvények szervezésére is alkalmas. A 2007-es beruházáshoz viszonyítva kicsinek tűnhet a bővítés, mégis egyben szemlélve a régit és az újabbat elmondható, hogy sikerült a szükségből erényt kovácsolni. A pályázati kényszer miatt „klasszikus”, acélszerkezetű csarnoképület készült, amelynek azonban a térelhatárolóit fával, kővel burkolták, párbeszédre serkentve a bővítést és a bővítettet.

Épületrészek párbeszéde

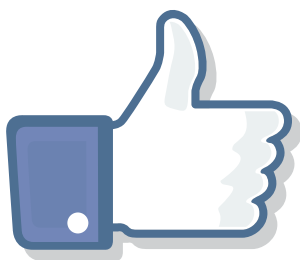
A 2007-es beruházási tervben már szerepeltek, de valamivel később sikerült kialakítani az irodák és kóstoló belsőépítészetét, Somlai Tibor tervei alapján

OCTOGON

ARCHITECTURE & DESIGN

facebook

CSATLAKOZZ!

<http://www.facebook.com/octogonmagazin>

Nyugdíjsház, XI. kerület

BOSAL, Kecskemét

Arena Plaza

Arena Plaza, felülvilágító

Hungexpo

Tűzvédelmi kivitelezés, tervezés, szaktanácsadás

FlamStop Kft.

Tűzvédelmi generál kivitelezés:

- acél tűzgátló bevonatok forgalmazása, kivitelezése E30, E45, E60, E120, E180
- tűzjelzők, riasztók, gyengeáramú rendszerek komplett tervezése, kivitelezése
- sprinkler rendszerek kivitelezése
- felülvilágítók hő- és füstelvezetése
- tűzvédelmi kivitelezési tanácsadás
- tűzszakaszhatárok tűzgát tömítése, tűzgát lezárása
- tűzgátló, tűzálló kapu és komplett vezérlőegységek kivitelezése
- tervezéstől a megvalósult épület használatbavételéig a tűzvédelem nyomon követése
- belsőépítészeti dekor elemek (fa, textil, stb.) bevonatok, textil égéskésleltető bevonat és tömítőanyagok

Tűzvédelmi tervezés:

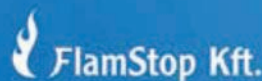
- tűzvédelmi terv készítése: elvi engedélyezési, engedélyezési és kiviteli terv
- engedélyezési és/ vagy kiviteli terv tűzvédelmi szakfelügyelet módosítások egyeztetése, költségmegtakarítások keresése
- szükséges hatósági egyeztetések OKF, Tűzoltóság, ÉMI valamint Zertifikációs ügyintézők
- megvalósulásig tűzvédelem nyomon követése, kontrollálása a sikeres tűzoltó hatósági használatbavételi megszerzése érdekében

Biodisel, Komárom

Győri Ipari Park

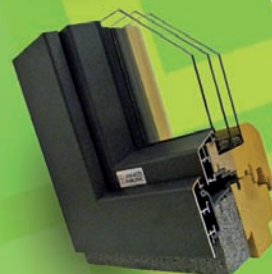
FlamStop Kft.

H-1112 Budapest, Tóberék u. 8.
Tel: +36 1/ 877-5959
Fax: +36 1/ 877-5960
Számítási cím: 1119 Budapest, Nándorfejérvári út 33.
Bankszámlaszám (CIB Bank Zrt.): 10700206-42673709-51100005
<http://www.flamstop.hu>

JANKÓ
ABLAK

A biztos megoldás

www.jankokft.hu

KÖZÖNY

@R©

14

TE MIBEN HISZEL?

14. ARC közérzeti pályázat | Határidő: 2014. július 15.

ARC+ pályázat | Tények mögött a lényeg **hvg**

www.facebook.com/arcmagazin | www.arcmagazin.hu

Fő médiatámogatók

Ringier
MOVING MINDS

hvg

Kommunikációs támogatók

relativ
mentha

NEONoir
AS SERVICES

rozmy.com
CARNATION GROUP

Produkcións támogatók

umbrella

whumm!

OSG

KÖSTIL
KÖSTIL

Támogatók

DELL
The power to do more

Oasis

wacom

BOR
BORTÁRSASÁG

mandala
JÓGASTUDÓK

SZIGET

VIS VITALIS
TEAM

Médiatámogatók

KREATIV
KREATIV

MŰÉRTŐ

OCTOGON

Amdala.hu

mediaszféra

NÉPSZABADSÁG

TREND GUIDE

ANTROPOS.HU
KULTURÁLIS ONLINE MAGAZIN

STUDIOC

VINCE

CUINARS
FINOMSÁGOK ÉS FŐZETEK

bázis

medence
re+concept

EINFACH
BERLIN.

Blup!

Maximális egységesség

Interjú Kókány Győző építésszel

Az elmúlt közel hét év alatt számos rendezési terv készült az 1974-ben Schall József és Kapsza József elképzelései alapján épült 14.000 fő befogadására alkalmas stadion területére. Az előző tulajdonos egy multifunkcionális – kereskedelmet, vendéglátást, hoteli és irodákat is magába foglaló – sportközpont megvalósítását tűzte ki célul, amely azonban a gazdasági válság miatt nem valósulhatott meg. A korábbi elképzelésekhez képest, milyen változtatásokat, módosításokat tartalmaz az új koncepció?

A beruházás egyik legfőbb szándéka amellelt, hogy a klub szurkolóinak népes táborát és a rendszeresen meccsre járó közönség számát tovább növelje, egy olyan 21. századi sportközpont létrehozása, amely a fiatalok és a családok számára is vonzó programokat, innovatív szolgáltatásokat biztosít. Világos, jól átlátható belső kialakításban gondolkodtunk, ahol a kellemes környezet ideális helyszínt biztosít mindenki kikapcsolódásához. A nézőtér teljesen fedett, aréna jellegű lelátórendszer, a pálya közvetlen közelétől induló széksorok térszervezése pedig, mind a szurkolók kényelmét, és az élmény teljességét szolgálják. Magas színvonalú kiegészítő funkciókkal akartuk bővíteni a koncepciót, így a meccsnapokon kívüli használat hozzá tud járulni ahhoz, hogy szinte teljesen önfenntartóvá válhat a létesítmény. A telepítés helyszíne továbbra is az Üllői úti telek, azonban az elhelyezésnél nagyon lényeges szempont volt a pálya nemzetközi előírásoknak megfelelő tájolása. Az észak-déli iránnyal a hossz tengely 28°os szöveget zár be, amit a jelenlegi pálya 90°os elforgatásával értünk el. Ennek következtében a fejtető – és benne a VIP-lelátó, illetve a főkamara-állások a zavaró közvetlen napsütéstől védett helyre, a pálya nyugati oldalára kerültek. Eredeti pozíciójához képest a Könyves Kálmán körútról hátrahúzva helyeztük el az épületet, így a körút mentén adódó 3 hektáros területen, városias utaképpel valósulhat meg a jövőben egy vegyes funkciójú – kereskedelmet, szolgáltatást, irodákat magába foglaló – együttes.

A forgalmas közlekedési csomópont dinamikus világába jól illeszkedő, egy gesztussal formált tömeg tisztán mutatja az épület szerkezetét és funkcióját. A tömegalakításnál a maximális egységességre törekedtek? Igen, a stadion formája egy íves, áramvonalas forma, amely konzekvensen követi a tartószerkezet vonalvezetését. Tulajdonképpen a lelátó vasbeton vázára ráül egy 30 méter kinyúlású konzolos acél főtartó, és ennek a megvastagodó alakja határozza meg a stadion íves homlokzatát. Az anyaghasználatot tekintve magas korcú acéllemez fedésben gondolkodtunk, a pálya felé eső 8 méter széles tetőszakaszon pedig egy transzparens polikarbonát sáv biztosítja a megfelelő bevilágítást. A stadion tervezése során fontos irányelv volt, hogy a közönségforgalmi területek világos, átlátható terek legyenek, így a külső rozsdamentes feszített acélháló homlokzat amellelt, hogy a lelátó és kerengő természetes megvilágításához járul hozzá, az épületnek is egy izgalmasan csillogó, dinamikus változó kinézetet kölcsönöz. A háló mögött megjelenő előregyártott vasbeton tartószerkezet, a látszóbeton kiszolgáló egységek, és az acél tetőszerkezet együttese képezi az épület „második homlokzatát”, amit egy látványos LED-es díszvilágítás még tovább gazdagít.

Úgy tudom, hogy a körültekintő tervezésnek és gondos kivitelezésnek köszönhetően a stadion egy környezetbarát, zöld stadion lesz. Valóban, a szürkevíz és csapadékvíz hasznosítással, a napkollektoros használati melegvíz előállításával és a régi stadion szerkezetének újrahaz-

nosításával a BREEAM „very good” minősítés megszerzése volt a kitűzött cél. A tervezés során egyébként igen nehéz és rendkívül bonyolult mérnöki feladatokat kellett megoldanunk, mind a formavilágot, mind a szerkezeti rendszert illetően, de úgy gondoljuk, hogy a végeredmény egy olyan impozáns épületegyüttes lett, amely emblematikus jelképe lehet a klub és a szurkolók emlékezetének.

S.A.M.O. Tervező és Ingatlanfejlesztő Kft.: Streit Ágnes, Kókány Győző

A tervezésben közreműködtek:

Streit Ágnes, felelős építész tervező, Kókány Győző, főmérnök

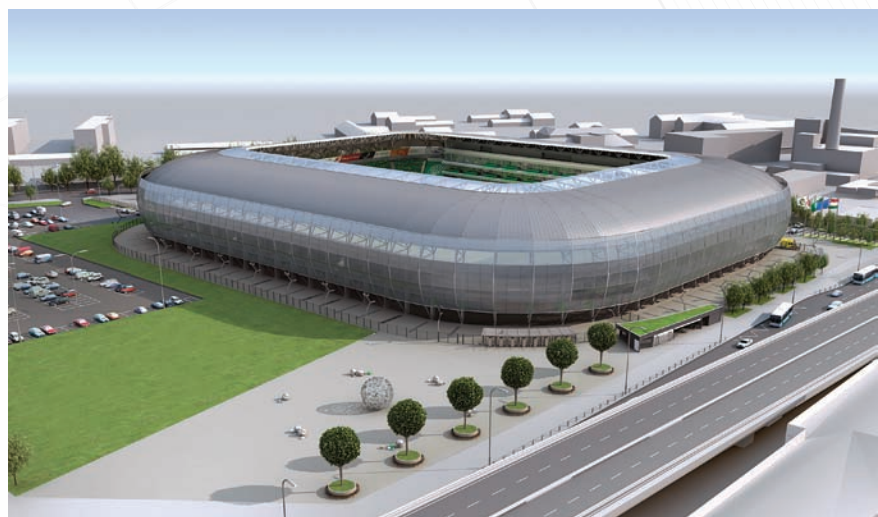
Projektvezető építészek:

Ifj.Burits Oktávián, Péterfy László Gábor

Építésztervezők:

Bán Zoltán, Kritóf Gabriella, Kormos Szabolcs, Rózsavölgyi Balázs,

Ifj.Ruzsinszky István

Fantázia játéka

Interjú Szőke Gábor Miklós szobrászművésszel

Szőke Gábor Miklós,
Hauer Berta

Fotó: Viszlay Márk

Fotó: Viszlay Márk

Kortárs képzőművészként elsősorban a dinamikus, expresszív struktúrájú állatszobraid tettek ismertté, amelyek mára számtalan hazai, és külföldi köztér meghatározó jelképeivé váltak. A Ferencvárosi Torna Club elé tervezett sást ábrázoló alkotásod több szempontból is rekordokat döntöget. Ha jól tudom, a léptékét tekintve például Európa legnagyobb madárábrázolása lett.

Igen, én is úgy tudom, hogy nem készült még ekkora méretű szobor eddig. Egyébként eleinte kisebb, olyan 10-12 méteres változatban gondolkodtunk a megrendelőmmel, a stadiont kivitelező Market Zrt. vezérigazgatójával, Scheer Sándorral, de a környezet adottságaihoz, a stadion léptékéhez képest nem éreztük igazán optimálisnak ezt a méretarányt. Nagyon fontosnak tartom a szobor és a tér közötti egyensúly kialakítását, mert a városkép szerves részeként ez az, ami a nagyközönség számára is szerethetővé, emblematikussá teszi az összképet.

Grafika és valóság határát feszegetve különleges, fiktív világ hangulata jellemzi alkotásaidat, ahol a fantázia játéka és a racionális követelmények találkozása mindig izgalmas kihívást jelent. Ilyen léptékű alkotásnál, gondolom komoly előkészítő munkára volt szükség.

Igen, ekkora léptéknél (16 méter széles, 8 méter magas, 9 méter hosszú, 18 tonna tömegű) már rendkívül összetett statikai számítások kellettek. Méretét tekintve, mivel 5 méternél magasabb köztéri alkotás, így a különböző stabilitásvizsgálatok mellett, számtalan előírásnak, szabálynak is meg kellett, hogy feleljen. Rengeteg számítást végzett Cséfalvay Gábor statikus mérnök, aki a végleges háromdimenziós rajzok alapján tervezte meg a szobor belső vázrendszerét. Ez a hatalmas rácsos tartószerkezet,

megközelítőleg 1 200 darab, egymástól eltérő méretű elemből áll, a különböző környezeti terhelések miatt, pedig majdnem 1 cm vastag falú zártszelvény-merevítések alkotják a legnagyobb igénybevételnek kitett részeket. Nem igazán készültek acél szerkezetű szobraim eddig, ezért meglehetősen izgalmas kihívás volt a madár tollzatának kikísérletezése is. A legnagyobb szárnytollak (30 cm széles, 3-4 méter hosszú) szendvicspanel-szerkezetűek, így a lehajlás elkerülése miatt különböző méretű lamellák biztosítják a megfelelő alátámasztást. Szerintem ez a megoldás formailag is segítette a szobor tömegalakítását, a csillagó távtartók segítségével különleges térjáték jött létre a tollzatok között is.

Fotó: Viszlay Márk

A labda anyagában is megjelenik a fém váz, de a végső kialakításában látványosan elkülönülő burkolatot kapott. Miért pont a beton statikus anyaga mellett döntöttél?

Már a kezdetektől valahogy természetes volt számomra, hogy a labda, amire a sas lecsap, IVANKA betonból készüljön, ezért ennek kivitelezési munkálataival is természetesen őket bíztam meg. Szándékosan kerültem az azonos anyaghasználatot, mert nem akartam, hogy ez a két domináns részlet hangsúlytalanul összefolyjon. Azt gondolom, hogy a különböző struktúrák így inkább erősítik, nem csak a mondanivalót, hanem a látványt is.

A szobor végső alakját már kint a téren érte el. Tehát maga a látványos rész a közönség előtt zajlott?

Igen, mivel a műhelyben összerakott szerkezet olyan hatalmas volt, hogy meglehetősen költséges, és veszélyes lett volna egyben szállítani, ezért több darabban vittük a helyszínre. Mindig lényeges szempont, hogy messziről is körbe tudjam járni a szobrot, ezért örültem, hogy végül a stadion előtt tudtuk befejezni a munkát. Nagyon szeretem ezt a sasmadár-formát, közel áll a szívemhez, mint motívum, szimbólum egyaránt. Ennek a köztéri szobornak a megalkotása volt eddigi pályafutásom egyik legnagyobb kihívása, ugyanakkor hatalmas megtiszteltetés is, hogy felkértek rá, és bíztak abban, hogy amit képviselek az téralakító, karakterformáló társművészetként egészíti ki a sportközpont épületegyüttesét.

Sportos határozottság

Interjú Szokolai Gábor építész-belsőépítéssel

A mai korszerű stadionok már olyan multifunkcionális létesítmények, amelyek a sportesemények lebonyolítása mellett különböző kulturális szolgáltatásokat is biztosítanak. Milyen esztétikai, és térszervezési igényeknek kellett, hogy megfeleljen az FTC-stadion belső kialakítása?

Egy új épületnél kiemelt fontosságú szempont az üzemeltetési és fenntartási költségek mértéke és kalkulálhatósága. A tervezés során mintaprojektek tekintetű a mainzi futballstadion koncepcióját, amely mind kivitelezési, mind üzemeltetési szempontból Európa egyik leghatékonyabb együttese. Ugyanezt az elgondolást célozta meg az FTC-stadion beruházója is. A mainzi stadion szintén alapoz a rendezvényekből származó bevételekre, belsőépítészeti kialakítása pedig mellőz minden felesleges luxust, lényegre törő, meghatározóan funkcionális. A belsőépítészeti designnak éppen ezért esetünkben is sallangmentesnek, időtállóknak, vonzóknak, mindenki számára érthetőnek és befogadhatónak kellett lennie. A fejpület belső tereinek kialakítása bizonyos értelemben független a stadiontól, lényegében önálló működési egység, hiszen itt a mérkőzések idején kívül is lehetnek rendezvények, ezek adott esetben egyáltalán nem kapcsolódnak az FTC-sportéletéhez. Ennek megfelelően a belső térformálás, színvilág is független a futballklub arculatától, sőt a fejpület legfőbb terében ez kifejezett elvárás volt.

Korábban azt nyilatkoztad, hogy az építészet és belsőépítészet egyaránt műfajok, szigorúan véve egymástól el nem választhatók. Vagyis az a jó belsőépítészet, ami nem akar önálló életet élni, hanem elsősorban az építészeti tér alapvető szándékait szolgálja? Igen, ennél a munkánknál is a terek kialakításának elsődleges célja, hogy

adekvát helyet, helyszínt biztosítanak a használóknak, ezért egy természetesen jól működő, funkcionalitásában pedig kompromisszum nélküli belsőépítészeti céloztunk meg. Az anyagok, színek kiválasztásánál az egyszerűség eleganciája, a könnyedség és a sportos határozottság voltak a meghatározó fogalmak. Finoman árnyalt színek, és a homogén fehérszürke felületek játéknak ellenpontjaként a tölgyfa barátságos meleg árnyalata biztosítja a „természetes”, „otthonos” érzést. Az egész stadion meghatározó jelképe a látszóbeton-szerkezet, amely stukkoltbeton formájában a belsőben is megjelenik. Statikusan merev rendszere a harmonikus strukturált felületek játékaival igyekszik különleges, élményszerű hatást kelteni. A sötétebb szürke színvilág egyrészt a mennyezet alatt lévő gépészeti és elektromos szerelvények vizuális semlegesítését célozza, másrészt a falakon megjelenő motívumoknak szolgál alapul. A végigvonuló fafelületek és szürke árnyalatok közötti hideg-meleg kontraszt, a tervezett színdinamika általánosan használt, szándékos eszköze.

A megszokott zöld-fehér alapszínek helyett, milyen jelképrendszer köti össze a különböző funkciójú helyiségeket?

Egy geometrikus, hatszöget formázó vezérmotívum vonul végig a teljes belsőépítészeten, amely látványos formavilágával hol fociabdára, hol a kapu hálójára asszociál. Megjelenik, mint tapéta, látszóbeton-pillér és -faltest stukkolt mintázata, vagy különleges, háromdimenziós, mázatlan porcelánmozaik-burkolat. Egyébként a Market Zrt. felkérésének köszönhetően picit kimozdultunk a szűken vett belsőépítészeti szerepkörből, és a stadion külső világítását adó egyedi kandeláberek tervezését, a fejpület portálfrízének átalakítását, valamint a mélygarázs színezési tervének elkészítését is ránk bízta. Azt gondolom, hogy ennek a stadionnak a tervezése is igazán jó alkalom volt arra, hogy a hazai tervezők magas szinten bizonyítsák, meg tudnak felelni egy ilyen óriás beruházás meglehetősen összetett kihívásainak.

MCXVI Építésműterem Kft. - Szokolai Gábor vezető tervező / Kovács Dénes belsőépítész tervező / Hajdu Gábor belsőépítész tervező / Ujhelyi Kati belsőépítész munkatárs / Csövári Linda belsőépítész munkatárs / Molnár Csilla belsőépítész munkatárs / Mónus Noémi belsőépítész munkatárs

Intenzív élmények

Interjú Üveges Zoltán villamosmérnök vezető tervezővel (ARTREA Consulting Kft.)

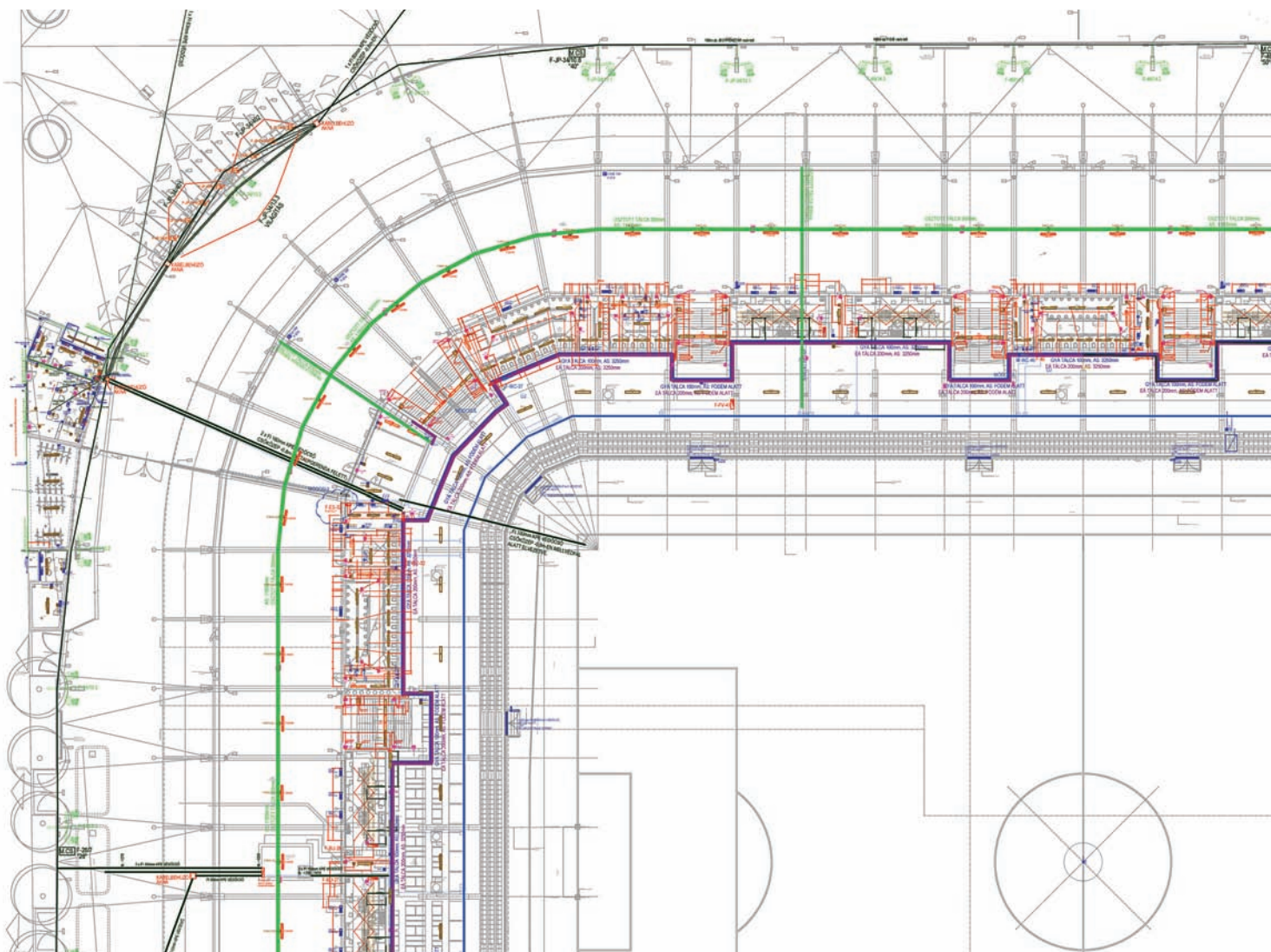
Fő profilod az erős és gyengeáramú rendszerekre vonatkozó épületvillamos tervezés, beleértve a vezérlések, tűzjelző hálózatok tervezését is. Az FTC-stadion kialakításának projektjében mi volt a konkrét feladatod?

A sportközpont kialakításának koncepciója még 2011-re nyúlik vissza. Akkor jött a megkeresés, hogy egy modern, európai színvonalú, de takarékosan megépített stadiont kell tervezni. A kihívás rendkívül nagy volt, hisz sok pénzből könnyen lehet jót alkotni, takarékos keretből azonban nagyon érzékenyen kell bánni a lehetőségekkel. A tervezés során lényeges szempontként szerepelt, hogy az épület önfenntartó legyen, mi több, pénzt termeljen. Ehhez viszont igen sok, első ránézésre mellékes és felesleges funkciót kell megtervezni, beépíteni. Ilyen például a büfékérdése: 15 perc alatt ki kell szolgálni a nézők legalább felét, esetünkben kb. 10 000 embert. Ha ezt visszaosztjuk az idővel, akkor egy döbbenetes számot kapunk: 666 ember percenként. Azaz, 10 ember másodpercenként! Hogyan lehet ezt megvalósítani? Milyen technológiák állnak rendelkezésünkre? Hogyan működik ez máshol, ahol nem hús, hanem nyolcvanezer ember kiszolgálása a cél? Ilyen kérdések sokaságából áll

össze a feladat, így a stadion komplex elektromos tervezése mellett egy olyan terület feltérképezése vált szükségessé, amelyre egyáltalán nem számítottunk.

A legtöbb beruházásnál mindig az optimális megoldást keresi a megbízó, így a drágább, de előremutató javaslatok sok esetben háttérbe szorúlnak. Egy stadion tervezése során milyen megkötésekkel kellett számolnotok?

Véleményem szerint ma Magyarországon az kapja a tervezési megbízást, aki a „legolcsóbb” épületet tudja megtervezni. De, egy stadion azért teljesen más: ilyen hosszú évtizedeken át nem tervezett hazánkban senki. Nincs tapasztalat, nincs jó és rossz példa, nincs múlt. Van viszont egy megbízás, aminél a kreatív hozzáállás, a „magyar virtus” kell azért, hogy segítség és háttér információk nélkül érjünk célba. A megadott műszaki keretek között elindultunk egy irányba, majd amikor a végére értünk a feladatnak, visszaneztünk. Megvizsgáltuk minden egyes gondolatunkat és a végére a terv már nem is hasonlított az eredetire. Viszont, jelentősen takarékosabb lett a projekt. Olyan műszaki megoldásokat találtunk ki,

amelyek maximálisan megfelelnek az UEFA előírásoknak. Nem követtünk különböző sablonokat, hisz a fent említett tapasztalat már korlátot szab a kreativitásnak. Az FTC-stadion esetében, szerencsénkre részt vett egy alkotószellemű műszaki ellenőri csapat is, akikkel a villamos kérdésekben konszenzusra jutottunk és mertünk előre mutatni és nagyot gondolni. Szerény véleményem szerint sikerült megtalálni azokat a műszaki megoldásokat, amelyek az adott költségkeretből a maximális technikai tartalmat hozták ki.

Milyen érdekesebb, különlegesebb rendszerek kerültek beépítésre?

Több ilyen is van. Említhetném például a biztonsági rendszert, ami arcfelismerést tesz lehetővé úgy, hogy kamerák figyelik a teljes nézőteret,

a stadiont teljes egészében lefedő WiFi-rendszert, a játékosok teljesítményét elemző rendszert, vagy esetleg a HDTV-közvetítést lehetővé tevő, jóval 2000 lux feletti világítási struktúrát, melyet diesel és UPS-rendszer nélkül oldottunk meg. Természetesen, sikerült egy-két berendezés esetében túlzásba vinni a takarékoságot, aminek többlet költség lett a vége, mint például a tető alatti, járható „cat-walk” rendszer elhagyása, de ezek a tapasztalatok is hasznosak, mert a következő stadion esetében még jobb, előremutatóbb rendszert tudunk tervezni, közelítve ezzel az optimális megoldáshoz. Azt gondolom, hogy összességében rengeteget tettünk azért, hogy az adott költségkeret több műszaki megoldásra adjon fedezetet, ezáltal pedig az FTC szurkolói és az egyéb rendezvények nézői intenzívebb élményben részesülhessenek.

VÉGTELENÍTÉS

Kelemen Zénó *Élet Menete* című köztéri szobra

Poliészter, üvegszál, vegyestechika,
800 x 7450 x 200 cm (2012/2013)

Budapest közttereinek hangos és harcos emlékműállításai csatáiban reflektálatlan maradt egy csendben felavatott kompozíció, amely elmélyülten méltóságteljesen – Pauer Gyula Duna parti cipőjéhez hasonlóan – beszél emlékezésről és felejtésről, kirekesztésről, gyűlöletről, erőszakról. A végtelenség vizuális jeleit használja a művész, a Möbius-szalag, az egyre szűkülő, mindent elnyelő katlan és a felfejtethetetlen számsor megidézésével. A fájdalom és a megértés végtelensége ez. Univerzális kódrendszere mellett anyagválasztása is radikális fordulat a hagyományos magyarországi köztéri szobrászatban. Korunk a művi anyagok és beavatkozások kora, és Kelemen Zénó alkotása megmutatja, hogy az esztétikailag gúnyosan, lekezelően használt műanyagban is megfogalmazhatók, sőt még adekvátábban közvetíthetők a kortársi gondolatok. Az *Élet Menete* emlékmű térszervezési szempontból is jelentős teljesítmény. Bár felállításának története viszontagságos: eredetileg az Akadémia utca kiteresedő részére szánta az V. kerületi önkormányzat, végül megoldhatatlan technikai okok miatt az Erzsébet híd lejáratahoz került. Ám dacolva mostoha helyével, maga a szobor kezdett el térszervező erőként működni, lassan de biztosan formálva környezetét, „önerejéből” valós emlékhellyé változva. (Uhl Gabriella)

HIÁNYZÓK

Szemerey Tamás: *Hajlítottbútor-gyárak a történelmi Magyarországon*, Geopen Könyvkiadó Kft., Budapest, 2013

Típusvizsgálatok helyett, a bútorokat előállító gyárak alapításának, működésük körülményeinek történeti vizsgálatát nyújtja Szemerey Tamás könyve. Hiányzó ipartörténeti rész, amelyhez adattári, levéltári kutatásokat kellett elvégezni, a gyakran szórvány kötetekben, szakmai értesítőkből, korabeli katalógusokban megőrződött adatok kibogarázásával. Izgalmas történet, olvasóbarát előadásban: száraz-hivatalos adatok és embertörténetek kiegyensúlyozott adagolásában. Nyitott sztori, mint minden kutatástörténet, az eddig bejárt utakat kiszélesítette munkájával a szerző, újabbakat is tárt fel bőven a jövő kutatóinak számára. A bevezetőt követően négy nagyobb fejezetre tagolt, illetve képgalériával, benne bútorok és beütő és besütő bélyegzők képeivel záró kötet gyengéje sajnos éppen a képanyag, sok az amatőr, valamint bizonyára korábbi kiadványokból szkennelt illusztráció. A 65 gyárról (27 főtelepről és 38 fióktelpről) gyűjtött adat közel kétszerese az eddigi adatoknak, ami lehetőséget adott egy megbízható áttekintő térkép elkészítéséhez (lásd Szemerey Anna adaptálásában a 24-25. oldalon).

MSz

4/5 ●●●●●

ELFELEDETT SOPRONIAK

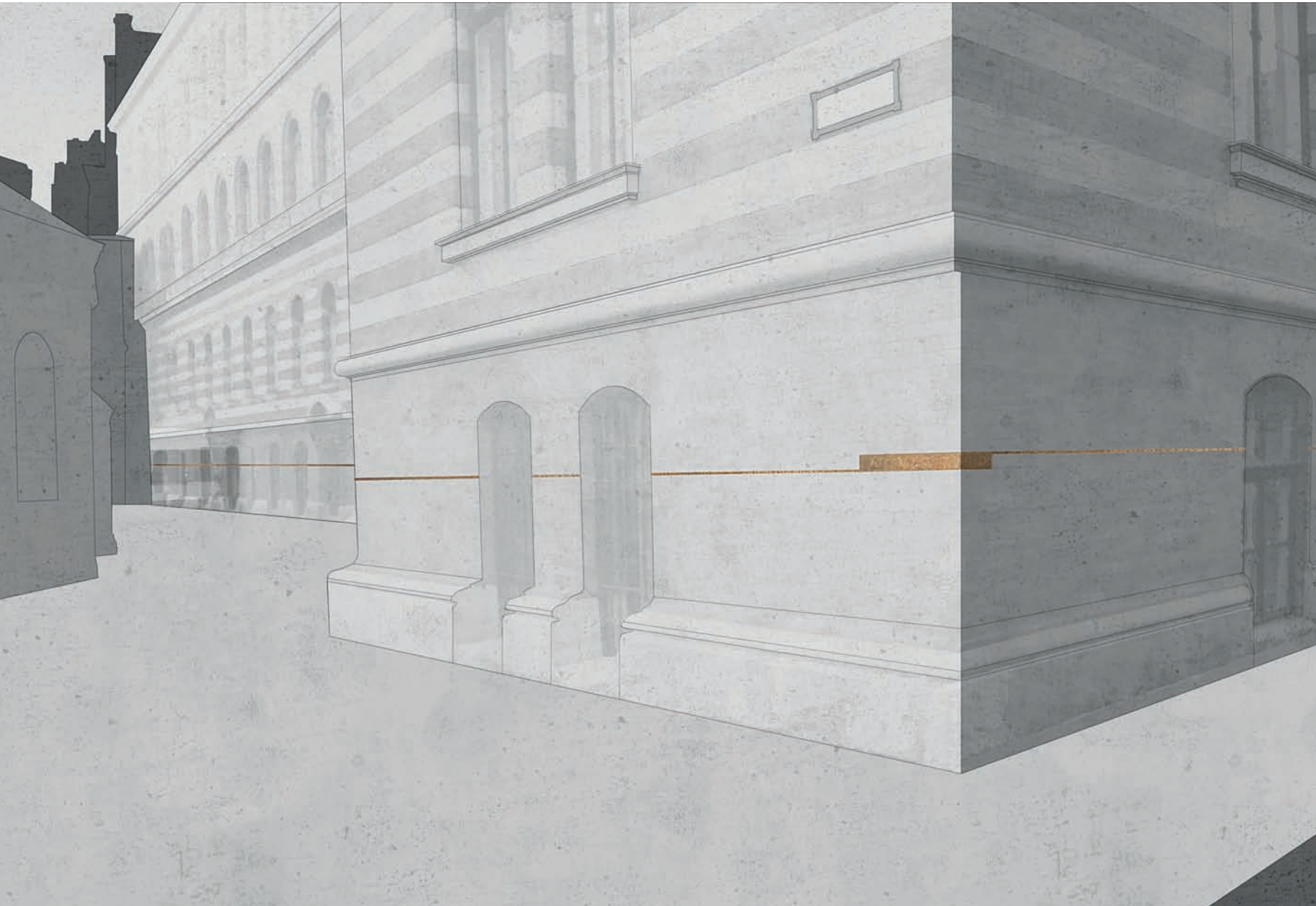

Fotó: Kiss Péter

Régi fényképek, korabeli dokumentumok és tárgyi emlékek felhasználásával nyílt kiállítás Sopronban, az Új utca 11. szám alatti középkori magánzsingagógában (ma Új-zsinagóga), ami a soa 70. évfordulójának alkalmával a Soproni Zsidó Hitközség és a Soproni Magyar-Izraeli Baráti Kör együttműködésében születhetett meg. A Tárkányi Sándor építész által tervezett és rendezett tárlat tablón az egykor virágzó soproni zsidó közösségnek második világháború idején elpusztított, szinte nyoma sem maradt világával találkozhat az érdeklődő. Az *Elfeledett soproniak* című kiállítással párhuzamosan az Új utca 22-24. szám alatt álló zsinagóga (Ó-zsinagóga) női imatermében a város neves zsidó személyiségeinek munkásságába nyújt betekintést egy szintén időszerű összeállítás. A május 29. és október 31. között megtekinthető tárlatok rendezője a két zsinagóga közötti utcaszakaszt napvitorlával kötötte össze, melyekről az elpusztított, zsidó gyökerű magyar állampolgárok felnagyított fotói néznek le a látogatókra (ennek részlete: illusztrációkon; a <http://www.facebook.com/elfeledettsoproniak> oldalon folyamatosan bővülő információk olvashatók).

MSz

NÉVSOR A FUGÁKBAN

Az ELTE BTK és az Építész Mester Egylet Mesteriskolája által közösen kiírt Trefort-kerti Emlékműpályázatának öszre elkészülő nyertes, pályaműve, a *Névsor a fugákban*, a Bölcsészkar Trefort-kertjében állít emléket a vész-korszak, illetve a második világháború idején életüket vesztett egykori egyetemi oktatóknak, hallgatóknak. Mindazoknak, akik a zsidótörvények következtében, munkaszolgálatosként, koncentrációs táborokban és üldöztetésben pusztultak el, és akiket katonai szolgálatteljesítésük során ért a halál.

A terv és a műleírás ismeretében elmondható, hogy a soa 70. évfordulójára elkészített emlékmű az észrevétlen, sokolvasatúak körébe sorolandó. Alkotói az emocionális és vizuális előzmények között megnevezik Gunter Demnig „botlatóköveit” (Stolpersteine),

(mottó: „A politika vagy a tömeg-sznobizmus szolgálatában állott, és közben elfelejtette vagy soha meg sem ismerte a művészi feladatokat.” - Fülep Lajos a szobrászat és az emlékműszobrászat különbségeiről, *Magyar szobrászat*, 1918)

Jochen Gerz „Láthatatlan emlékmű tere” (Platz des unsichtbaren Mahnmals) és Esther Shalev-Gerzzel közös hamburg-harburgi emlékművét, Szakács István, Szentirmai Tamás és Vági János 2011-es apró „helyszín-beavatkozásait”. Vagyis az olyan, kevés számú emlékezetes alkotások családjába tartozó a Névsor, amelyek az erőltetett emlékműállítás-újraállítás káros gyakorlatával szemben az abszolút művészt, örökérvényűt képviselik. A pontosság kedvéért részlet a műleírásból: „A Múzeum körüli bejárat jobb oldalán álló téglaburkolatos épülettől, a Gólyavárat körülölelő, szintén téglaburkolatos épületeken, kerítéseken keresztül a Puskin utcáig egy, a téglák közötti fűgába helyezett lineáris vonalat határoztunk meg, erre kerülnének fel a jelenleg már felkutatott ál-

dozatok adatai. Ez a vonal a hosszából, telepítéséből, szerkezetéből és formájából adódóan később is kiegészíthető. Nem tesz különbséget az áldozatok között, nem egy helyre csoportosítja őket, hanem térben és – a végigjárásnak köszönhetően – időben is érzékelteti azt, hogy ez nem egy gyűjtőhely, lista vagy felsorolás, hanem inkább egyéni és közösségi tragédiákra való folyamatszerű emlékezésnek biztosít helyet.”

A pályaművet az „MM Csoport” készítette: Bujdosó Ildikó, Lukács Eszter, Szigeti Nóra, Fajcsák Dénes, Roth János, Szabó Levente DLA építészek, az ÉME Mesteriskola XXII. ciklusának hallgatói és mesterei és Albert Farkas szobrászművész.

MSz

MACIFALVA

Nem túlzás azt mondanunk, hogy Antal Balázs (BAANTAL), a MOME szilikát tan-székén, 2009-ben végzett tárgytervezőnk lényegében minden munkájával képes meglepetést okozni. A kifinomult diploma-munkája (egy étkezés) után nem sokkal bemutatott Coffein (kávészett) már egyértelműen jelezte az új irányt: a porcelán nem csak magasztos lehet, hanem szel-lemes, akár cucci és abszolút személyes. Mint ez Tipsyre (révült gombák) és az O+C gyűrűkollekcióra és persze Teddyre (ké-pünkön) pillantva egyértelműen kiderül. Mindegyik darab egyedi, kézzel festett, egyenesen egy macifanatikus műhelyből.

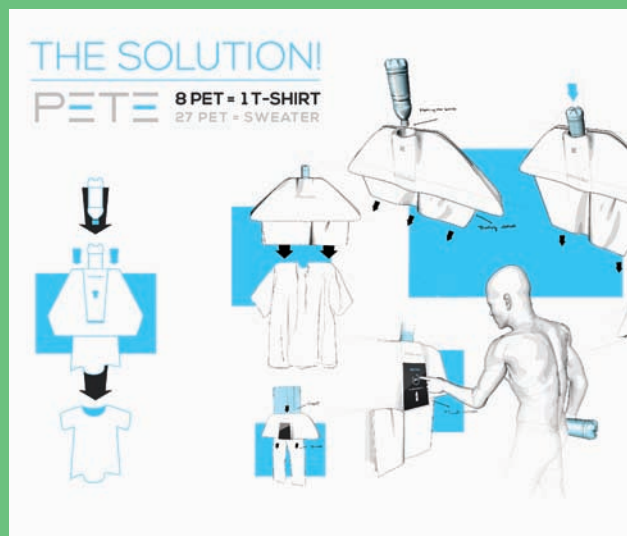
www.octogon.hu

EDL 2014

Milyenek lesznek a jövő otthonai? Milyen ház-tartási készülékeket fogunk használni? A fiatal designerek szerint PET-palackból nyomtatunk ruhát, intelligens bioszféra termeli a fűszernövényeinket, emlékszik majd ránk a kávéfőzőnk és hologramos vetítéssel főzünk együtt a szeretteinkkel. Az Electrolux Design Lab nemzetközi versenyre beküldött legizgalmasabb ötletekből válogatva szabadtéri kiállítás nyílt a Millenáris Parkban. A 2014. május 20. és június 27. között ingyenes látogatható tárlaton bemutatkozik Koczka Kristóf és Kovács Apor is, akik a 2014-es versenyen immár a legjobb 70+ pályázó között versenyeznek! (képeinken a két magyar tervező munkái láthatók)

www.octogon.hu

VÁGOD?

Nemzetközi viszonylatban még mindig se-reghajtók vagyunk az újító szempontú kiállítá-sok létrehozásában, ezért nagy öröm, ha be-lefutunk egybe. Most éppen, és nem először a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum (SOM) aktuális időszaki tárlatába, ami a korábbi si-kerültek és informatívak (lásd a Szívdobba-nás (OCTOGON 2012/7), Semmelweis ikon

a Heonlab installációjával) után most a MOME-vel közösen egy hétköznapi tárgy, az olló történetét, tervezési lehetőségét és gyakorla-tát helyezte középpontjába. A tárlat vizuális megformálása abszolút tisztopos. (Vágod? Az olló és a design, 2014. április 24-november 2.)

www.octogon.hu

Fotó: ©Vignelli Center

ELMENT MASSIMO VIGNELLI

A kortárs művészet egyik legfontosabb alakja volt, akit szakmájában a „design kedves diktátorának” neveztek. Az 1971-ben feleségével, Lellával közösen alapított Vignelli Associates műhelye elsősorban emlékeztető grafikai munkák, de közhasználatú tárgyak, bútorok születési helye. Számos világcélinek tervezett logót, arculatot, mint a Benetton zöld-fehér logóját, vagy az IBM csíkosát. De az ő kezétől valók az ikonikus New York-i metróhálózat-jelzések és térkép-rendszer. Munkái egyebek mellett a MoMA és a Metropolitan Museum of Art gyűjteményeiben is helyet kaptak. 83 évesen ment el.

www.octogon.hu

©KAZA Concrete

REPEDEZETT FÖLD

Fotó: Simon Jessop

Hugo Bugg, angol kerttervező (Hugo Bugg Landscapes) és a dekorbeton munkáikkal nemzetközi szinten jegyzett, hazai alapítású KAZA Concrete együttműködése látványos, lírai kertművészeti végeredményt szült. Az RHS Chelsea Flower Show 2014-re kivitelezett Bugg-féle RBC Waterscape Garden installációt, amely - az eseményen bemutatott 16 kert közül - a globális vízellátás problémáira reflektált, aranyéremmel jutalmazták. Bugg alkotásának kulcseleme a KAZA Concrete tervezte és gyártotta *Cracked Earth*, avagy repedezett föld motívumot imitáló burkolat. Homorú felületű, finomított betonmozaikok alkotják a kompozíciót, 54 különféle, darabonként legyártott kis elem, amelyek két, egymástól eltérő típusú mozaik jellegű lapot adnak ki. Az elemek megformálásukban, és összehatásukban egyaránt leképezik a szemléltetett természeti folyamatot, azt, ahogyan súlyos aszály idején csonttá szikkad a föld.

www.octogon.hu

LULA, PALI ÚR ÉS CELOFÁN

Mások mellett a velük történetek tartják izgalomban a *Babinda - A macska és a babszemek* című, Ozsvárt Tóth Rita írta/illusztrálta sztori olvasóit (Tessloff-Babilon, 2013). Babinda egy kicsi ország. Pici a területe, aprók a lakói, olyan eldugott, hogy még műholdak sem képesek érzékelni. Babszerű testben élő lakóival csupa olyan dolog történik, ami velünk itt, az ismert méretű, kiterjedésű világunkban. Csupa romantika, némi mese

és akció, a műfaj ennek megfelelően romantikus akciómesé (ne feledjük, jó ideje már a műfaji fúziók idejét éljük). Amiért igazán nagyon beleszerettünk ebbe a könyvbe, azok a merész, papírkivágásokra emlékeztető grafikák (az időnként eszméletlen ruhakölteményekben száguldozó babokkal). És Babindaiak mozognak is, lásd www.babinda.tumblr.com

www.octogon.hu

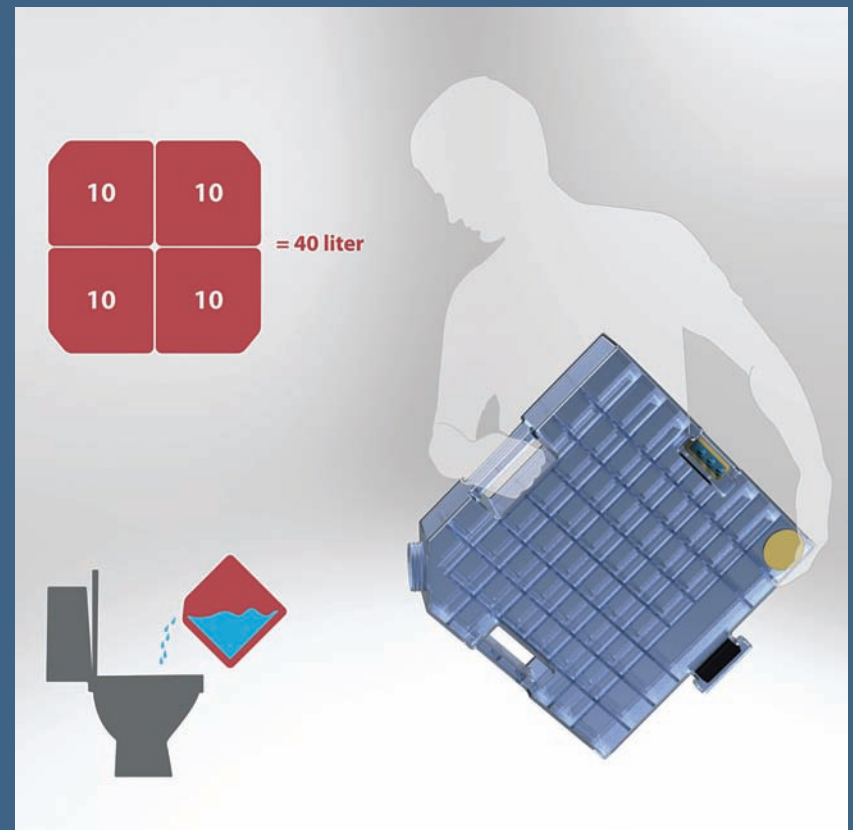
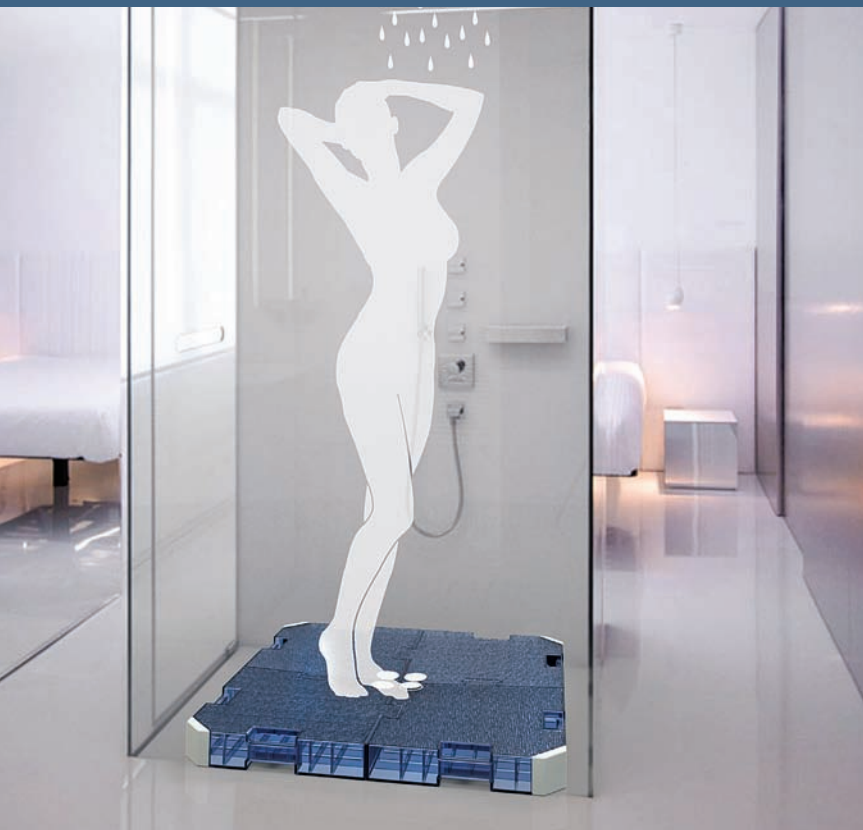
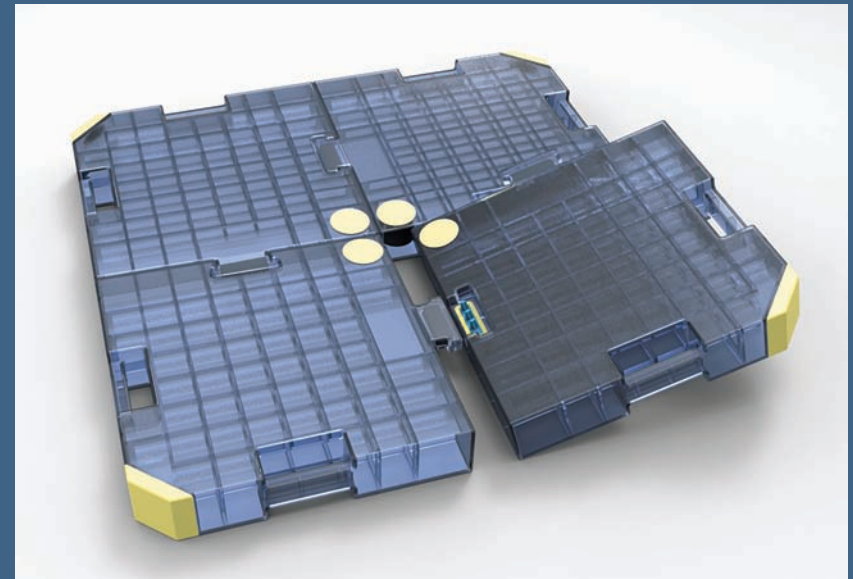
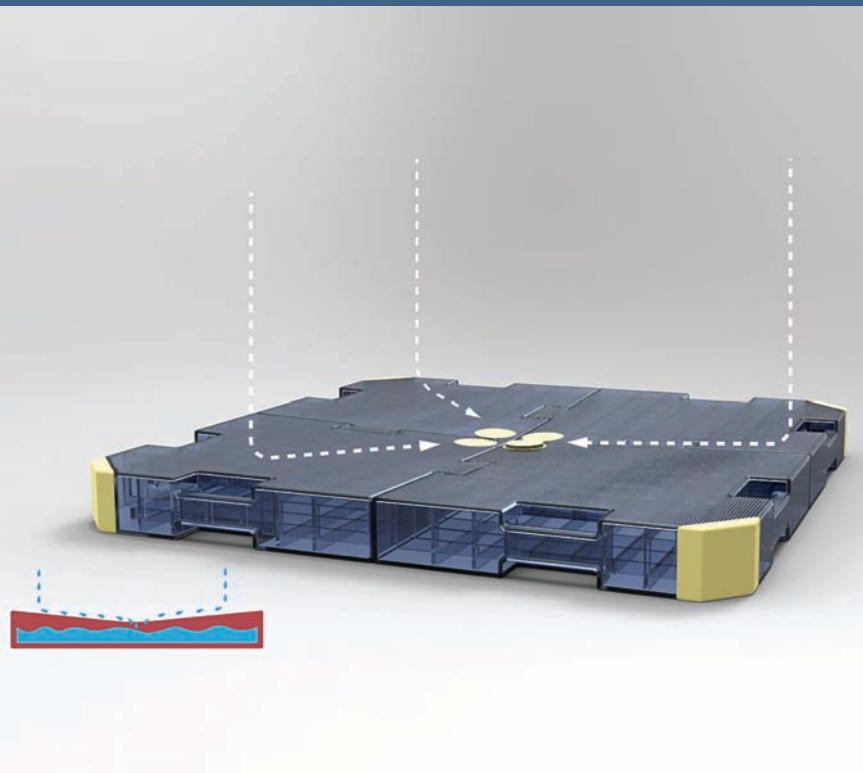
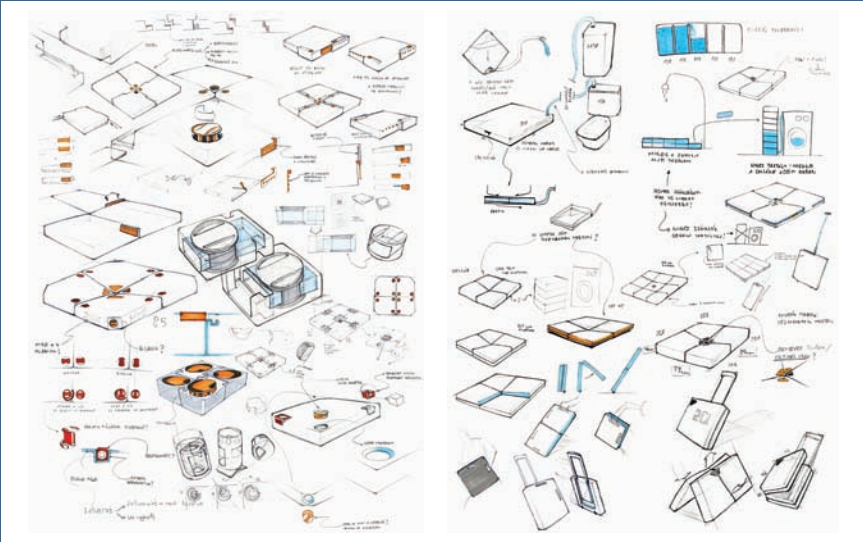

SZÜRKEÁLLOMÁNY

Évközi egyetemi feladatnak indult, nemzetközi siker lett Alberto Vasquez (igenDESIGN) *Gris* című munkája. A szürkevíz-hasznosítási megoldást kínáló rendszer (innen a név, *Gris*) eddig már két rangos nemzetközi díjat is megkapott (iF concept design award 2014, valamint szociális design kategóriában az A' Design Award 2014). Konkáv kialakításának köszönhetően a 4 darab, egyenként 10 literes vízgyűjtőtartályból felépülő rendszer alkalmazásával a zuhanyzáskor elhasznált csapvíz akár 90 százaléka összegyűjthető, vagyis újrahasznosítható (WC-öblítésre, takarításra stb.). A tartályok felülete érdes, ami a balesetmentes használatot biztosítja, a műanyag elemek összeállítása pedig nagyon egyszerű. A *Gris* elsősorban a fejlődő, tiszta vízzel nehezen ellátott szegény országok vízkezelésére adott hétköznapi, praktikus tervezői választ. A MOME-n idén diplomázó, formatervező szakos Alberto Vasquez már nem első alkalommal bizonyítja tehetségét a környezettudatos design területén, 2012-ben bemutatott *Flow* nevű bambuszlámpája bejutott a Braun Prize legjobb 50 pályamunkája közé. Az alkotónak ezúton is gratulálunk az eddig elért sikerekhez!

www.octogon.hu

Kép: Alberto Vasquez, 2013

SA

LO

NE

DI

MI

LA

NO

2014

CSŐVÁZ

Idén április második hetében rendezték meg a milánói Salone del Mobilét, a világ legnagyobb kreatív ipari seregszemléjét. Csaknem 350 ezer látogató kereste fel a RHO FIERA kiállítási központban a COSMIT nevű cég által szervezett központi helyszínt, ami mellett a Brera design negyed és a Zona Tortona több száz galériában, ideiglenes helyiségben vonultatta fel a bútortipar legújabb fejlesztéseit. Ha csak két vezérmotívumot szeretnék kiemelni, akkor fölhívnám a figyelmet a klasszikus modernizmus alap-elemeként használt csőbútor séma reneszánszára. Ez a szerkezeti alapelem ezerféle variációban jelent meg, legyen szó kanapéról, szófáról, székről vagy szekrényről. Ráadásul mivel sokszor kaptak ezek bútorok valamiféle kárpitozást, ezért a kék, sárga, zöld trendszínek is érvényesülhettek a tervezők újabb kollekcióiban. Páros évről lévén szó idén az Eurocucina, vagyis a konyhatervezés került a központi kiállítás fókuszába. Szemben a minimalista évek kimértségével, idén a legletisztultabb konyhabútorcsodák gyártói is élettel, konkrétan sürgő-forgó séfekkel, kuktákkal színesítették a standokat. A konyhadesign technokrata vagy esztétizáló prezentációjával szemben minden a használhatóságról, a főzés és étkezés szenvedélyéről szólt.

(mj)

▲ Khaima, Patrick Norguet, Triade

◀ The Tabu Collection, Eugeni Quitllet, Alias

Loop, Fred Reiffel, Rodet Home

◀ Le Feuilleté, Lili Gayman + Julie Arrivé (Superstudio), Cockpit, Selaneuf

▲ The Washington collection, David Adjaye, Knoll

▼ Drapée, Constance Guisset, Petite Friture

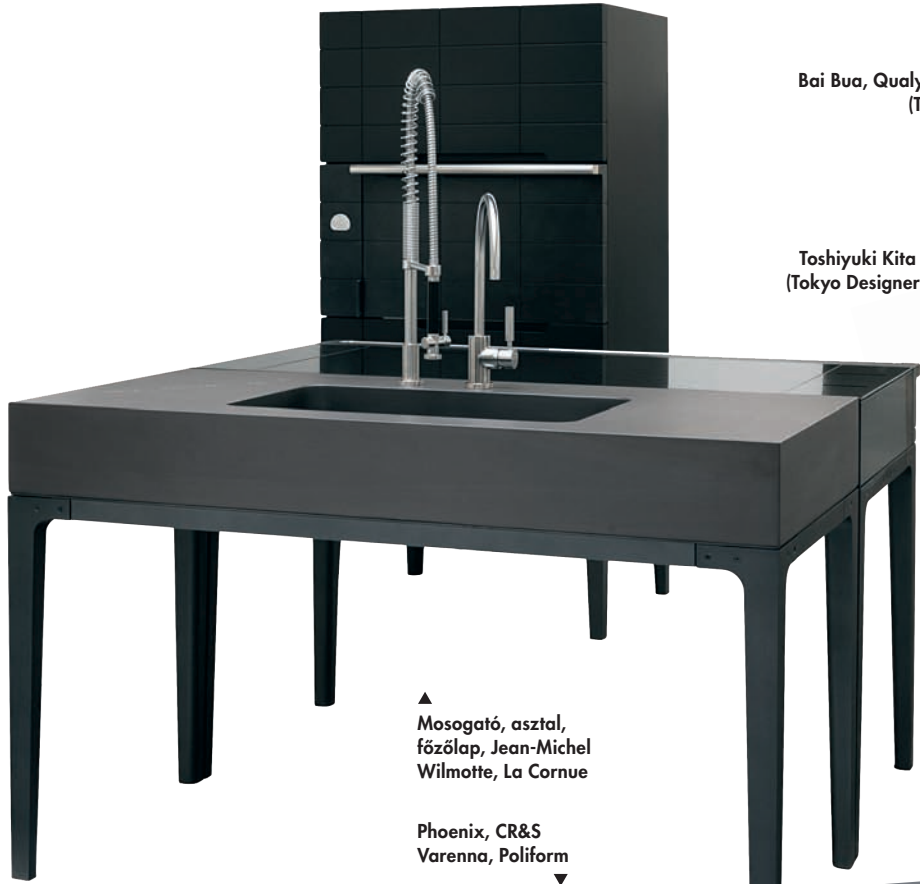

▲ Steel Pipe Drink, Shiro Kuramata, Cappellini

► KOBİ, Patrick Norguet, Alias

▲ Conduit Sessel, Jörg Schellmann, Moroso

Bai Bua, Qualy Design ▶
(Thaiföld)

Toshiyuki Kita & HUGÉ ▶
(Tokyo Designers Week)

▲ Mosogató, asztal,
főzőlap, Jean-Michel
Wilmotte, La Cornue

Phoenix, CR&S
Varenna, Poliform ▼

◀ Tinozza, R&S Minacciolo

Toi et moi, Normal Studio, Tefal ▶

▼ Winter Summer(fűszerszóró), Qualy Design
(Thaiföld)

Mammut, Silvio Stefani + R&S Minacciolo

◀ Ye, Fabrizio Crisá, Elica

▶ Toshiyuki Kita & HUGÉ (Tokyo Designers Week)

◀ Food Showcase, Samsung

Toshiyuki Kita & HUGÉ (Tokyo Designers Week)

Toshiyuki Kita & HUGÉ (Tokyo Designers Week)

▲ Rainhouse (The Water of Life), IVANKA beton

◀ USAG 207E, Axel Lehovetzki & Julian Bignon-Zhillardt, Facom

Konstantin Grcic, Rival (KG001), Artek ▼

TNP, Christophe Pillet, Fermob ▶

▼ Me-We (koncept), Jean-Marie Massaud, Toyota EDD

UHD TV (U9000), ▶
Samsung

Le Bloc d'Orange (projektor), Jérôme
Agui, Orange
▼

Oxylane, Cédric Caprice, ▶
Tribord

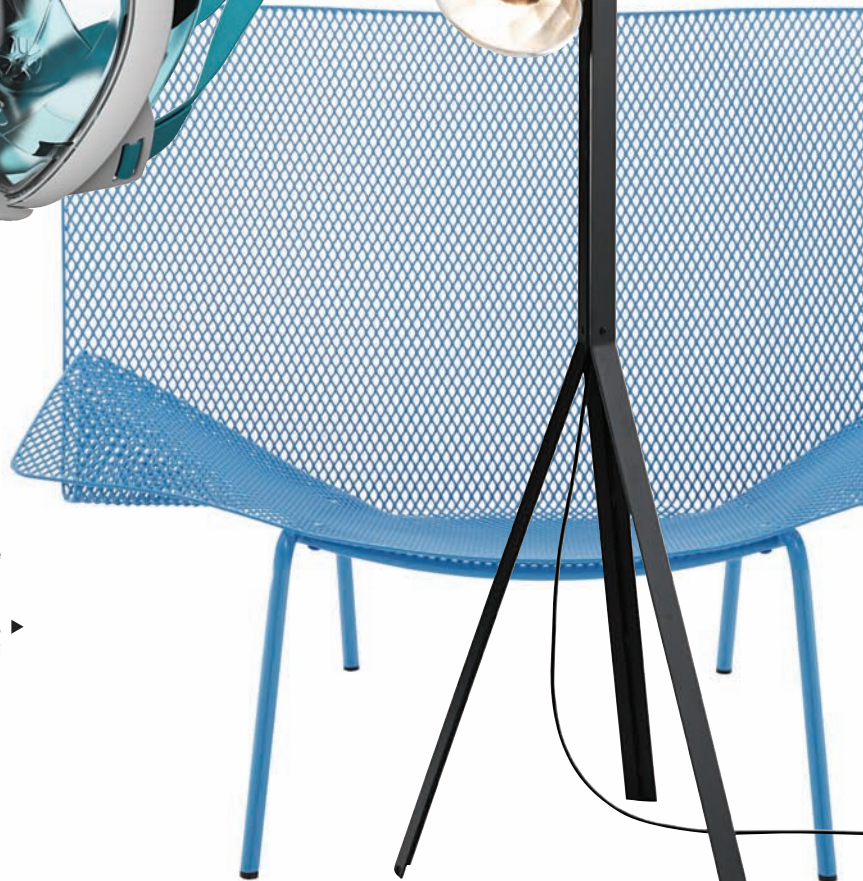

Trépied, Normal Studio, ▶
Ligne Roset

◀ Masters gold, Philippe
Starck, Kartell

Heldu, Jean-Louis ▶
Iratzoki, Alki

▲ Moocoi, (New Collection), kiállítói stand

Embrace Series, Kiss Dávid, Thebakker Manufactory ▶

After Adam Collection, Archer Humphryes, Fratelli Boffi ▼

▲ Jana, Antonio Forteleoni, Cappellini

▲ Piña hintaszék, Jaime Hayón, Magis

Love me tender, Patricia Urquiola, Moroso ▼

▲
Il Doge, Giorgia
Zanellato & Daniele
Bortotto, Moroso

Breuer Marcell Pécs-asztal (1964/2014), ►
Cassina

Edward Barber & Jay Osgerby,
Planophore, Vitra
▼

▲ Salago Family, Danny Fang, Moooi

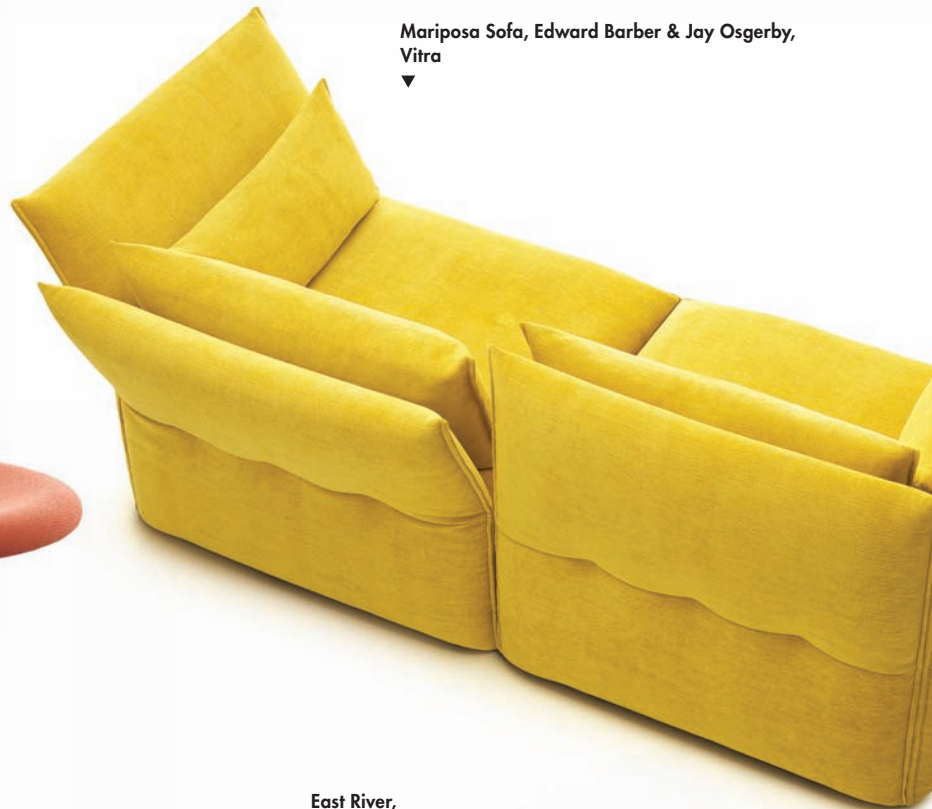
▲ Piña zsámoly, Jaime Hayón, Magis

▼ Bob, Bokja Design Studio (Libanon)

▲ Taffeta Collection, Alvin Tjitrowirjo, Moooi

▼ Mariposa Sofa, Edward Barber & Jay Osgerby, Vitra

► Tibu, Anderssen & Voll, Magis

▼ Peg Sofa, nendo, Cappellini

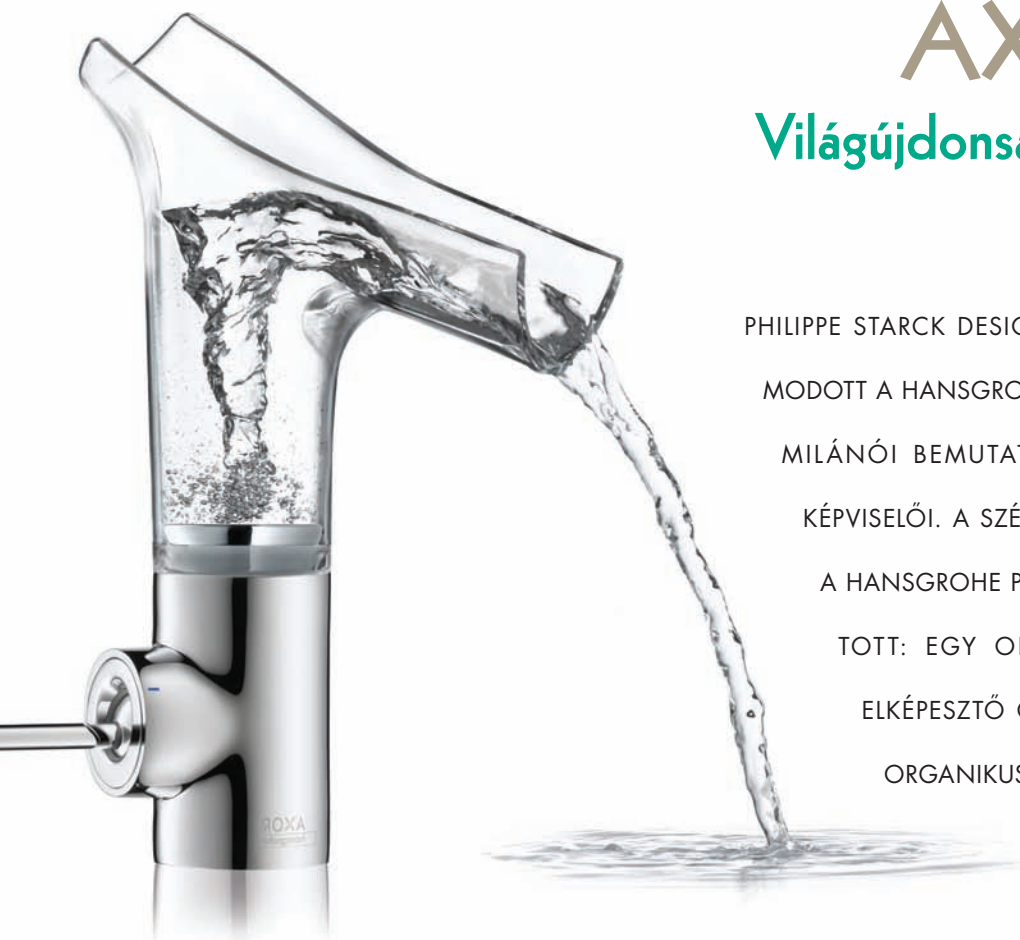

▼ East River, Hella Jongerius, Vitra

AXOR STARCK V

Világújdonság: vízörvény a víztakarékos csaptelep közepén!

PHILIPPE STARCK DESIGNER VIZUÁLISAN LENYŰGÖZŐ SZÖKŐKUTAT ÁLMODOTT A HANSGROHE-NAK, AMELYET A VILÁGON ELSŐKÉNT AZ AXOR MILÁNÓI BEMUTATÓTERMÉBEN TEKINTHETEK MEG A SZAKMA KÉPVISELŐI. A SZÉLES KÖRBE ISMERT FRANCIA FORMATERVEZŐ ÉS A HANSGROHE PRÉMIUM MÁRKÁJA, AZ AXOR ISMÉT EGYEDIT ALKOTOTT: EGY OLYAN CSAPTELEPET, AMELY TECHNOLOGIÁJA ELKÉPESZTŐ ÖRVÉNYLÉSEL TESZI ÁTÉLHETŐVÉ ŐSELEMÜNKET, ORGANIKUS DESIGNJA MÉG KÖZELEBB HOZZA A TERMÉSZETET.

A kreátor Axor Starck V néven egy olyan különleges, átlátszó csaptelepet tervezett, amely inkább hasonlít egy szökőkúthoz, mint egy csaptelephez. Formabontó ötletével a vizet természetes környezetbe helyezi, a megszokott fémburkolat csapról való eltávolításával, azt természetes forrás- vagy vízesés-élményként érzékelteti.

„Az örvény-jelenség réges-rég foglalkoztatta édesapámat, Klaus Grohe-t. Elgondolása, hogy a víz szépségét és erejét az emberek számára átélhetőbbé kellene tenni annak intenzívebb fürdőszobai jelenlétével – hozzájárult a forradalmian új csaptelepünk létrejöttéhez, és persze Philippe Starck intuíciója is kellett ehhez” – mondta Philippe Grohe, az Axor márka vezetője, a cégalapító Hans Grohe unokája.

Az érzéki innováció, a látványos vízörvény egyszerre adja a csaptelep szépségét és dinamikáját, összemossa az Axor Starck V csaptelep esztétikussága és funkcionalitása közötti határt.

A termék érdekessége, hogy gyakorlatilag teljesen látható a víz útja, még közvetlenebb kapcsolatot teremtve a létezésünkhöz szükséges alapelemmel, mert maga a csaptelep

átlátszó, szinte láthatatlan. A rendkívül ellenálló, organikus kristályüvegből készült kifolyón átörvénylő víz lenyűgöző hatást kelt. Az eleven vízörvény ellenére a csaptelep alacsony víz- (4 liter/perc, 1,5 bar nyomás mellett) és energiofogyasztású.

Az innovatív technológiának köszönhetően a csaptelep kifolyója 360°-ban elforgatható, „bázisa” gyorsan cserélhető, más szerelvényekkel kompatibilissé tehető, így akár limitált példányszámú, egyedi elemek is gyártathatók. A termék felülete PVD-technológiával készül, a többi Axor termékhez hasonlóan akár az Axor Starck V-t is elkészíti katalógusból választható, speciális felületekkel az Axor Manufaktúra.

A csaptelep telepítése egyszerű, a levehető kifolyó egy EasyClick gombbal könnyedén, akár a mosogatógépben is tisztítható. A SafetyStop funkciónak köszönhetően a kifolyó levételekor a víz automatikusan eláll. A fogantyú pozíciója a jobb- vagy a baloldalra kérhető, tetszés szerint.

Hansgrohe Kft.

1139 Budapest, Forgách utca 11-13.

Tel.: +36-1/236-9090

Fax: +36-1/236-9098

E-mail: info@hansgrohe.hu

www.hansgrohe.hu

www.facebook.com/hansgrohe.hungary

ID Chair Concept

More than 8000 options
for customisation...

Design by
Antonio Citterio
2010

vitra.

FUNDERMAX®

Tervező_Építész DI Wolfgang Holzer

Egyedi dekorok.
Életre kelti a homlokzatokat.

exterior

Vigyen életet a homlokzatokba és a kültéri alkalmazásokba. A FunderMax egyedi dekorjaival szabadra engedheti a kreativitását. Függetlenül attól, szimbólumokról, grafikáról vagy képekről van-e szó – itt egyszerűen minden lehetséges. Most már csak 4 lépésre az Ön álmaitól:

www.individualdecor.com

FunderMax GmbH

Tel: +43 (0) 5 9494-0, Fax: +43 (0) 5 9494-4200

E-Mail: office@fundermax.at, www.fundermax.at

MEMBER OF *Constantia* INDUSTRIES

for
people
who
create

NE ALUDJ DÉLIG!

Robert Lesnikkel
Szépvölgyi Viktória beszélgetett

2013-BAN ÜNNEPELTE A MŰPA-BAN A MERCEDES-BENZ DESIGN ÉS A MOME EGYÜTTMŰKÖDÉSÜK 10. ÉVÉT. A PETER PFEIFFER, DESIGN IGAZGATÓ ÉS STEFAN LENGYEL ÁLTAL INDÍTOTT KOOPERÁCIÓ MÉG MA IS AKTÍV, BÁR KÖZBEN PFEIFFER POZÍCIÓJÁT, 2008 ÓTA, GORDEN WAGENER TÖLTI BE. ROBERT LESNIK 2009 ÓTA DOLGOZIK A CSILLAGOS MÁRKÁVAL ÉS 2014 ÓTA A SZEMÉLYAUTÓK KÜLSŐ FORMATERVEZÉSI RÉSZLÉGÉNEK VEZETŐJE. RENDSZERES VENDÉG BUDAPESTEN, GYAKORLATORIENTÁLT, ÚJ PROGRAMJÁVAL TELJES ÉRTÉKŰ MUNKAVÁLLALÓKAT FARAG A HAZAI FIATALOKBÓL. TAPASZTALATAIRÓL, A MAGYAR KLISÉKRŐL, RÁCSOKRÓL ÉS A HÁROMDOBOZOS KLASSZIKUSOKRÓL IS MESÉLT A C-OSZTÁLY BEMUTATÁSÁT KÖVETŐEN.

Milyenek a magyar fiatalok munkái?

Szlovéniából származom. Ez abból a szempontból lényeges, hogy hasonló a hátterünk, egyik ország sem autóiipari nagyhatalom. 1994-től Németországban tanultam, Pforzheimban, amely az autótérvezés világszinten legjobbnak számító egyetemei közé tartozik, a BMW, Porsche, Audi, VW, Mercedes tervezői tartanak órákat. 10-15 évvel ezelőtt ez volt a belépő, ha komoly autóiipari cégnél akartál állást. Ma a világ minden tájáról érkeznek tehetséges jelentkezők hozzánk és nem az a mérce, hogy hol tanult valaki vagy honnan származik.

Tehát nincs egyedi abban, ahogy a magyar fiatalok gondolkodnak?

Hallottam erről kliséket a MOME-n, de ezeket nem erősíteném meg. Dolgoztam Spanyolországban, Amerikában, Koreában és azt gondolom, hogy alapvetően maguk az autótérvezők mások, mint a többi ember. Egy rendkívül kicsi, ugyanakkor nemzetközi szakmai közösségről beszélhetünk, amin belül már nincsenek különbségek, sem földrajzi, sem kulturális értelemben. A csapatomban a 15 tervező 8 különböző országból származik. És ez épp ennyire vegyes volt akkor is, amikor még csak tanultam a szakmát. A MOME-s osztályban, ahol tanítok, van amerikai, iráni és belorusz diák. Aki leszerződik hozzánk, az végül egy Mercedest tervez, olyat, ami illik a céghez, annak hagyományaihoz a mellett, hogy nyitottak vagyunk a javaslatokra és a saját ötletekre.

Milyen témák mentén valósul meg a Mercedes-Benz Design oktatási programja a MOME-n?

Most irányítom a harmadik szemesztert. Az elsőben a teherautó volt a téma, erről még az elődeim döntöttek, az eredmények modell formájában valósultak meg. A téli szemeszter rövidebb, ennek a végén nem tudnak makettet csinálni a diákok, tehát egy fantáziadús koncepciót kértem, a „Versenyautók jövője” (Racing Future) témában. Az eredmények ebben az esetben sci-fibe illő víziókban mutatkoztak meg. Ezt is vártuk, hiszen szeretjük volna őrült ötletekre sarkallni a hallgatókat. Jelenleg „Az első Mercedes

Fotó: tyukifoto.hu

Lesnik 2 éve oktat a MOME-n. A Mercedes-program célja, hogy a diákokat támogassa a fejlődésükben és lehetőséget adjon a Stuttgarthoz közeli, sindelfingeni stúdióban szakmai gyakorlatra

Fotó: tyukifoto.hu

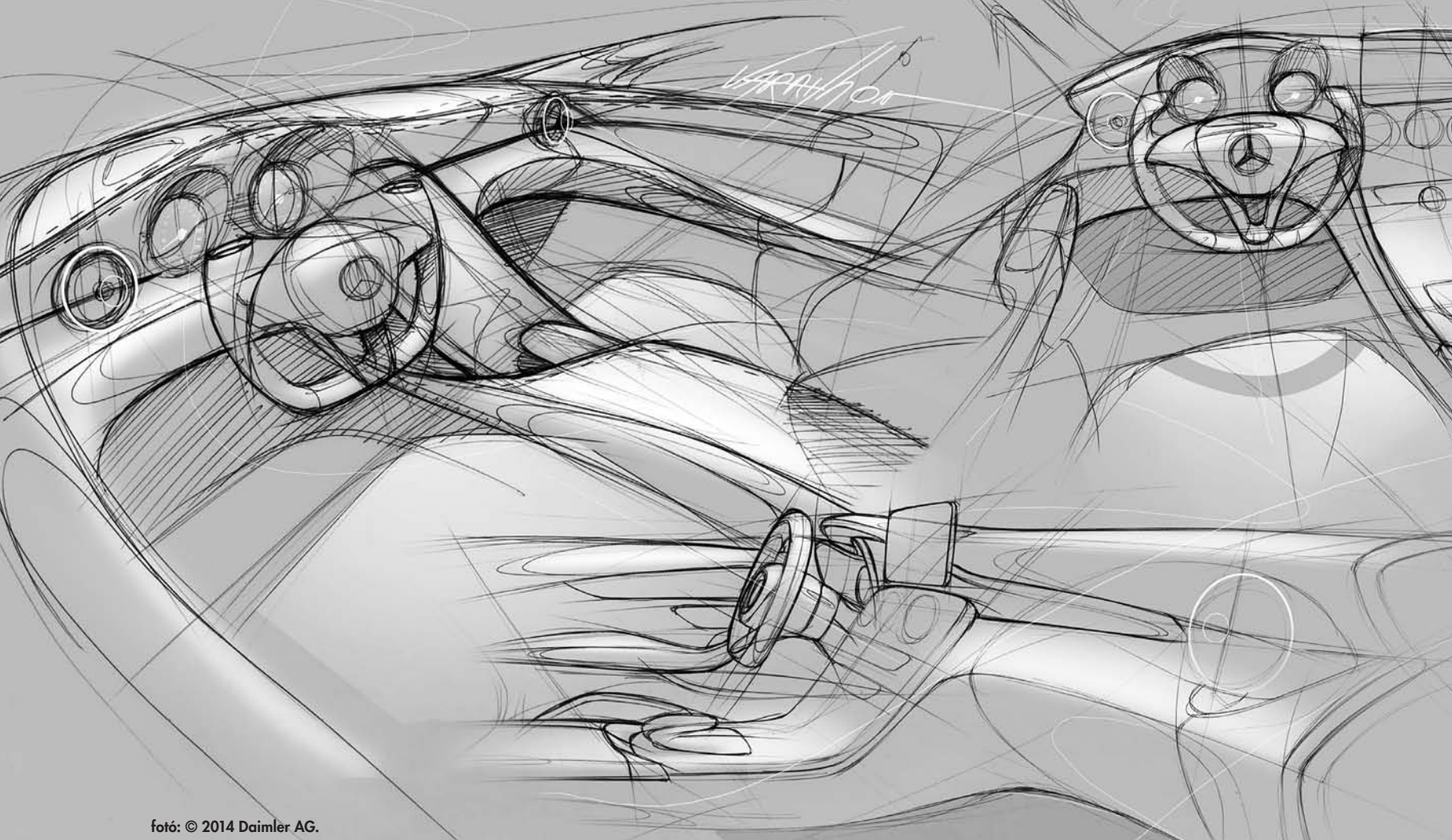
autóm” (My first Mercedes) projekten dolgoznak, amit egy A-osztálynál kisebb autóként kell elképzelniük, maximum 4 méter hosszú karosszériával.

Hogy épül fel a folyamat?

Először pontosítjuk a hallgatókkal, hogy mit szeretnének csinálni, beszélgetünk a koncepcióról. Ekkor még tilos skiccelniük, hiszen nem stylingolunk. Az autótérvező műhely nem egy kozmetikai szalon! Csak a letisztult koncepció és a megválaszolt méretek után jöhet a rajz, a 2D-ben gondolkodás, aztán a makett, amiben a Mercedes-Benz Design makettező csapatából két kollégám segít a diákoknak.

Van különbség ahhoz képest, ahogy eddig működött a MOME-n a Mercedes-program?

Korábban gyakran születtek félkész makettek. Hiányzott a struktúra. Én arra szeretném nevelni a fiatalokat, hogy ne aludjanak délig, érezzék meg, mi az

fotó: © 2014 Daimler AG.

Az új C-osztály nem csak külsejében, de belső terében és modern elektronikai megoldásaiban is dinamizmust és a sportosságot hordozza

a határidő, milyen, amikor az életben közeleg a leadás és addigra el kell készülni, gyártható dolgokat letenni az asztalra. Most prezentációval zárja mindenki a szemesztert, ahol bemutatják a skicceket és a kész makettet is, amit befotóznak előtte. Ezzel azt is megtanulják, hogyan állítsák össze a portfóliójukat! Ez az, amit elvárunk mi is a jelentkezőktől a Mercedesnél.

Befolyásolja a gondolkodását a diákokkal közös munka?

Nagyon fontos, hogy tervezőként folyamatosan nyitott szemmel járjak-keljek a világban. Ezért is szerencsés, hogy sokat utazhatok. Nem dolgozom annyira régóta ebben a szakmában, de 15 év mégiscsak jelent valamit. Egy projektnél automatikusan járom végig a folyamatot, fókuszáltan dolgozom. A fiatalok teljesen más ösvénye-

Fotó: tyukifoto.hu

Németh Gábor, aki részt vett a B-osztály tervezésében, a németországi tervezőcsapat egyik legfiatalabb tagja, MOME-s diplomája óta visszajár. Itt éppen Stefan Lengyellel korrigál

ken indulnak el, ami az időbeosztásukra hat ki, lassabban haladnak. Én a „rutin” műveleteim során bizonyos lehetőségeket azért kerülök el, mert például 10 éve még nem volt rá megoldás. Pedig lehetséges, hogy közben eljött a megfelelő idő arra, hogy újra foglalkozzunk vele. Erre gyakran ráébredt egy-egy hallgató először képtelennek tűnő, majd hirtelen rájövők, hogy nagyon is pofon egyszerű és helytálló megoldása. Azért kooperál a legtöbb autós cég egyetemmel, mert így a sajátjánál szabadabb és kevésbé a tapasztalaton nyugvó megközelítést ismerhet meg.

Milyen más egyetemekkel működnek együtt abban a formában, ahogyan a MOME-val?

Fotó: tyukifoto.hu

Lesnik megreformálta a Mercedes-Benz Design oktatási programját a MOME-n, feszebb a tanrend és eredményorientált a képzés, amelyről nem csak kész modellekkel, hanem profi portfólióval is távoznak a diákok

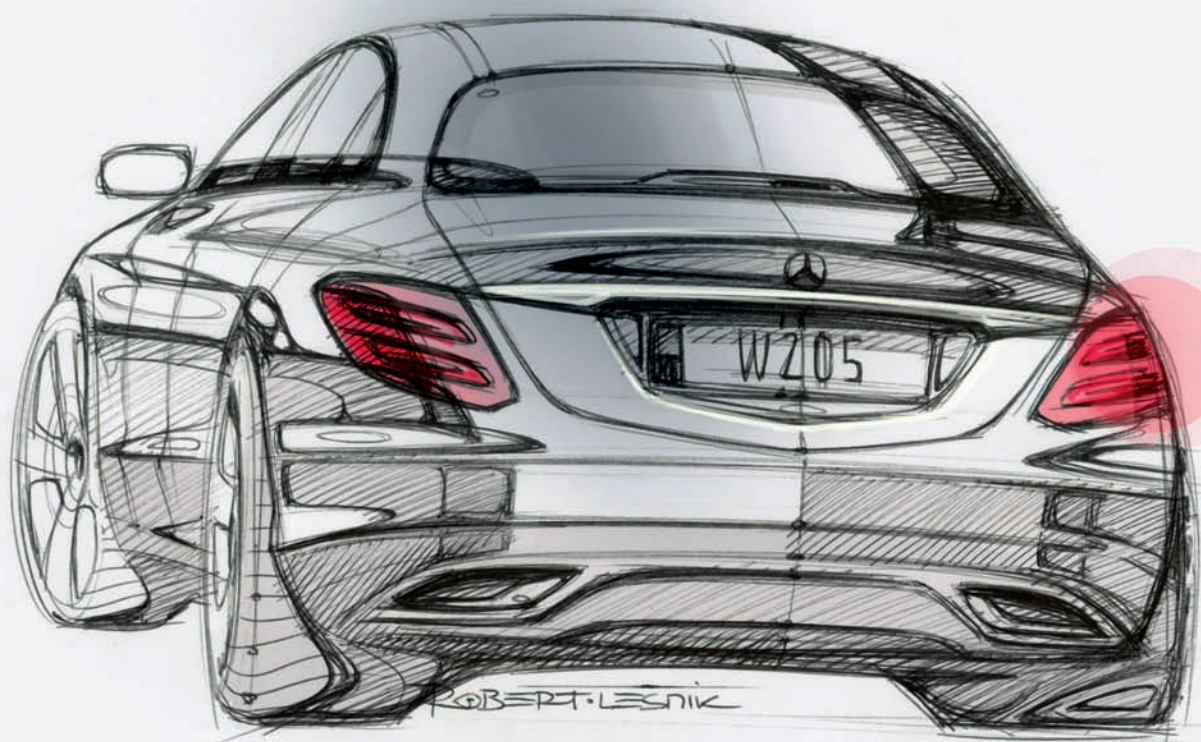
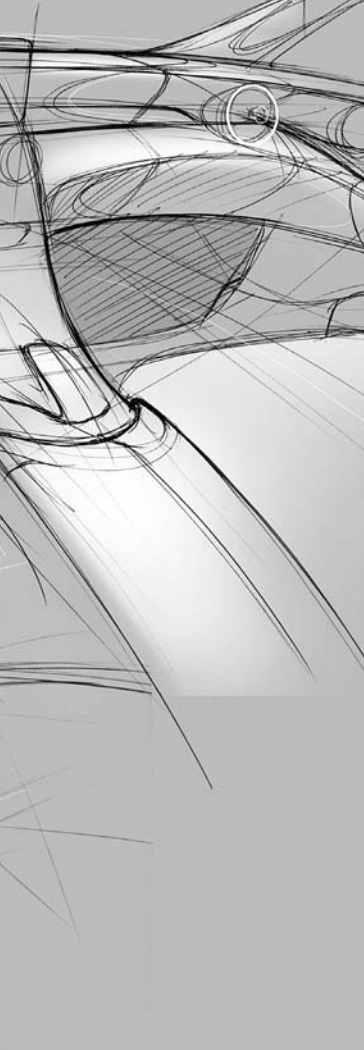

foto: © 2014 Daimler AG.

„A Mercedes aerodinamikai mutatói a legjobbak a piacon. Ez az autó hátulján múlik, legalábbis 90%-ban ez számít” – tudtuk meg Lesniktől

Kizárólag a pforzheimi egyetemmel. Inkább az a jellemző, hogy kiadunk egy projektet olaszországi, svédországi, angliai egyetemeknek, és csak egyszer, az elkészült projektek bemutatásakor vagyunk jelen. Magyarországon ez egy kivételesen intenzív kapcsolat. Háromhetente három napot itt töltenek a kollégáim, én másfél havonta jövök. Így a hallgatók személyiségét is megismerjük, ami azt is jelenti, hogy nem csak annak ajánlunk szakmai gyakorlatot, aki a legtehetségesebben skiccel vagy modellezzik, hanem annak is, akinek más értékei vannak.

Mesélne a kreatív kollaborációról ön és Gordon Wagener között?

Két eset van: vagy megkapjuk a konkrét feladatot, hogy készítsünk egy új C-osztályt például, vagy a csapatomtól jön egy új autó ötlete. Szóval, így vagy úgy, de adott a feladat. Aztán a világ minden pontján, nem csak a mi részlegünkön, csinálnak 2D-s skicceket a tervezők. Összegyűlünk mindannyian és tartunk egy prezentációt, konkrét irányvonalakat mutatunk fel Gordonnak, a design igazgatónak, ki-kik a saját koncepciója alapján (munkatársunk Gordon Wagenerrel készült interjúja: OCTOGON 2013/2 - szerk.). Kezdetben nehéz megállapítani, hogy melyik ötlet a legjobb, ezért körülbelül 15-20 darab 1:4 arányú makettet készítünk a legérdekesebb felvetésekből. Néhány hónapig dolgozunk a részleteken, aztán páran összeülünk újra, hogy megvitassuk, melyik modelleken érdemes tovább dolgozni és általában három, maximum négy épül meg 1:1 arányban, amit bemutatunk a felső vezetésnek. Ők kiválasztják közösen, melyik legyen a végleges. Ami innentől jön, az teszi ki a munkánk 90%-át, ugyanis tovább dolgozunk rajta, finomítjuk az arányokat, körülbelül 3 év múlva gördül le a kész autó a gyártószalagról. Összesen 4 év egy új autó kifejlesztése.

Az emblémán kívül mi az, ami egy autó-külső legkarakteresebb eleme?

A hűtőrács formáját minden gyártó óva őrzi, ez egy identikus elem, amiről az adott márka azonnal felismerhető. A Mercedes esetében kétféle rács van jelenleg, és azt gondolom, hogy nagyon karakteresek, de ugyanígy jellemző például a BMW rácsra a „vese” forma.

A Mercedesnél hogy kezelik a régi „háromdobozos” hagyományt őrző, klasszikus design?

Sokan mondják, hogy a háromdobozos autókhoz, a limuzinokhoz leáldozott, de ez számunkra nem egy valós félelem. Minek rombolnád le a saját történelmedet, amit addig építettél? Inkább indíts párhuzamosan egy teljesen új terméket és majd a vásárló eldönti, az idő megmutatja, hogy melyik a fontosabb, sikeresebb! Persze bevallom, ez a lépcsőshátú limuzin a legnagyobb kihívás, hiszen sokkal könnyebb sportos, alacsony, széles autót tervezni. És az is igaz, hogy az a generáció, aki szeretne sportosabb, alacsonyabb autót, öregszik. Nem tud beszállni egy mélyüléses sportkocsiba. A termékeink között ezért szerepel az új generációs, kompakt autó család, a B-osztály. Az pedig, aki ennél dinamikusabbra vágyik, annak a CLA-t, GLA-t, A-osztályt ajánljuk. Mindösszesen 3 konvencionális limuzinunk van, de az elmúlt 10 évben számos más jellegű autó került fel a palettára.

foto: © 2014 Daimler AG.

„Pontosan emlékszem az új C-osztály minden porcikájának megformálására. Rengeteget dolgoztunk valamennyi apró részletén.” – tette hozzá Lesnik a C-osztály bemutatásához

Több jó megoldás létezik. Legjobb csak egy.

Az új C-osztály.

Fejedelmi megjelenés. Tökéletesség a legapróbb részletekig. Az új C-osztály kialakítása nemcsak lenyűgözően könnyed és sportos, de számtalan innovatív asszisztensrendszerének és impozáns, lélegzetelállító enteriőrjének köszönhetően új mértéket állít kategóriájában. www.mercedes-benz.hu/c-osztaly

Mercedes-Benz
A legjobbat vagy semmit.

A hirdetés nem minősül ajánlattételnek. A tájékoztatás nem teljes körű. Az adatok helyességéért, tévedésért vagy nyomdahibáért felelősséget nem vállalunk. A kép illusztráció.

További részletekről érdeklődjön a Mercedes-Benz márkakereskedésekben! C-osztály kombinált üzemanyag-fogyasztás: 4,0–5,7 l/100 km, kombinált CO₂-kibocsátás: 103–132 g/km.

*További részletek a www.mercedes-benz.hu/szerviz oldalon.

A HOSSZÚ ÉLET TITKA

Kortárs otthon a Belvárosban

Szöveg:

Molnár Szilvia

Építészet és

belsőépítészet:

Rakonczi

Gábor

Fotó:

Holló Hunor

A SUGAR! DESIGN CUKRÁSZDA BELSŐÉPÍTÉSZETI ÉRDEMEI ELÉVÜLHETETLENEK, A KONCEPCIÓ MA IS OLYAN FRISS, MINT AZ ELSŐ ÜZLET ÁTADÁSAKOR, AMI A TERVEZŐ, RAKONCZAI GÁBOR ÉPÍTÉSZEK TEHETSÉGÉT DICSERI. EGYIK LEGUTÓBBI, MEGVALÓSULT MUNKÁJÁT SZINTÉN ÍGÉRETESNEK ÉS MEGALAPOZOTTAN HOSSZÚ ÉLETŰNEK ÉREZZÜK.

A felső szint teraszáról nézve hófehér kubusként tárul fel a kétirányú (ún. detektív) üveggel „felnyitott”, benapozott szülői háló

Valamikor az 1980-as években, emeletráépítés keretében alakult ki az a 175 m² alapterületű lakás, ami Rakonczai Gábor (Womorrow) tervei alapján, további tetőteraszos szinttel bővítve kortárs, városi lakóteret eredményezett. Az építész jó előre tudta, mivel van dolga, mert már a lakáskeresés idején jelen volt, javaslatokat tett a megbízójának. Végül emellett döntöttek, részben a belvárosi lokáció, de főként a meglévő alapok kínálta lehetőségek miatt. A tervezés mindössze néhány hónapot vett igénybe, hiszen a régi munka- és baráti kapcsolat, nem kis részben a hasonló esztétikai elvek és igény szint okán szinte fél szavakból megértették egymást.

A kivitelezés viszont, főként a plusz ráépítés engedélyeztetése miatt (a hivatali útjai kifürkészhetetlenek), közel másfél évig tartott. A gépészet nyomvonalát nem változtatták, így a meglévő strangok jelölték ki az alsó és a felső szint fürdőszobáinak, mellékhelyiségeinek elhelyezését. Az egyes funkciók pozíciója a hagyományos rendszer szerint mutatja. Eszerint a privát terek: a terasz felől hófehér kubusként elkülönülő szülői háló, továbbá a gyerekszoba, egy télikert és galéria a felsőre kerültek, lent a konyha, nappali, dolgozó és a háztartás „back-office” egységeit találjuk. A hófehér falak, pillérek, csontszín vagy halványszürke felületek (fürdőszobai burkolat), helyen-

ként rejtett funkcionális egységek ellenpontosításul, például belsőépítészeti részleteken (az emeletre vezető lépcső lamelláin), a bútorfrontok, keretek, a konyhasziget teljes korpuszán selyemfényű amerikai diófurnér borítást kaptak. A logikus belsőépítészeti rendszer kifinomult csomagolást nyert,

ahol a jól felismerhető és kitapintható designkonceptiót sikerült a tervezőnek a teljes enteriőrben következetesen végigvinnie. Avagy a színek, struktúrák összehangoltak és csupa-csupa, szó szerint kézzelfogható minőségi, sohasem kamuflázs anyagokkal épült meg ez a pesti otthon.

A konyha belső udvarra néző oldala üvegezett féltetővel és ablaksorral lett megépítve. Az amerikai dió furnér öltözteti a bútorfrontokat és a korpuszt, illetve keretet képez és vizuális átvezető-összekapcsoló belsőépítészeti elem a szomszédos terek felé

A nappaliban vertikálisan megnyílik, átlátható lesz a tér. Fent a galéria, repülőgépszárny-formában végződő mellvédje több Rakonczai-terven visszatérő elem

A SVÉDEK MÁR AZ ALPOKBAN VANNAK

Kunyhóból síház

TÖBB FUNKCIÓ, TÖBB FÉNY TÖBB FEHÉR – EZEK AZ ALAP HOZZÁVALÓI ANNAK A RECEPTNEK, AMIVEL EGY NEGYVENÉVES ALPESI KUNYHÓBÓL MODERN SÍHÁZ KÉSZÜL.

Mindenképpen komoly sítérp közelében kerestek házat a tulajdonosok, így találtak rá meg a síliftektől gyalogtávolságra fekvő, a hetvenes években épült házikóra. Bár az elhelyezkedés ideális, a tér maga korántsem felelt meg az elvárásoknak. Az eredeti hálók és fürdőszobák sokszorosára, viszont

nagyságrendekkel kevesebb fenyőburkolatra volt szükség ahhoz, hogy a stájer vityillóból északi minimál legyen.

Bár családi tulajdonban van, alapvető igény volt, hogy kiadásra, nagyobb társaság befogadására is alkalmassá tegyék a télen-nyáron látogatott házat. Minden irányba

terjeszkedni kellett tehát. Lakótér lett a hatalmas ablakkal a kert felé megnyíló szuterén, ahová „buliszoba”, egy háló és profi wellness-részleg került. Bővült az egyetlen hálószobából három önálló, saját fürdős helyiséggé alakított tetőtér is. A közép-ső, „érkezősinten” található a konyhával

A hagyományos építésű faépület teraszáról az Alpok hegyeire látni

Szöveg:

Réz Lola

Belsőépítész:

**Sütő Kata,
Sütő László**

Fotó:

Batár Zsolt

egybenyitott nappali, valamint a tulajdonosok saját hálója és fürdője – így, ha éppen csak a szűk család pihen itt, nem kell valamennyi szintet bejárni.

A kereskedelmi funkció miatt egy átlagos család igényeihez képest másfajta tárolóhelyekre, egyszerű, könnyen átlátható funkciókra és bárki számára befogadható stílusra volt szükség. Hiába van jelen a Sütő házaspár munkáira jellemző letisztultság és visszafogott színvilág, azért nem lehet elfelejteni, hogy a fenyőbútorok és kötött pulóverek földjén járunk. Maradhatott egy pár méternyi kovácsoltvas, a fenyőlambériás mennyezet – fehérre festve, így az alacsony belmagasságot is ellensúlyozza, és néhány jellegzetes, esztergált szék is a modern designdarabok között, betonszürkén. Az itteni éghajlaton valóban hasznos és kellemes faburkolatok is megjelennek, de a korszerű, széles sávokból álló elemek halványan sem emlékeztetnek a stájer elődre.

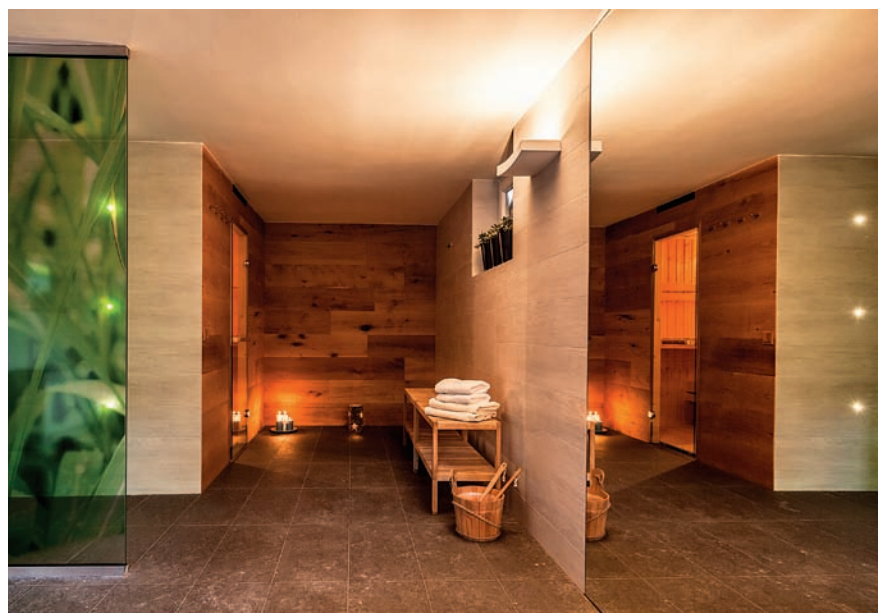
A hegyi hidegben nem maradhatott kizárólag esztétikai alkotórész a kandalló sem –

Északi minimál a fenyőbútorok és kötött pulóverek földjén

Az eredeti nyers lambéria fehérre festve tágítja a teret

Immár teljes értékű szint a korábbi szuterén, ahol wellness alakítottak ki

bár a burkolt, üvegablakos test ezt tökéletesen elrejt, a sarkított forma mögött egy samott-téglás a klasszikus cserépkályhák képességeivel bíró szerkezet rejlik.

A havas árnyalatok, a minimál vonalak és takarékos svéd design nem is igényelnek több kiegészítést a „sielőpiros” és norvégmintás fol-

toknál. A méretes nyílászárók, a sok a ház szerencsés, körbenapozott pozicionálása miatt a kinti fények és a panoráma egyaránt meghatározó. A hangulatosra tervezett világítás ellenére, a költségvetés szűkössége miatt a leggyengébb láncszem a most még átmeneti megoldásnak tekintett lámpa-szortiment.

Belsőépítész:

Sütő Kata és Sütő László

Nettó alapterület:

170 m²

Immár teljes értékű szint a korábbi szuterén, ahol wellness alakítottak ki

SZIGORÚAN NARANCSSÁRGA!

Zsidai Royjal beszélgettünk a Spíler Shanghai-ról

A Gozsdu-udvarban megnyitott Spíler BistroPub (OCTOGON 2012/10), majd a vári Baltazár bár, grill, borszaküzlet és butik hotel (OCTOGON 2013/4) után Zsidai Royék fiktív gasztrohőse újra bepakolt vulkánfiber kofferébe. Noha a Spíler Shanghai első hallásra ázsiai célállomásnak tűnik, belsőépítészeti részletei sokkal több stílus-rétegből, formai asszociációból merítenek. Szeretjük ezeket a nyitott rendszereket, amelyek minden egyes látogatásunk alkalmával új megfajtéseket hordoznak magukban. Ugyanakkor talán mégsem haszon nélkül való, ha az ugyancsak a Gozsdu-udvarban nyílt új étterem kapcsán meghallgatjuk a tulajdonost, Zsidai Royt, aki a Spíler Shanghai alapfilozófiájának kialakítása mellett a belső design megformálásán is dolgozott. Alkotótársa ezúttal is Ipacs Géza grafikus volt, míg a konyha Rácz Krisztián konyhafőnök mellett, Litauszki Zsolt kreatív séf birodalma is.

Fotó:

Kaunitz Tamás
(A.F. Stúdió)

Legutóbb meglepő módon, teljesen véletlenül és váratlanul a milánói bútorszalón egyik pavilonjában futottunk össze. Rendszeresen megfordulsz design kiállításokon, szakvásárokon?

Nem mondhatnám. A milánói Salone del Mobilen először voltam, ám az is igaz, hogy a Maison et objet-n többször megfordultam már. Be kell vallanom, hogy hozzám a párizsi kiállítás közelebb áll. A látogatók és a kiállítók köre teljesen más a két helyen, szinte alig van átfedés, nagyon eltérőek a hangsúlyok. Az egyik az érzelmes déli, olasz a másik a racionálisabb, vagy éppen elvontabb angolszász, benelux, francia vonal, ami hozzám valahogy mégiscsak közelebb áll. Egyébként design kiállításokra azért járok, amiért régóta előfizetője vagyok a Wallpaper vagy a Frame magazinoknak. Ezekkel a dolgokkal tanítom a szememet. Látni és érezni, hogy mi zajlik a design területén, ahhoz egyfajta folyamatos jelenlétre van szükség. Így nem csak ötleteket gyűjtök, hanem ezzel a folyamatos jelenléttel érzékelem, hogy mi az irány, az aktuális trend. Nyilván egy sor olyan dolgot látok ezekben a lapokban, a kiállításokon, ami irreleváns, ám mégis szükségem van mindezekre ahhoz, hogy értsem, hogyan mozog ez az „amőba”.

Most egy ázsiai ihletésű helyen ülünk. Miért éppen Shanghai?

Amikor Miami-ban, vagy New Yorkban éltem alapvetően ázsiai konyhák iránt érdekledtem. Nálunk egyfelől elvi kérdés a magyar konyha és a monarchia konyhájának újra-kitalálása, emellett viszont a világban sokat mozgó kozmopolita ember is vagyok, sok minden érdekel. Nálam Ázsia

2006-óta tartó szerelem, de most láttam elérkezettnek az időt, hogy elkezdjünk ebben a kultúrában is mozogni. Ráadásul az új-ázsiai irány akár a magyar hagyománnyal, akár egyéb kultúrákkal jól vegyíthető. Ez az a fúziós konyha, ami New Yorkban, San Franciscóban évek óta sikeresen működik, ami izgalmas és kísérletező, vagyis teljesen más, mint a kétezres évek elejének fúziója. Ez a fine diningtól a street foodig terjedő univerzum.

Térjünk most már rá az enteriőrre. Mennyiben rokon, mennyiben más az új hely, mint a Spiler vagy a Baltazar?

Mindhárom erősen nyugati, ezen belül New York-i ihletésű hely, ez a közös. A Spiler Shanghai esetében nem akartunk ázsiai éttermet csinálni. Itt nincs Buddha-ábrázolás, csupán a piros lampionok kínaiak, amiket egy meghatározott zónában helyeztünk el. China town-szerű atmoszférát kívántunk megidézni, ebben benne van New York, és az 1920-as évek tomboló, kissé buja és hamisítatlanul kozmopolita Sanghaj-feelingje grafikával, anyaghasználatban, tárgyak által egyaránt. És erre az alapra került fel a Jean-Michel Basquiat és Andy Warhol teremtette képi világ ihlette újabb réteg.

Ha már rétegekről beszélünk: érzékelek a Spiler Shanghai két szintje, utcaszintje és alsó szintje között is egyfajta karakteres eltérést.

Igen, ez tudatos. Az alsó szint afféle „secret bar”. Ez is New York. Mint az ottani titkos, menő helyek: látszólag három asztal az egész, olyan, mintha egy mexikói tacósbán járnál, ám van egy ajtó, előtte egy

nagydarab biztonsági őr, aki megkérdezi, ki vagy, leellenőríz, aztán belépsz az ajtón, át a konyhán, és végül bejutsz egy elképesztő miliőjú térbe. New Yorkban nagyon erős műfaj ez, amit viszont csak akkor ismeresz, ha ott vagy, ha jelen vagy. Ezt az izgalmas, komplex hangulatot idézzük meg itt, az alsó szinten, ennek a belmagassága egyébként meg- egyezik a földszinti belmagassággal, ami rendkívüli adottság.

Mesélnél a graffitiról?

Megvolt a sztorink, a karakterek: Shanghai, a város és a Spíler. És elindult egy kreatív folyamat, ami ahhoz kell, hogy végül ezek az elemek egymásra találjanak és valami egészen újat szüljön a találkozásuk. Szinte már készen volt a látványvilágunk, amikor tavaly év végén, a bécsi Kunstforum Wienben elmentünk a Warhol és Basquiat együtt töltött időszakát bemutató kiállításra. Itt ért a felismerés, hogy az a grafikai világ, amit a Baltazárban kezdtünk el - nem plakátokon és képeken, hanem direktben a falra festve - tulajdonképpen New York utcáiról ered. Ott Bécsben állt össze ez a vizualitás. A termeket járva csak írtam és írtam a telefonomba a képcímeket, azon képeket, amik számunkra relevánsak lehetnek. Amint elküldtem Ipacs Gézának, benne is egyetlen pillanat alatt összeállt ez a világ. A méreteket már tudtuk, így Géza nagyon gyorsan elkészült a teljes anyaggal. Ezzel a vizualitással el tudtuk érni azt, hogy direkt ázsiai utalások nélkül összehozzuk a kelet világát a New Yorki street arttal, s mindezt itt, Budapesten.

Fontos hogy legyen valami ikonikus, egyedi, feledhetetlen egy-egy helyen, olyan ami „becsípődik”. Sokaknak ez az ötágú vörös csillag a felső bárpult felett.

Szigorúan narancssárga! Vörös csillagot elvből nem festünk. Ez egyébként egy érdekes történet. Mikor a Spílert csináltuk, akkor Somlai Tibor belsőépítésszel jártuk az Ecseri piacot, meg mindenféle lerakatokat. Egyik ilyen közös túránk során leltünk rá a bisztróban látható régi zománctáblákra is. Egyszer csak találtunk egy gyárépületről leszedett csillagot, amit én elküldtem Ipacs Gézának, hogy kezdjen vele valamit. Ebből lett a Spíler kék csillaga, közepén a logóval. Nem sokkal ezután Brooklynban, Williamsburgben bókásztram, mikor is egy pékség homlokzatán megláttam egy fehér csillagot, erről beugrott, hogy ezek mi vagyunk! Másfelől elképesztően szeretem a wolframszál- izzók fényének színét, ezért kerültek ilyenek a pult fölé. Végül, amikor funkcionálisan is formát nyert a bárpult és a kiszolgálás rendszere, akkor kialakult ennek a zónának a teljes dimenziója is. Azt gondoltam, hogy a többrétegű pultrendszerhez szervezett csillag logikus „törés” a térben, miként a dobogó is ezt teszi vizuálisan, miközben, „szerepe szerint” biztosítja, hogy megnyerjünk egy kicsi pluszt a térből – így tudunk a lépcső felett további ülőhelyeket teremteni. Ráadásul, visszatérve a csillag kérdésére, ez kulturálisan is sokrétű: benne van a neonfényes, sávcsillagos lobogós Amerika, Kína és a mi országunk múltja is.

KOFFEINMÁMOR

Nespresso Boutique az Allee-ban

Belsőépítészeti:
Nestlé Nespresso SA, FITOUT International
 Kivitelező:
FITOUT International
 Alapterület:
118m²

Néhány évvel ezelőtt hallgatói design pályázattal, nagyszerű formatervek alapján szinte félévente sorozatgyártásba kerülő kávégépekkel debütált idehaza a Nespresso, a kapszulakávézás legismertebb márkája. 2008-ban két fiatal MOME-s, Milléte Balázs és Telekes Tamás végzett harmadik helyen a cég formatervezői pályázatán. Három évvel később nyílt meg egy Bukovich Gyula által tervezett, 1884-ben átadott Andrássy úti bérpalota földszintjén a kávésokboutique, ami csaknem 180 m²-es alapterületével valóban lenyűgöző belsőépítészeti valósított meg. A világon napjainkban mintegy 320 Nespresso Boutique létezik, amelyek közül a Champs-Élysées-n található a legnagyobb, de építészeti és koncepció szempontból a New York-i Sohóban, illetve Münchenben is lenyűgöző koncepció született. Az egyébként lausanne-i központú cég belsőépítészeti konstrukcióját úgy kell elképzelni, hogy a Nestlé Nespresso SA főállású designerei egy alapkoncepciót, egyfajta keretet hoznak létre, aminek az adaptálásán az adott város legjobb szakemberei, tervezői, kivitelezői dolgoznak tovább. Ez annyiban

KÁVÉGÉP GALÉRIA

módosult az Újbuda központjában, az Allee Bevásárlóközpontban nemrégiben megnyílt új üzlet esetében, hogy ez az első tér, ahol az új arculati elemek Európában debütálhatnak. Mivel a svájci központú kávé cég a lehető legmagasabb kivitelezési és tervezési minőséget kereste idehaza, ezért talán nem csoda, hogy az „A-kategóriás” irodai terekben már évek óta prémium minőséget képviselő FITOUT International nevű magyar céget bízták meg a 118m² alapterületű új üzlet megalkotásával. A végeredményt elnézve állítható, hogy a hazai tervező és kivitelező vállalkozásnak sikerül a „retail-szektorban” is példaértékűt alkotnia. Akik személyesen is ellátogatnak az új boutique-ba, azoknak a NESPRESSO számára kiemelten fontos „vásárlás-élmény” a lehető legmagasabb szinten jelenik meg. Noha az Allee kimondottan nívós enteriőrrel rendelkezik, belépve a kapszulaszentélybe, mégis magasabb vizuális szintre lépünk. A burkolatok, beépített és hagyományosan szervezett bútorzat, a pulatok és a megvilágítás is elképesztően elegáns, minden centiméterében világszínvonalú.

**TROY
MAGIS**
Forgalmazó: do work!
www.dowork.hu

Három éve debütált a MAGIS palettáján a Marcel Wanders tervezte TROY székcsalád, most pedig újabb típusok jelentek meg: a vendéglátó-egységeket, illetve közületeket megcélzó „reissue” darabok polipropilénből készülnek, igazi újdonságuk pedig, hogy magát a vázszerkezetet is különböző színekben gyártják, melyre alig akad példa a designbútor piacon jelenleg.

Funkció: szék

Anyag: polipropilén ülőfelület, acél vázszerkezet

Design: Marcel Wanders

Ár: 61 980 Ft-tól

**LIGHT BOOK
SIMES**
Forgalmazó: be light!
www.belight.hu

A kültéri világításra specializálódott SIMES megjelentette LIGHT BOOK kiadványát. A kéményfedeles LIGHT BOOK nem műszaki adatokat tartalmaz, hanem csak és kizárólag a lámpatesteket, illetve az azok által elérhető fényeffektusokat mutatja be. A fekete design kiadvány elsősorban a tervezés kezdeti lépéseinél nyújt segítséget.

Funkció: katalógus

Anyag: papír

Elérhető a be light!-nál

**SHOWERSELECT FALSÍK ALATTI
TERMOSZTÁTOS 2 FOGYASZTÓS
SZÍNKÉSZLET, BEÉPÍTETT PORTER
SZETTEL**

Forgalmazó: Hansgrohe
www.hansgrohe.hu

A ShowerSelect színekészletek teljes egészében újradefiniálják a zuhanyozás élményét. Működésük olyannyira intuitív, hogy azt bárki első ránézésre megérti. A kizárólag mechanikus alkatrészek használata rendkívül hosszú élettartamot garantál. Egyszerűen felszerelhetők az iBox universal alapkészletre, és természetesen ugyanolyan egyszerűen ki is cserélhetők. A síkba beépített Select-gombok leegyszerűsítik a kezelést: segítségükkel a zuhany ki- és bekapcsolható. A ShowerSelect falsík alatti termosztátos 2 fogyasztós színekészlethez nem kell külön porter szettet felszerelni, mert beépített zuhanytartóval rendelkezik, amihez külön kiválaszthatjuk a nekünk tetsző kézizuhanyt.

Design: Phoenix Design

Funkció: termosztátos csaptelep

Anyag: réz öntvény

Ár: 175 200 Ft

**TUFFY
MAGIS**
Forgalmazó: do work!
www.dowork.hu

A Tom & Jerry ülőke megjelenésekor nagy sikert aratott, a MAGIS egy kis redesignt követően 2014-ben mutatta be a folytatást: a Tuffy ugyanazt az állítható magasságú forgó mechanizmust alkalmazza, a fa vázszerkezetet és ülőfelületet ötvözi polikarbonát T-alakú háttámlával. A Tom & Jerryvel ellentétben a Tuffy munkaszékként is alkalmazható, a játékos forma viszont megmaradt.

Funkció: szék

Anyag: fa vázszerkezet és ülőfelület, polikarbonát háttámla

Design: Konstantin Grcic

Ár: 123 950 Ft-tól

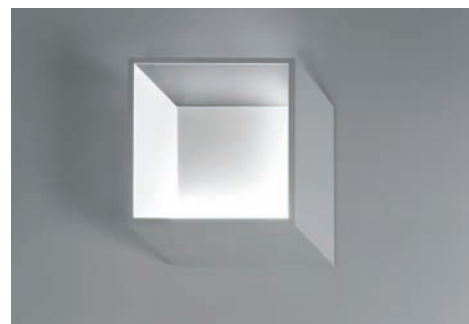
SWEETSPOT, VISWING
Sedus Stoll AG
Forgalmazó: Neudoerfler Office Systems
www.neudoerfler.hu

Az irodadesign világában a német Sedus gyár képviseli leginkább a manapság igen népszerű holisztikus design koncepciót. Az elmélet lényege, hogy igyekezzünk a munkahelyünkön is humánus, emberközelis és barátságos légkört teremteni. Teremtünk meg az otthon melegét a munkatérben belül is, a megfelelő bútorokkal, felületekkel és hangulatokkal.

Fotel: Sweetspot 207 000 Ft + ÁFA

Asztal: Sweetspot 54 000 Ft + ÁFA

Paraván: Viswing 128 000 Ft + ÁFA

FORTY-5 LÁMPATEST
Delta Light
Forgalmazó: be light!
www.belight.hu

A Delta Light egyik 2014-es újdonsága a Forty-5 fali lámpa. Két, egymástól eltartott és 45 fokos szögben elcsúsztatott négyzet formáról van szó, melyet a nézőponttól függően eredeti perspektívájában vagy épp annak inverzében láthatunk. Jó időbe telik, mire értelmezni tudjuk, hogyan is néz ki a termék, meddig tart a valóság és kezdődik az optikai csalás. Otthonra, recepciós terek mögé, közforgalmú terekbe ajánljuk.

Funkció: fali lámpatest

Anyag: alumínium

Ár: 85 220 Ft

A lámpatest beépített LED fényforrást tartalmaz. Energiaosztály: A, A+, A++

RAINDANCE SELECT E 300 3JET SHOWERPIPE

Forgalmazó: Hansgrohe
www.hansgrohe.hu

A Raindance Select S 300 showerpipe igazán kényelmes zuhanyélményt nyújt használói számára. Egyszerűen, a Select-gomb segítségével választhat a softcube, 300 mm átmérőjű fejuhany Rain, RainAir és RainStream vízszugara közül. Ugyanígy, a Raindance Select E 120 kézizuhany is 3 különböző vízszugárral működtethető. Más színű szanitert szeretne? Válassza showerpipe-unkat fehér színben, ahol a fejuhany és a kézizuhany zuhanytárcsája fehér színnel teszi egyedivé fürdőszobáját.

Design: Phoenix Design

Funkció: showerpipe

Anyag: réz öntvény

Ár: 467 200 Ft

AUTOMOTIVE INDUSTRY

SC Yazaki Component Technology SRL
310491, Zona Industrială Vest, str. III, nr.4-4A, Arad, Romania
Telefon: +40 372-577-102
Fax: +40 257-278-700
E-mail: bogdan.semcuc@yazaki-europe.com
Web: <http://www.yazaki-europe.com>
2. oldal

AUTÓ

Mercedes-Benz Magyarország
1133 Budapest, Kárpát utca 21.
Tel.: (36-1) 451-2200
Fax: (36-1) 451-2209
E-mail: info@mercedes-benz.hu
Web: www.mercedes-benz.hu
106. oldal

BURKOLATOK

FunderMax GmbH St. Veit / Glan
Klagenfurt Straße 87-89, A-9300 St. Veit / Glan
Tel: +43 (0) 5/9494-0
Fax: +43 (0) 5/9494-4200
E-mail: office@fundermax.at
Web: www.fundermax.at
101. oldal

BÚTOR

Vitra bútorok magyarországi forgalmazója – Do work Kft.
1125 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (36-1) 489-3860
Fax: (36-1) 212-8339
E-mail: dowork@dowork.hu
Web: www.dowork.hu
100., 118. oldal

ÉPÍTÉSZETI ÜVEG GYÁRTÁSA

Rákossy Glass Kft.
1141 Budapest, Álmos vezér utca 55.
Tel.: (36-1) 261-0445
Fax: (36-1) 241-0468
E-mail: info@rakossyveg.hu
Web: www.rakossyveg.hu
71. oldal

ÉPÍTŐIPAR

KÉSZ Építő Zrt.
1095 Budapest, Mester utca 87.
Tel.: (36-1) 476-6500
Fax: (36-76) 801-567
E-mail: bpirda@kesz.hu
Web: www.kesz.hu
64. oldal

ÉPÜLETVILLAMOS TERVEZÉS

Artrea Consulting Kft.
1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (36-1) 225 3205
Fax: (36-1) 325-6266
E-mail: consulting@artrea.hu
Web: www.artrea.hu
81-82. oldal

GENERÁLKIVITELEZÉS, BONYOLÍTÁS

FIT-OUT International Kft.
1038 Budapest, Révész utca 25.
Tel.: (36-1) 705-8773
Fax: (36-1) 705-8776
E-mail: info@fitout.hu
Web: www.fitout.hu
1. oldal

Market Építő Zrt.

1037 Budapest, Bojtár utca 41-47.
Tel.: (36-1) 279-2727
Fax: (36-1) 466-4827
E-mail: marketiroda@market.hu
Web: www.market.hu
78-82. oldal

HOMLOKZATI NYÍLÁSZÁRÓK GYÁRTÁSA ÉS ÉRTÉKESÍTÉSE

Jankó Faipari és Kereskedelmi Kft.
7900 Szigetvár, Damjanich utca 6.
Tel.: (36-30) 561-2841
Fax: (36-73) 510-286
E-mail: jankopeter@jankokft.hu
Web: www.jankokft.hu
76. oldal

IRODABÚTOR

Neudoerfler Office Systems Kft.
1115 Budapest, Bartók Béla út. 105-113.
Telefon: (36-1) 203-8108
Fax: (36-1) 203-8107
E-mail: info@neudoerfler.hu
Web: www.neudoerfler.hu
118. oldal

KÖZHASZNÚ KOMMUNIKÁCIÓ

Médiaunio
1137 Budapest, Pozsonyi út 43.
Telefon: (36-30) 530-7788
E-mail: info@mediaunio.hu
Web: www.mediaunio.hu
B3

KÖMEGMUNKÁLÁS, ÉPÍTŐIPARI KIVITELEZÉS

Gerecse House Kft.
2051 Bátorbágy, Kőlcsey u. 1.
Telefon: (36-23) 310-013
Fax: (36-23) 310-013
E-mail: Gerecse@kobarlantlang.com
Web: www.kobarlantlang.com
36. oldal

MAGAS ÉS SPECIÁLIS MÉLYÉPÍTÉS, INGATLANFEJLESZTÉS

Szvieltesky Magyarország Kft.
1117 Budapest, Irinyi J. utca 4-20 B ép. V.em
Telefon: +36 1 889 6300
Fax: +36 1 889 6350
E-mail: szvieltesky@szvieltesky.hu
Web: www.szvieltesky.hu
50. oldal

SZANITEREK, FÜRDŐSZOBA-FELSZERELÉSEK

Hansgrohe Kft.
1139 Budapest, Forgách utca 11-13.
Tel.: (36-1) 236-9090
Fax: (36-1) 236-9098
E-mail: info@hansgrohe.hu
Web: www.hansgrohe.hu
99., 118. oldal

TŰZVÉDELMI KIVITELEZÉS, TERVEZÉS

Flamstop Kft.
1112 Budapest, Töberek u. 8.
Telefon: (36-1) 877-5959
Fax: (36-1) 877-5960
E-mail: Flamstop@flamstop.hu
Web: www.flamstop.hu
76. oldal

ÚT, AUTÓPÁLYA, KÖZMŰÉPÍTÉS ÉS BÁNYÁSZATI

Colas Hungaria Zrt.
1033 Budapest, Kórház u. 6-12.
Telefon: (36-1) 883-1000
Fax: (36-1) 883-1010
E-mail: hungaria@colas.hu
Web: www.colas.hu
60-63. oldal, B2

ÜZLETI EGYÉB VEZETÉSI TANÁCSADÁS

Zsidai Group Kft.
1014 Budapest, Nádor u. 9.
Telefon: (36-1) 225-0022
Fax: (36-1) 356-9973
E-mail: info@zsidai.com
Web: <http://zsidai.com>
113-115. oldal

VILÁGÍTÁSTECHNIKA

Delta Light, Simes termékek magyarországi forgalmazója –
Be light Kft.
1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (36-1) 438-0748
Fax: (36-1) 325-6266
E-mail: belight@belight.hu
Web: www.belight.hu
65., 72., B4

OCTOGON Online
Web: www.octogon.hu

KÖVETKEZŐ LAPSZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

Június 7. és november 23. között ismét minden az építészetről szól Velencében. Az idei Velencei Építészeti Biennále témája: Fundamentals (Alapelemek), főkurátora Rem Koolhaas. Avagy nem az építészek, hanem az építészet alkotóelemei, lényege jelenik meg artistikus installációk formájában a pavilonok tereiben. A 40 kiállító ország között most is ott vagyunk, a magyar pavilon kurátorai Jakab Csaba és Márton László Attila. A biennalé megnyitóján az OCTOGON is jelen volt, a tapasztalatokról következő számunkban olvashatnak.

A Kazinczy utcában újabb vendéglátóhely, a távol-keleti ízekre specializálódott étterem, a Ramenka (japán húsleves) nyitott. Eszköztelen, mégis karakteres design, hosszú, nyersfa asztalokkal, szálcsiszolt tömbfa puffokkal, integető macskával elképzelve, a Numbernow (Varga Noémi, Reich Wanda) tervezésében, Filkey Áron által rajzolt grafikával.

Korszerű ipari és hagyományos kézműipari eljárások határozzák meg Juhos Lehel formatervező bútorait. Kis- és középszeriás sorozatokat tervez, hazai manufaktúrákban készítteti el azokat. Leggyakrabban moduláris rendszerű kollekciókat kreál. Legutóbbit, az Y-systemet ülőkék, asztalok, polcok alkotják, anyaguk rétegelt lemez és szinterezett acéllemez.

Ybl Miklós születésének bicentenáriuma alkalmából az Építészet Évének nyilvánította 2014-et a kormány. Ennek keretében nyílt meg a Műcsarnokban, zavarba ejtően gyors tervezést követően az I. Építészeti Nemzeti Szalon (2014. június 4. és - szeptember 7.). „A tárlat középpontjában a kreativitás dicsérete áll. A magyar építőművészet különböző irányzatait bemutató anyagválogatás a legszélesebb befogadói igényekhez igazodik...” – áll a sajtóanyagban. A nagyszabású kiállításról elemzés közlünk.

Neked **8** ?

**MIT TÖLTÖK
LE A NETRŐL?**

**MIT TÖLTENEK
FEL RÓLAM?**

BESZÉLGESS A GYEREKEDDEL!

SIMES
luce per l'architettura

b@light!

Simes, sustainable and innovative outdoor light
to design the skin of contemporary architecture.

www.simes.com

